

**MARDİN ARTUKLU YÖRESİNE AİT MÜZİKLİ
ÇOCUK OYUNLARI VE TEKERLEMELERİN
RİTİM EĞİTİMİNDE KULLANILMASI**

Mehmet YÜCESOY

Yüksek Lisans Tezi

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

2022

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**MARDİN ARTUKLU YÖRESİNE AİT MÜZİKLİ ÇOCUK OYUNLARI VE
TEKERLEMELERİN RİTİM EĞİTİMİNDE KULLANILMASI**

(Children Games with Song and Rhymes Being Used in Education Rhythm in the Region
Mardin Artuklu)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet YÜCESOY

Danışman: Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN

Erzurum
Eylül, 2022

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Mehmet YÜCESOY tarafından hazırlanan “Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması” başlıklı çalışması 07/09/2022 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalında Yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Elif GÜVEN

Balıkesir Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Danışman: Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN

Atatürk Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Murat Kâmil İNANICI

Atatürk Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Enstitü Yönetim Kurulunun
....../....../.... tarih ve
sayılı kararı

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

07/09/2022

Aslı ıslak imzalıdır

Mehmet YÜCESOY

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun/....../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun/....../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Araştırmanın başından sonuna kadar her türlü bilgi birikimini paylaşan görüş ve önerileri ile katkı sağlayan danışmanım Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN'e araştırmam boyunca bilgilerini esirgemeyen Doç. Dr. Yavuz ŞEN, Doç. Dr. Elif GÜVEN, Dr. Öğr. Üyesi Murat Kâmil İNANICI ve Doç. Dr. Koray ÇELENK hocalarıma katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma süreci boyunca görüşmelere gönüllük çerçevesinde katılan tüm katılımcılara, deney sürecinde yardımlarından ötürü Şehit Pilot Teğmen Ayfer Gök Ortaokulu idari kadro, öğretmen ve 6. sınıf öğrencilerine teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma boyunca yanımda olan ve sürekli çalışmamı teşvik eden arkadaşlarıma desteklerini sürekli hissettiren fikirleri ile yol gösteren maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen aileme teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet YÜCESOY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MARDİN ARTUKLU YÖRESİNE AİT MÜZİKLİ ÇOCUK OYUNLARI VE
TEKERLEMELERİN RİTİM EĞİTİMİNDE KULLANILMASI

Mehmet YÜCESOY

Eylül 2022, 128 Sayfa

Amaç: Araştırmada Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitimine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca araştırma aracılığıyla müzik öğretmenlerine, ülkemizde var olan kültürel zenginliği/çeşitliliği eğitim ortamına taşıyabilmeleri yönünde, bulundukları yörenin kültürel unsurlarına müzik eğitiminde yer verebilecekleri farklı yaklaşım önerileri sunulması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırmada betimsel ve deneysel araştırma modellerinin bir arada kullanılması yönüyle karma yöntemle yer verilmiştir. Araştırmanın deneysel boyutunda “Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Desen” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Mardin Artuklu Şehit Pilot Teğmen Ayfer Gök Ortaokulunda 6. sınıfta öğrenim görmekte olan 33’ü deney, 40’ı kontrol grubu olmak üzere 73 öğrenci ve Mardin Artuklu’da yaşamakta olan 8’i erkek 2’si kadın toplam 10 görüşmeci oluşturmaktadır.

Bulgular: Araştırma kapsamında yapılan görüşmeler doğrultusunda bu bölgede Arapça ve Kürtçe çocuk oyunları ve tekerlemelerin yaygın bir şekilde kullanıldığı, tespit edilen müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin 2/4 ve 4/4’lük ritmik yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmada uygulanan başarı testi ile kontrol ve deney gruplarının ön test ve son test puan düzeyleri tespit edilip her iki grupta yer alan öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür.

Sonuç: Deney grubu öğrencileri kontrol grubu öğrencilerine göre başarı testi kazanımlarında son testte daha başarılı bir görünüm sergilemiş ve ritim eğitiminde Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelere yer verilmesinin deney grubu öğrencilerinin başarılarına olumlu yönde etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Deneysel sürecin sonunda öğrenciler tarafından ders sürecinin beğenildiği, derse severek katılım sağladıkları ve yöre kültürüne ait oyun ve tekerleme öğrenmenin ilgi ile karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mardin, Çocuk oyunu, Tekerleme, Ritim eğitimi, Kazanımlar.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

THE USE OF MARDIN ARTUKLU REGIONAL CHILDREN'S GAMES WITH MUSIC AND NURSERY RHYMES IN THE RHYTHM EDUCATION

Mehmet YÜCESOY

September 2022, 128 Pages

Purpose: In the study, it was aimed to examine the effects of musical children's games and nursery rhymes belonging to the Mardin Artuklu region on rhythm education. In addition, through the research, it is aimed to present different approaches to music teachers in order to bring the cultural richness / diversity existing in our country to the educational environment, in which they can include the cultural elements of their region in music education.

Methods: In the research, mixed method was used in terms of using descriptive and experimental research models together. In the experimental dimension of the research, “Pre-Test-Post-Test Control Group Design” was used. The study group of the research consisted of 73 students, 33 of whom were in the experimental group and 40 of them in the control group, who were studying at the 6th grade at Mardin Artuklu Martry Pilot Lieutenant Ayfer Gök Secondary School in the 2021-2022 academic year, and 10 interviewees in total, 8 male and 2 female living in the Artuklu district of Mardin.

Findings: In line with the interviews made within the scope of the research, it has been determined that Arabic and Kurdish children's games and nursery rhymes are widely used in this region, and the determined musical children's games and nursery rhymes have 2/4 and 4/4 rhythmic structures. With the achievement test applied in the research, the pretest and posttest score levels of the control and experimental groups were determined, and it was observed that there was a statistically significant difference between the pretest and posttest scores of the students in both groups in favor of the posttest compared to the pretest.

Results: Experimental group students showed a more successful appearance in the post-test in achievement test achievements compared to the control group students, and it was concluded that the inclusion of musical children's games and nursery rhymes from the Mardin Artuklu region in the rhythm education had a positive effect on the success of the experimental group students. At the end of the experimental process, it was concluded that the students liked the lesson process, they participated in the lesson with pleasure, and learning the games and nursery rhymes belonging to the local culture was met with interest.

Keywords: Mardin, Children's games, Rhyme, Rhythm education, Achievements.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	xii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Problem Cümlesi.....	3
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi.....	4
Sınırlılıklar	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
Kuramsal Çerçeve	5
Sözlü Kültür ve Ürünleri.....	5
Ritim ve Oyun Temelli Müzik Öğretim Yöntemleri	5
Çocuk Oyunları	6
Çocuk Oyunlarının Çocuğun Bilişsel Gelişimine Etkileri	7
Çocuk Oyunlarının Çocuğun Fiziksel Gelişimine Etkileri.....	8
Çocuk Oyunlarının Çocuğun Duyuşsal Gelişimine Etkileri	8
Çocuk Oyunlarının Çocuğun Sosyal ve Psikolojik Gelişimine Etkileri	9
Tekerlemeler	9
Tekerleme Türleri.....	10
Tekerlemelerin Çocuk Gelişimine Katkıları	10
Ritim.....	11
Ritim Eğitimi	12
Ortaokul Müzik Dersi Yıllık Ders Planlarında Sınıflara Göre Yer Alan Ritim ve Türk Müzik Kültürüne İlişkin Kazanımların Dağılımı	13

Mardin	14
Alanyazın Taraması	15
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	18
Yöntem	18
Araştırma Yöntemi.....	18
Çalışma Grubu	19
Veri Toplama Teknikleri.....	19
Süreç-Uygulama.....	19
Veri Analizi.....	20
Geçerlik ve Güvenirlik.....	22
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	28
Bulgular ve Yorum	28
BEŞİNCİ BÖLÜM	61
Sonuç ve Öneriler	61
KAYNAKÇA	64
EKLER	70
EK-1. Yönetim Kurulu Kararı	70
EK-2. Etik Kurul Kararı.....	71
EK-3. İzin Belgeleri	76
EK-4. Araştırma Uygulama İzni	79
EK-5. Veli Onam Formu.....	83
EK-6. Görüşme Formu.....	84
EK-7. Görüşme Verileri.....	85
EK-8. Başarı Testi.....	100
EK-9. Uygulama Süreci	103
ÖZGEÇMİŞ.....	115

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>Ortaokul Müzik Dersi Yıllık Ders Planlarında Sınıflara Göre Yer Alan Ritim ve Türk Müzik Kültürüne İlişkin Kazanımların Dağılımı</i>	13
Tablo 2. <i>Araştırma Süreci</i>	20
Tablo 3. <i>Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları</i>	21
Tablo 4. <i>Uzman Grubu Bilgileri</i>	22
Tablo 5. <i>KGO Karşılaştırması İçin Minimum Değerler (Veneziano & Hooper, 1997)</i>	23
Tablo 6. <i>Test Maddeleri KGO, KGÖ ve KGI Değerleri</i>	23
Tablo 7. <i>Faktör Analizi Uygunluğu KMO ve Barlett Testi Sonuçları</i>	24
Tablo 8. <i>Faktör Analizi Toplam Varyans Açıklaması Tablosu</i>	24
Tablo 9. <i>Test Maddeleri Döndürülmüş Faktör Matrisi Analizi</i>	26
Tablo 10. <i>Başarı Testi Cronbach Alfa Güvenirlik Testi Sonuçları</i>	27
Tablo 11. <i>Görüşme Yapılan Kişilerin Demografik Bilgileri</i>	28
Tablo 12. <i>Deney Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Ön Test ve Son Test Puan Düzeyleri</i>	35
Tablo 13. <i>Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Ön Test ve Son Test Puan Düzeyleri</i>	38
Tablo 14. <i>Deney Grubu Ön Test-Son Test Farklılıklarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları</i>	41
Tablo 15. <i>Kontrol Grubu Ön test-Son test Farklılıklarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları</i>	47
Tablo 16. <i>Deney ve Kontrol Grubu Ön Test Farklılığına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	51
Tablo 17. <i>Deney ve Kontrol Grubu Son Test Farklılığına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	52
Tablo 18. <i>Deney Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Ön Test ve Son Test Puan Düzeyleri</i>	53
Tablo 19. <i>Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Ön Test ve Son Test Puan Düzeyleri</i>	54
Tablo 20. <i>Deney Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Ön test-Son test Farklılıklarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları</i>	55
Tablo 21. <i>Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Ön test-Son test Farklılıklarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları</i>	56

Tablo 22. <i>Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Ön Test Farklılığına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....</i>	<i>57</i>
Tablo 23. <i>Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Son Test Farklılığına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....</i>	<i>58</i>

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Ölçek Faktör Birikinti Grafiği	25
Şekil 2. Ka Ka La Tıka	31
Şekil 3. Enzel Ficcip.....	31
Şekil 4. Rikuptu Fid Dip.....	31
Şekil 5. He Mav Haye	32
Şekil 6. Hırka Bırka	32
Şekil 7. Amma Hasan	32
Şekil 8. Hedre Bedre	33
Şekil 9. Hacencele Bacencele	33

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

D.G.1	: Deney Gurubu 1
ES	: Eşit Sıralar
G.E.1	: Görüşmeci Erkek 1
G.K.1	: Görüşmeci Kadın 1
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
NS	: Negatif Sıralar
PS	: Pozitif Sıralar
SO	: Sıra Ortalamaları
ST	: Sıra Toplamları
TDK	: Türk Dil Kurumu
f	: Frekans
%	: Yüzde

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Sosyal bir canlı olarak insanın yaşamını sürdürebilmesi için çevresi ile sağlıklı iletişim kurması gerekir. Bireyin hem sosyal uyumu hem de kişilik gelişimi açısından, ilk yaşantılar edindiği “çocukluk dönemi” oldukça önemlidir. Bu dönemde aktarılan bilgi, beceri ve değerler, kişinin ilerleyen yıllardaki yaşantılarını şekillendirmede etkin rol oynamaktadır.

İnsanoğlu gözünü açtığı ilk andan itibaren başta anne baba olmak üzere aile ile etkileşim hâlinindedir. İlerleyen süreç içerisinde çocuk; kreş, anaokulu, okul, sokak, mahalle gibi çeşitli ortamlarda yaşatları, öğretmeni ve yakın çevresi ile uyum sağlamaya çalışmaktadır. Çocuk, çevresi ile etkileşimi sonucu sevgi, saygı, sorumluluk sahibi olma, temizlik gibi çeşitli davranışlar kazanarak, sosyal ve akademik açıdan bilgi ve değerler edinmektedir. Çocuğun yaşamında oyunun ayrı bir yeri ve önemi vardır. Çocuk, oyun aracılığıyla akranlarıyla birlikte yardımlaşma, kazanma-kaybetme, birliktelik duygularının yanı sıra yaratıcı, yansıtıcı, eleştirel düşünme becerilerini de kazanmaktadır.

Oyunun çocuğa, “bireysel olarak paylaşma duygusunu öne çıkarma, düşünme ve çözüm üretmeye odaklı hâle getirme yönleriyle” katkılar sağladığı bilinmektedir (Gökşen, 2014). Aktaş-Arnas (2017) ise “oyunun çocuklara has bir eylem ve etkinlik olduğunu, oyun aracılığı ile çocuğun görsel, işitsel, zihinsel ve fiziksel olarak birçok becerisinin geliştiğini” belirtmektedir (s. 18). Günümüzde yapılan birçok araştırma oyun yoluyla çocukların “yaratıcılıklarının geliştiğini, sosyal, bilişsel, duygusal yönden gelişimlerine katkı sağladığını, dil ve okuma yazma becerilerini geliştirmeye yardımcı olduğunu” ortaya koymaktadır (Girmen, 2012; Onur & Güney, 2004; Özer vd., 2006). Çocuk oyun oynarken, oyun içerisinde saymaca, tekerleme, ebe seçimi, kuralların belirlenmesi gibi bir dizi ritüel gerçekleştirmektedir. Oyunu oluşturan temel öğelerin başında oyuna hazırlayıcı veya oyunun önemli bir kısmını oluşturan tekerleme, sayışmacalar gelmektedir.

“Hemen her oyunun içerisinde bulunabilen tekerleme ve sayışmacalar kafiyeli bir dille, anlamlı anlamsız kelimelerin peş peşe söylenmesi yönüyle” bilinmektedir (Ukay, 2020, s. 36). Tekerlemeler, kelime tekrarı, kafiye ve çeşitli ses oyunlarını içerisinde barındırmakla birlikte aynı zamanda ritmik bir yapıya da sahiptir. Bu yönleriyle tekerlemeler genellikle çocukların ilgisini çekmektedir.

“Seslerin dizilişindeki söyleme gücüyle nedenyle tekerlemelerin, tekrar tekrar söylenmesi bazı harflerin telaffuzunun düzeltilmesine yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda tekerlemeler, bireyin konuşmada sesini doğru ve etkili; anatomik ve fizyolojik yapısına uygun, dil ve müzik özellikleriyle uyumlu olarak kullanmasında da etkin rol üstlenmektedir” (Gökkaya, 2008; Toker vd., 2018). Gerek okul içi gerek okul dışı ortamlarda tekerlemelerin konuşmaya ve akıcı okumaya yönelik olumlu yönde bir katkı sağladığı söylenebilir. İçindeki kafiye ve ritmik yapı gibi özellikleri bakımından tekerleme ve sayışmacalar müzik eğitiminde de önemli bir kaynak teşkil etmektedir.

Ritim, müziğı oluşturan temel yapılardan birisidir. Ritim duygusu ile birey ilk olarak anne karnında tanışmaktadır. Anne karnında kalp atışlarını hissetmesinin çocukta ritim duygusu oluşumunun başlangıcı olduğu söylenebilir. Birey dış dünya ile etkileşime açık olduğu andan itibaren çevresindeki hemen her uyarandan etkilenmektedir. Bu uyarıcıların birçoğunda da ritmik yapı bulunmaktadır. İnsan yürüme, nefes alma, göz kırpma gibi gerçekleştirdiğı hareketlerin içerisinde bir ritim ögesi olduğunu fark eder. Sağlıklı işitme yetisine sahip her birey için ritim algısı zamanla geliştirilebilmektedir. Çocukluk döneminde yaygın bir şekilde kullanılan tekerleme ve müzikli çocuk oyunları ritmik yapısından dolayı çocukların eğitiminde etkili bir araç olarak düşünülebilir.

Toplumun sahip olduğu kültürel değerler içerisinde sözlü kültür ürünleri olan tekerlemeler, ninniler, türküler, masallar, efsaneler, atasözleri, deyişler kültürel aktarım bakımından son derece önemlidir. Otacıoğlu (2005) müzik eğitiminin “yalnızca bireyin gelişimi için önem taşımadığını, aynı zamanda bir kültür unsuru olarak da ortaya çıktığını, toplumların kendilerine öz yapıları, geçmişı, geleceğı ve etkilenmiş olduğu diğer tüm öğelerle aynı toplumun kültürel yapısını meydana getirdiğini” vurgulamaktadır (s. 2). Eğitimde kültürel öğelere yer verilmesiyle aktarılabilecek bilgi, değer, tutum ve davranışların daha anlaşılır, etkili ve kalıcı olabileceğı düşünülmektedir. Müzik eğitiminde de kültürel zenginliklerden faydalanılmasıyla, öğrenciler açısından eğitim öğretim ortamının ilgi çekici hâle gelmesine, daha kalıcı yaşantılar edinmelerine ve kültürün yeni nesillere aktarımına imkân sağlanmaktadır.

Türkiye’nin çok-kültürlü yapısı da yerel kültür unsurlarının eğitimde kullanılması bakımından çok çeşitli olanaklar sunmaktadır. Sinagatullin (2003) çok-kültürlü eğitimin, “bireye empati kurma, karşısındakine saygı gösterme ve hoşgörü gibi değerlerin de aktarılmasını hedeflediğinden” bahsetmektedir (s. 83). Dini ve etnik yapı açısından farklılıkları bir arada tutan bir şehir görünümüne sahip Mardin çok-kültürlülük bakımından Arap, Kürt, Süryani, Türk, Dom, Ermeni, Yezidi, Keldani ve Çeçen gibi birçok topluluğı ev

sahipliği yapması yönüyle önemli bir kültür merkezi durumundadır (Mak, 2017). Araştırmanın problem durumu belirlenirken, Mardin Artuklu yöresinin kültürel çeşitlilik ve zenginlikleri göz önüne alınmış, yöreye ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitiminde kullanılarak etkililiğinin incelenmesinin, kültürel çeşitliliğin eğitim alanına aktarılmasına, sözlü kültür ürünlerinin korunarak, devamlılığının sağlanabilmesine katkı sunacağı düşünülmüştür. Ayrıca araştırmacının yöre kültürü içerisinde yetişmiş biri olması, deneysel çalışmanın yürütüldüğü okulun kültürel ve fiziksel şartlar bakımından araştırmayı gerçekleştirmeye uygun konumda olması da çalışmanın konusunun belirlenmesinde etkili olmuş ve araştırmaya değer bulunmuştur.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi “Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitimine katkısı var mıdır?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu problem doğrultusunda aşağıda yer verilen sorulara cevap aranmıştır;

- Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemeler nelerdir?
- Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritmik yapısı nasıldır?
- Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitimine ilişkin ön test ve son test puanları ne düzeydedir?
- Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitimine ilişkin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitimine ilişkin kazanımlara göre ön test ve son test puanları ne düzeydedir?
- Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitimine ilişkin kazanımlara göre ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Deney grubundaki öğrencilerin Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitiminde kullanımına yönelik görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitimindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu çalışmayla müzik öğretmenlerine, ülkemizde var olan kültürel zenginliği/çeşitliliği eğitim ortamına taşıyabilmeleri yönünde, bulundukları yörenin kültürel unsurlarına müzik eğitiminde yer verebilecekleri farklı yaklaşım önerileri sunulması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin tespit edilerek ritim kalıplarının oluşturulması, ritim eğitimindeki etkilerinin ortaya konulması bakımından önem taşımaktadır. Bu araştırma kültürel çeşitliliğe sahip olan Mardin'in Artuklu yöresinde, farklı dillerdeki yerel halk ürünlerinden müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitiminde kullanımına yer verilmesi, kayıt altına alınarak gelecek nesillere aktarılması, farklı yöntem arayışlarına kaynak oluşturması bakımından önemlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma veri kaynağı olarak 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde Mardin Artuklu Şehit Pilot Teğmen Ayfer Gök Ortaokulunda öğrenim gören deney ve kontrol grubunu oluşturan 6. sınıflardan 73 öğrenci; Mardin ilinde yaşamakta olan 10 görüşmeci ile yöntem açısından nitel araştırma modellerinden betimsel tarama ve görüşme, nicel araştırma modellerinden deneysel desen ile deneysel süreç açısından, 6 haftalık ders saatiyle sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve

Sözlü Kültür ve Ürünleri

Her toplumun kendine özgü karakteristik bir yapısı vardır. Özgün karakteristik yapısının oluşumunda toplumun içerisinde yer alan kişi veya kişilerin yapmış olduğu aktiviteler sonucu kültürel bir yapı oluşturulduğu söylenebilir. Kaplan'a (2013) göre kültür "doğuştan başlayarak bilinçli ya da bilinçsiz edindiğimiz, içimize sindirdiğimiz, özümlediğimiz bilgilerin tümü" olarak ifade edilmektedir. Bu kültürel öğeleri kendi içinde sözlü kültür ve yazılı kültür olarak ayırmak mümkündür. Dil ise sözlü kültürü besleyen en büyük kaynaklardan biridir. Boas (2017) "dil yapısı ve önemine ilişkin önemle durulması gereken bir mesele olduğunu; dilin, düşünce ve eylemlerin tutarlılık ve kapsamı için belirleyici bir rol üstlendiğini belirtmektedir. Sonuç olarak insanın içerisinde yer aldığı kültürün dili belirlediği" kanısına varmaktadır (ss. 111-112).

Türkçe Sözlük'te (Türk Dil Kurumu [TDK] 2021) "sözlü" kelimesi "sözle, konuşma biçiminde yapılan, şifahi, oral, yazılı karşıtı" olarak tanımlanır. Bu bağlamdan hareketle sözlü kültüre, temelinde söz bulunan ve sözlü gelenek ortamından beslenen kültür de denilebilir. İkinci dünya savaşından sonra bazı antropologlar dil ve kültür ilişkisine yönelik çalışmalara yoğunlaşmıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde dilin duygu, düşünce ve kültürü önemli ölçüde etkilediğine dair bulgulara yer verilmiştir (Boas, 2017, s. 73).

Yıldız'a (2008) göre "sözlü kültür; yazının tam olarak gelişmediği toplumlarda yaygınlık göstermekte ve bu toplumlarda masal, ninni, tekerleme, efsane gibi sözel halk unsurları ile hem iletişim hem de nesilden nesile kültürel aktarım aracı" olarak kullanılmaktadır (s. 55).

Ritim ve Oyun Temelli Müzik Öğretim Yöntemleri

Beden ve ritim unsurları öğretim alanında birbirini tamamlayan ve birbiriyle ilişkili olan öğeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ay (2003) beden ve ritmi ele aldığı çalışmasında, bu iki unsurun eğitimde ayrı düşünölemeyeceğini savunmaktadır. Bedeni harekete geçiren enerjinin dinamiklerine bakıldığında dans ve ritmin yer aldığını belirtmektedir. Ritim, dans ve oyunun eğitici amaçlı kullanımı birçok araştırmacının dikkatini çekmektedir. Carl Orff, Jaques Dalcroze, Zoltan Kodaly müzik öğretim yöntemlerine yön veren çalışmalarıyla öne çıkan müzik eğitimcileridir.

Orff-Schulwerk, besteci Carl Orff ve dansçı Gunild Keetman tarafından geliştirilmiş müzik, hareket ve konuşma/söz unsurlarını bütünleştiren bir müzik eğitimi yaklaşımıdır (Toksoy-Beşiroğlu, 2006). Carl Orff yaklaşımında çocuğu harekete, dansa, yaratıcılığa yönelten bu yöntemde yaparak yaşayarak ve hissederek ders süreci ve ortamının zengin ve çeşitli hâle getirilmesi söz konusudur. Bu yöntemle çocuk iç dünyasındaki duygu durumlarını oyun, ritim ve dans yoluyla dışarı aktarabilme imkânı yakalayabilmektedir (Şen, 2020, s. 181; Uçal, 2003 s. 11).

Jaques Dalcroze, ritmi ve oyunu temel alarak nitelikli bir eğitimin verilebileceğini düşünmektedir. Oyun aracılığı ile öğretilecek bilgi, değer, tutum, davranışın en doğal yöntem olduğunu savunmaktadır. Oyunun yanı sıra dansın önemine dair beden zihnin ayrılmaz bir parçası olduğunu da düşünmektedir (Tufan, 2011, s. 26; Ay, 2003, ss. 21-22). Dalcroze eğitim görüşü, 1. Eurhythmics (müzikle hareket), 2. Kulak eğitimi (solfej ve ritmik solfej), 3. Doğaçlama olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır (Aycan, 2018, s. 11). Dalcroze eurhythmics, ses ve hareket kavramları üzerine dayanan bir metottur (Özdemir-Tuncer, 2012, s. 23).

Kodaly yöntemi: çocuğun erken yaşta müziğe başlaması, geleneksel şarkı oyun ve dansların yer alması, sanat değeri taşıyan eserlerin eğitimde kullanılması, çocuğun öğreneceği ilk enstrümanın kendi sesi olacağını kavraması, harekete dayalı bir müzik yapısının işlevselliği ve kültürel miras sayılan yerel ezgilerin eğitime aktarılmasını içeren bazı temellere dayanmaktadır (Gülle, 2019, ss. 19-20; Houlahan & Tacka, 2015, ss. 18-28; Yıldırım, 1995, ss. 24-26). “Kodaly çocukların şarkı öğrenmelerine yardımcı olmada oyunlar, çocuk şarkıları ve halk müziğini ağırlıklı olarak kullanmıştır. Kodaly’e göre çocuklar şarkılara eşlik etmeyi çok kolay öğrenmekte ve bunun müziksel işitme eğitimi ile mümkün olduğunu” belirtmektedir (Çaytemel, 2017, s. 19).

Çocuk Oyunları

Çocuğun büyüme sürecinde duygusal ve sosyal açıdan gelişimini destekleme bakımından oyunların özel bir yere ve öneme sahip olduğu bilinmektedir. Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğünde oyunun tanımı “yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence” şeklinde belirtilmiştir. Gezginci’ye (2020) göre oyun sadece insana özgü olan bir durum olmayıp aslında tüm canlıların yapmış olduğu bir etkinliktir. Oyun toplu ya da bireysel olarak amaçlı veya amaçsız yapılan eylem bütünüdür (s. 20). Aktaş-Arnas ise (2017) oyunun tanımından ziyade önemine değinmektedir. Bu konuda kuramcı ve eğitimcilerin görüşlerinde “oyunun çocukluk dönemi ve çocuğun ilerleyen

yaşamındaki rolüne dikkat çekmektedir. Çocuğun duygularını gözlemlene, taklit etme ve ifade etme noktasında oyunun önemli bir yeri olduğunu” belirtmektedir (s. 19).

Oyunun iki-on iki yaşına kadar olan kısmında çocuk, gözlemleri ile çevresini tanımaya ve buna göre tepkilerde bulunmaya çalışır. Bu dönemde çocuk, oyun aracılığıyla kişisel temizlik, görev ve sorumluluk gibi bazı değerleri öğrenmektedir. Oyun içerisinde çocuk farklı durum ve kişiler gibi davranıp, empati ve düşünsel anlamda etkinlikte bulunur. On iki yaşından sonraki bilişsel gelişim sürecinde oyunların daha gerçekçi olduğu söylenebilir. Yapılan araştırmalar doğrultusunda oyunların, çocukların bilişsel, zihinsel, dilsel, duygusal ve psikomotor gelişimine katkı sağladığı görülmektedir (Aksoy & Dere-Çiftçi, 2019, s. 3; Bekmezci & Özkan, 2015, ss. 83-85; Egemen vd., 2004, ss. 39-40).

Çocuk, bir davranış kazanma, sosyal uyum geliştirme, kendini tanıma, bedensel aktivitelerde bulunma, başarı-başarısızlık duygusu kazanma, sorumluluk üstlenme gibi değer duygu, düşünce ve davranışları oyun yoluyla öğrenme imkânı yakalayabilmektedir. Esnek bir yapıya sahip olan oyunlar okul ortamında ister bir ders etkinliği olarak ister ders dışı serbest zaman fırsatı olarak oyun yoluyla öğrenmeyi kolaylaştıran eğlenceli bir öğretim yöntemi olarak kullanılabilir (Şen, 2020, ss. 166-167).

Hacıosmanoğlu, (2014) Osmanlı’da çocuk mûsikîsi’ni ele aldığı eserinde “çocukların müzik beğenisinin oluşmaya başladığı dönemde birincil mekân olarak ev, sokak ve mahalle gibi ortamların yer aldığını belirterek Osmanlı döneminde de şarkılı çocuk oyunlarının varlığından ve öneminden” bahsetmektedir (s. 23). Müzikli çocuk oyunlarının katkılarına ilişkin Uşaklıgil vd. (2008) “çocuk oyunlarının çocuğu, hareket ve ritmik açıdan olmak üzere pek çok alanda etkilediğini” belirtmektedirler (s. 5).

Çocuk Oyunlarının Çocuğun Bilişsel Gelişimine Etkileri

Oyun, içinde barındırdığı hareket döngüsünden dolayı fiziksel; şarkı, sayısmaca ve tekerleme gibi öğeler sayesinde sözel-işitsel; gözlem ve taklit unsurlarından ötürü tiyatral anlamda katkı sağlayan çok yönlü bir etkinlikler bütünüdür. Bu alanlar dışında çocuğa psikolojik ve sosyolojik açıdan da yararları olduğu söylenebilir.

Oyunun bilişsel gelişime etkisine ilişkin Piaget ve Vygotsky “çocukların oynadığı oyun ile bilişsel zekâları arasındaki ilişkiyi belirtmektedirler. Oyunun bilişsel anlamda katkısı olabilmesi için ön koşul olarak öğrenmenin gerçekleşmesi gerektiğini savunmuşlardır. Çocuk oyun esnasında birden fazla uyarıcıyla karşı karşıyadır. Oyun yardımıyla birey ister istemez karşılaştığı uyarıcılara süreç içerisinde aşına olup bir öğrenme ortamı oluşmaktadır” (Girmen, 2012, s. 264; Onur & Güney, 2004, s. 8; Özer vd., 2006, s. 57).

Çocuk oyun içerisinde bilişsel süreçleri farkında olmadan kullanmaktadır. Birey oyun esnasında bulunduğu veya karşılaştığı duruma göre çevresi ile etkileşime girmektedir. Bu etkileşimle beraber etrafında yer alan cisimleri oyun kurallarını, oyundaki görev ve sorumlulukları tanımaya başlar. Bu süreç içerisinde yeni kavram ve kelimeleri dil haznesine depolar. Bunun yanı sıra oyunun türü ve yapısına göre kazanma ve kaybetme durumlarına ilişkin çocuk strateji geliştirme ve problem çözme gibi zihinsel etkinlikleri de oyun aracılığı ile uygulamış olur (Özden-Gürbüz, 2016, s. 535; Girmen, 2012, s. 264).

Çocuk Oyunlarının Çocuğun Fiziksel Gelişimine Etkileri

Çocuk oyunlarının çocuğun fiziksel gelişimine de katkı sağladığı bilinmektedir. Özellikle koşma, oturma, kalkma, yukarı uzanma gibi çeşitli bedensel hareketleri içeren oyunlar çocuğun enerjisini dışarı aktarmasına, kaslarını kullanıp çalıştırmasına, sağlıklı olabilmesine imkân tanıyacaktır.

Özer vd. (2006) “çocuğun oyun esnasında toplu bir oyun içerisinde ise akranları ile sosyalleşme imkânı yakalayacağını, öte yandan bireysel oyunlarda da yaratıcılık noktasında gelişim göstereceğini belirtmişlerdir. Oyunun yapısı ve türüne göre koşma, zıplama, tırmanma, çekme, atma, koparma, fırlatma, bağlama, çözme vb. eylemler ile vücuttaki birçok kas grubunu aktif olarak kullanmasının da çocuğun fiziksel gelişimine katkı sağlayacağı” bilinmektedir.

Budak vd. (2017) “çocuk oyunlarının bireyin koordinasyon kabiliyeti üzerinde önemli etkileri olduğu, özellikle 7-9 yaş arası çocukların oyunlar aracılığı ile koordinasyon becerilerinin geliştiğini” vurgulamaktadır (s. 204). Sülün ise (2019) “açık alanlarda oyun oynanması ile çocuğun oksijen ve güneşe maruz kalıp temiz hava almasının olumlu sonuçlarından” bahsetmektedir (s. 16).

Çocuk Oyunlarının Çocuğun Duyuşsal Gelişimine Etkileri

Çocuk oyun içerisinde karşılaştığı duruma göre tepki vermektedir. Oyun esnasında kazanma-kaybetme, risk alma, paylaşma, pişman olma, başarma, saygı duyma ve buna benzer duygusal tepkilerde bulunmaktadır. Vermiş olduğu tepkiler duygusal açıdan kendini tanıması fark etmesi ve diğer arkadaşlarından ayıran özelliklerini tespit etmesine olanak sağlamaktadır. Gökşen (2014) bu konuda “çocuk, oyun içinde hareket eder, düşünür, karşılaştığı sorunlara çözüm üretir; birçok şeyi paylaşır, plan program yapmayı, başkalarının haklarına saygı duymayı öğrenir; bir şeyleri başarmanın ve paylaşmanın verdiği hazla ruhsal tatmin yaşarken, daha büyük başarılarla ulaşmak için de kendisine güveninin arttığını” belirtmektedir (ss. 234-235).

Çocuk Oyunlarının Çocuğun Sosyal ve Psikolojik Gelişimine Etkileri

İnsan doğduğu ilk andan itibaren çevresi ile etkileşime geçmekte ve bu şekilde hayatını idame ettirebilmektedir. Bu temas ilk olarak anne-baba ve aile ile başlamaktadır. İlerleyen süreç içerisinde yer aldığı mekâna göre akranları, öğretmenleri ve diğer insanlarla iletişim hâlinde. Kişinin sosyal becerisi, hayatını sürdürebilmesi için gerekli bir durumdur. Sağlıklı bir sosyal ortamın oluşmasında ise birey-toplum ilişkisi göz önüne alınarak sağlıklı bir insan psikolojisi ön koşul gerektirmektedir. Sağlıklı birey ve sağlıklı toplum anlayışı ilişkisinde bireyin yaşantısının erken döneminde sosyal becerileri edinmesi gereken bir özelliktir. Bu noktada oyunun psikolojik ve sosyal etkisi azımsanmayacak ölçüde önemlidir. Özer vd. (2006) “psikoloji ve sosyal gelişimin bir bütünü temsil ettiğinden bahsederek psikolojik gelişimin olmadığı ortamda sosyal gelişimin, sosyal gelişimin olmadığı ortamda da psikolojik gelişimin tam anlamıyla olamayacağını” ifade etmektedir (s. 56).

Gezginci’ye (2020) göre “çocuk oyun sırasında kendisini ifade edebilme olanağına sahip olur, oyun sırasında sergilemiş olduğu tutum ve davranışlar çocuğun kendisine olan güvenini pekiştirmektedir. Oyunların çocuğun uzun vadede özgüveni yerinde olan sosyal bir birey olmasına imkân sağladığının önemini” vurgulamaktadır (s. 26). Karğın (2018) “oyunun çocuğun iş birliği, etkili konuşma, ikna edebilme, anlaşma yapabilme, liderlik, karar verme gibi becerilerini geliştirdiğini savunmaktadır. Çocuğun oyun içerisinde çeşitli rollere bürünme, farklı bakış açılarını elde etme ve çevresindeki kişilerin ilişkilerini inceleme fırsatı yakalaması açısından da sosyal açıdan geliştiğini” belirtmektedir (s. 7).

Tekerlemeler

Özellikle çocukluk döneminde oyunu oluşturan unsurlar içerisinde tekerleme ve sayışmalar önemli bir yere sahiptir. Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğünde (2021) tekerleme sözcüğü “birbiriyle uyumlu hazır söz kalıbı, çoğunlukla masalların başında bulunan uyaklı giriş veya ara sözler” şeklinde tanımlanmaktadır. Halk edebiyatı ürünleri kişiyi, masal, efsane, ninni, türkü, sayışmaca, atasözü, tekerleme, bilmece, deyim gibi birçok sözel halk unsurları tarafından kuşatmaktadır. Kişi dünyaya geldiği andan çocukluk dönemine kadar olan süre zarfında bu halk edebiyatının ürünlerinin birçoğu ile karşılaşmaktadır. Bu karşılaşma sonucu bireyde anadil öğrenimi, dil kuralları ve söz olanakları açısından bir farkındalık oluşmaktadır. Çocuğun eğitim öğretim sürecine dâhil olması ile halk edebiyatı ürünlerinin yazı unsuru ile devamlılığı sağlanmış olmaktadır. Birey böylece hem sözel hem de yazınsal açıdan dili etkili kullanmaktadır (Dilci & Gür, 2012, s. 1506).

Güzel ve Torun (2003) konu ile ilgili olarak “annesinden dinlediği ninnilerle, masallarla uyuyan; arkadaşlarıyla birbirlerine sordukları bilmecelele, söyledikleri tekerlemelerle eğlenen; deyimlerle, atasözleriyle konuşan bir bireyin, hem dilini güzel ve etkin bir şekilde kullandığını hem de kültürel bir aktarımın sağlıklı bir şekilde yapıldığını” belirtmektedirler (s. 133). Tekerlemeler bireyin hayatının erken dönemlerinden hayatının hemen her safhasında karşılaştığı edebi bir tür olması bakımından önemlidir.

Tekerleme Türleri

Tekerlemeler halk edebiyatı içerisinde geniş bir yer tutmaktadır. Gerek diğer edebi unsurlarla yer alması gerek başlı başına bir halk edebiyatı ürünü olarak karşımıza çıkması bu görüşü desteklemektedir. Tekerlemelerin yaygın bir şekilde kullanımı ve çeşitlilik göstermesi açısından konusuna, yapısına, şekline ve işlevine göre farklı sınıflandırmalar yapılmaktadır. Halk edebiyatının diğer sözlü ve yazılı türleri (masal, ninni, bilmece, efsane vs.) ile ilişkileri tekerlemelerin sınıflandırılması konusunda fikir verirken çeşitli kaynaklarda farklı şekillerde sınıflandırıldığı görülmektedir.

Boratav (1997) tekerlemeleri “Masal, Oyun, Tören ve Bağımsız söz cambazlığı değerinde tekerlemeler” olmak üzere dört tür içerisinde sınıflandırmıştır (s. 135). Yardımcı ise (2004) bu sınıflandırmadan farklı olarak “Bilmece tekerlemeleri, Âşıkların söyledikleri tekerlemeli şiirler, Seyirlik oyunlarda söylenen tekerlemeler, Dilek ve iyi niyet tekerlemeleri, Yergi, kızdırma ve alay tekerlemeleri, Okşamalar” şeklinde diğer türleri de eklemiştir (s. 79). Ukay (2020) tekerlemeleri “A. Belirli türler kapsamında kullanılan tekerlemeler bunlar: Masal tekerlemeleri, Halk hikâyesi tekerlemeleri, Âşık şiiri tekerlemeleri, Mektup tekerlemeleri, Ninni tekerlemeleri şeklinde gruplandırırken; B. Seyirlik oyunlarda ve törenlerde kullanılan tekerlemeler ve C. Diğer tekerlemeler” olarak çeşitlendirmektedir (s. 15). Bazı kaynaklarda ise “A. Belirli bir oyun, tören veya metne bağlı tekerlemeler: Çocuk oyunları tekerlemeleri, Tören ve inanç tekerlemeleri, Halk edebiyatı türlerine bağlı tekerlemeler, Seyirlik oyunlar ve halk sporlarına bağlı tekerlemeler; B. Yazılı veya gelişmiş edebiyat tekerlemeleri, C. Diğer tekerlemeler” olarak sınıflandırılmaktadır (Duymaz, 2002, ss. 26-27).

Tekerlemelerin Çocuk Gelişimine Katkıları

Tekerlemeleri konu alan araştırmalar incelendiğinde bireyin gelişime sağladığı olumlu etki ve katkılardan söz etmek mümkündür. Kurudayıoğlu ve Potur (2015) tekerlemelerin bireyin gelişimine etkisini; “konuşma, yazma, dinleme ve okuma” olarak dört bölüme ayırıp bu alanlarda tekerlemelerin ders faaliyetleri içerisinde nasıl öğretileceği, neler yapılması gerektiği ve yararlarından bahsetmektedir (ss. 48-52). Toker (2011) ise “dil gelişimi içerisinde

konusma bozuklukları açısından tekerlemelerin önemini” vurgulamaktadır. Toker’e (2011) göre “tekerlemeler türlerine göre değişiklik gösterse de kısa yapılardan, tekrarlardan, söylenişindeki şaşırtmaca, kafiye ve uyaklı olması nedenleriyle çocuklar tarafından yaygın bir şekilde kullanılmakta olup, bu sayede anadil öğrenimi, dil bozuklukları ve akıcı konuşma noktasında dikkate değer bir etki gösterdiği” söylenebilir (s. 28).

Zengin ve Zengin’e (2003) göre tekerlemeler “anlatım biçimi olarak iki grupta değerlendirilir. Birinci grup; akıcı ve hızlı anlatım da yer alırken ikinci grup, tıkanık ve zorlamalı anlatım olarak” kategorize edilmiştir. Bu sınıflandırmada ikinci grupta yer alan tekerlemelerin telaffuz çalışmalarında yer verilen sözel beceriler edinmek için kullanılan tekerlemeler olduğundan bahsetmektedir (ss. 114-115).

Tekerlemelerin dil gelişiminin yanında bilişsel gelişim alanında da etkisi olduğu belirtilmektedir. Tekerlemeler çocukların hazırlıksız konuşma becerilerinin gelişmesine imkân sağlarken yeni veya benzerlerini türetme noktasında bilişsel anlamda katkılar sunduğu belirtilmektedir. Tekerlemelerin tekrar edilerek ezbere dayalı bir metot olarak olumsuz etkiye sahip olabileceği görüşüne yer verilse de “çocuklar ezberlerin dar alanına sıkışmazlar, yeni tekerlemeler üretebilirler, ezbere öğrenme yöntemi, ilk öğrenme yolu olan taklitte gerçekleştirildiğinden” bahsedilmektedir (Gökkaya, 2008, s. 51; Birgül & Akyol, 2018, s. 721; Göktaş, 2006, s. 26). Tekerlemelerin çok yönlü katkıları görülmekle birlikte içerisinde yer alan tekrarlar, uyak ve kafiyeler ile ritmik algıyı geliştirici bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Ritim

Ritim kelimesi Türk Dil Kurumu sözlüğünde yer alan açıklamaya göre “bir eylem veya işlevin zaman, hareket ve düzen açısından belli aralıklarla yinelenmesi” veya “bir dizede, bir notada vurgu, uzunluk veya ses özelliklerinin, durakların düzenli bir biçimde tekrarlanmasından doğan ses uygunluğu, tartım, dizem” olarak açıklanmaktadır (TDK, 2021). Oxford Ansiklopedik Sözlük’te ise ritim “dizem, vurgu, bir dizede ya da notada vurgu, uzunluk veya ses özelliklerinin, durakların düzenli bir biçimde yinelenmesinden doğan ses uygunluğu, ritim, tartım, uyum, ahenk; parçaların uyumlu bütünlüğü, zayıf ve kuvvetli elemanların ya da zıt ve farklı durumların düzenli sıralanışı” olarak açıklanmaktadır (Coulson vd., 1990, s. 1456).

Say’a (2005) göre ritim “müziğin zaman boyutunu düzenleyerek seslerin süresini belirler. Yunanca “rhythmos” sözcüğünden kaynaklanan terim, seslerin süre değeri ve aksan gibi iki değişkene dayandırılarak tanımlanır. Dilimize Fransızca söylenişyle giren bu terime

karşılık olarak tartım” kelimesi önerilmiştir (s. 158). Özbek’e (2014) ait eserde ritim için “ölçü içindeki çeşitli bileşimlerin oluşturduğu kalıp” denilmiştir (s. 151). Özkan’a (1984) göre ritim “vuruşların kıymetleri birbirine eşit veya eşit olmayan, fakat mutlaka muhtelif kuvvetli, yarı kuvvetli ve zayıf zamanların belli bir şekilde sıralanmasıyla meydana gelen belli kalıplar hâlindeki sayı veya vuruş gruplarına” (s. 561) denilmektedir.

Ritim konusunu sanat ve güzellik açısından ele alan Altar (2013) müziğin zamanı güzelleştirme sanatı olduğunu ifade ederken, zamanı en küçük parçalara ayırarak zaman güzelliğini (rhythmus) vurgulamıştır. Altar “müziği diğer sanatlardan ayıran en önemli özelliğin zamansallık olduğunu belirtir ve bunu da ritimle ilişkilendirerek” açıklar (s. 63). Schmidt-Jones’a (2008) göre “ritim bir müzik eserinin oluşumundaki en temel öğelerden biridir. Zamansız müziğin olamayacağı gibi bir müzik eserinin oluşumunda seslerin zaman içinde yer almasıyla beraber ritmin oluştuğundan” söz edilebilir. Reinhard ve Reinhard (2007) ise ritmin işlevi üzerinde durmaktadır. “Ritmin birinci işlevi ezgiyi, motifi, ses grubunu belli bir derecede belirlemek, diğeri ise onun bağımsız bir biçimde uygulanmasını sağlamak olduğunu” belirtmektedir (s. 63).

Müziğin oluşumunda yer alan ses, melodi, armoni gibi unsurlardan biri de ritimdir. Ritim kalıbının eseri şekillendirdiği, ritmin sağladığı denge ile bestekâr, icracı ve dinleyici açısından eserin içyapısı ve iletilmesi gereken mesajın verilmesi noktasında önemli rol oynadığı bilinmektedir (Behar, 2014, s. 20; Günay, 2006, s. 17; Şen, 2015, ss. 13-16).

Ritim Eğitimi

Ritim duygusunun bireyin daha dünyaya gelmeden anne karnında iken oluşmaya başlayan bir algı olduğu bilinmektedir. Ritim algısı eğitimle geliştirilebilir, sadece müzik alanı ile sınırlı olmayan bu kavram, çeşitli alanlarda da karşımıza çıkmaktadır.

Karolyi (2019) “evrende ritmin var olduğuna ilişkin ilk kanıtların, doğanın gözlemlenmesiyle ortaya çıkacağını belirtir. Doğaya bakıldığında gün ile gecenin birbirini izlemesi, kıyıya vuran dalgalar, kalp atışları, nefes alıp verişler gibi zaman içinde düzenli olarak ortaya çıkan bir döngüden ve ritmin varlığından” söz edilmektedir (s. 27). Ritim eğitimi konusunda Behar (2014) “yazılı müzik materyallerinin olmadığı veya yaygınlık kazanmadığı dönemlerde ritim eğitiminin (usul eğitimi) önemli bir eğitim aracı olduğundan aynı zamanda bu vesile ile hatırlama ve hafıza tazeleme” işlevinden bahsetmektedir (s. 20).

Dündar (2003) “müziği oluşturan melodi ve ritim unsurlarının altını çizerek, ritmin melodiye göre harekete geçirme özelliği olduğundan bunun sonucunda fiziksel bir tepkinin belirdiğinden bahsetmektedir. Öğrencinin seviyesi ve yaşına bağlı olarak basit veya karmaşık

ritmik yapılar ile çocuğun duygu ve düşüncelerini hareketleri ile sergilediği belirtilmektedir. Ritim eğitiminin hedefi beyin, vücut ve duygular arasında denge ve uyumun oluşturulmasıdır” (Akt., Küçük, 2019, s. 40). Boas’a (2017) göre “erken yaşta elde edilen kazanım, hareket ve eylemlerin alışkanlıklara dönüşmesinde ritim eğitiminin önemli rol oynadığı çocuğun vücuduna hükmetme gücü kazanması açısından kritik bir dönem olduğunu” ifade etmektedir (s. 108). Bu nedenle bireyin ritim algısının erken yaşta edinilen farkındalık ve ritim eğitimine yer veren çalışmalarla geliştirilebileceği görülmektedir.

Araştırma sürecinde çalışma grubunu ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin oluşturması ve ritim eğitimi konu alan bir çalışma olması nedeniyle oluşturulan bir alt başlık doğrultusunda ortaokul müzik dersi yıllık ders planlarında yer alan kazanımların dağılımına yer verilmiştir.

Ortaokul Müzik Dersi Yıllık Ders Planlarında Sınıflara Göre Yer Alan Ritim ve Türk Müzik Kültürüne İlişkin Kazanımların Dağılımı

Tablo 1. *Ortaokul Müzik Dersi Yıllık Ders Planlarında Sınıflara Göre Yer Alan Ritim ve Türk Müzik Kültürüne İlişkin Kazanımların Dağılımı*

Sınıf	Kazanımlar
5. Sınıf	5-B-1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır. 5-B-2. Öğrendiği seslerin uzunluk-kısalık özelliklerini ayırt eder. 5.C.4. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder 5.C.2. Kendi oluşturduğu ritim kalıbını seslendirir. 5.C.5. Farklı ritmik yapıdaki müziklere uygun hareket eder 5.A.2. Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir. 5.B.6. Hız ve gürlük basamaklarını ayırt eder 5.A.4. Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular. 5.B.5. Müziklerde farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.
6. Sınıf	Mü.6.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır. Mü.6.C.3. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder. Mü.6.A.5. Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular. Mü.6.A.4. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir. Mü.6.C.2. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür. Mü.6.D.1. Yurdumuza ait başlıca müzik türlerini ayırt eder. Mü.6.D.3. Yurdumuza ait müzik türlerinin kültürümüzün bir değeri ve zenginliği olduğunu fark eder.
7. Sınıf	Mü.7.A.3. Müzikte hız ve gürlük basamaklarını uygular. Mü.7.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır Mü.7.C.1. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder. Mü.7.D.5. Türkülerin yaşanmış öykülerini araştırır. Mü.7.C.4. Türkülerin yaşanmış öykülerini canlandırır. Mü.7.A.7. Müzikle çalışmalarını sergiler. Mü.7.D.6 Türk müziği kültürünü tanır.
8. Sınıf	Mü.8.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır. MÜ.8.A.6. Müzik eserlerini hız belirteci (metronom) kullanarak uygun hızlarda seslendirir. MÜ.8.C.2. Farklı ve tekrarlanan bölümlerden oluşan ritim kalıpları oluşturur. MÜ.8.A.8. Türk kültürüne ait müzikleri dinler.

Tablo 1’de yer alan 5., 6., 7., 8. sınıflara göre ritim ile ilgili kazanımlara bakıldığında müzik dersinde ritim konusuna geniş bir şekilde yer verildiği, ayrıca öğrencilerin kendi müzik kültürlerini tanımaları noktasında da belirli kazanımların olduğu görülmektedir. Bu çalışmada ritim eğitimi ve Mardin Artuklu yöresine ait kültürel unsurların birlikte ele alınması nedeniyle ritim eğitimini içeren ve öğrencilerin kendi kültürlerini tanımlarına ilişkin müzik dersi kazanımlarına yer verilmiştir.

Mardin

Mardin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan kuzeyinde Diyarbakır, batısında Şanlıurfa, doğusunda Şırnak şehirleri ile komşu olan, güneyde ise Irak ve Suriye ülkeleri ile komşu olan bir sınır şehridir. Şehir çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapan Mezopotamya bölgesinde yer almaktadır. Mardin merkez ilçesi Artuklu olmak üzere Dargeçit, Derik, Kızıltepe, Mazıdağı, Midyat, Nusaybin, Ömerli, Savur, Yeşilli ile on ilçeden oluşmaktadır (Taştan, 2003, s. 47).

Mardin’i tarihi açıdan incelediğimizde M.Ö. 8000 yılına kadar uzandığı bilinmektedir. Mardin’in tarihteki seyrine baktığımızda Babiller, Asurlular, Persler, Selçuklular, Emeviler, Abbasiler, Anadolu Selçukluları, Artuklular ve Osmanlı İmparatorluğu toprakları içerisinde yer aldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Tarih içerisinde farklı dönemlerde çeşitli medeniyetlerin bünyesinde yer almasının sonucu olarak da farklı birçok topluluğun bu bölgede yaşamasına olanak sağladığı görülmektedir (Arslan, 2019, s. 14).

Mardin sınırları içerisinde birçok topluluk ve buna bağlı olarak dini inanış ve kültür anlamında da çeşitlilik göze çarpmaktadır. Çok-kültürlülük bağlamında çok dinli ve farklı mezhep kollarının oluşumu neticesinde Mardin İslamiyet, Hristiyanlık, Yezidi, Şemsi ve Yahudilik inancına ev sahipliği yapmaktadır. Mardin, Müslüman Arap, Kürt ve Türkler; Protestan, Katolik ve Ortodoks Ermeni, Süryani, Keldaniler, Yezidi, Kürtler, Kafkas göçmeni Çeçenler ve daha farklı topluluklar, kültürlerin bir arada bulunduğu bir kent konumundadır (Sarı, 2009, ss. 233-234).

Türklerin müzik kültürünün beş bin yıllık bir süreci kapsadığı bilinmektedir. Türkiye coğrafyasında ise müzik ile ilgili araştırmalara bakıldığında bölgenin müzik yapısı ilk kültürel oluşmaların başladığı yani on ile on iki bin yıl öncesine dayanmaktadır (Uçan, 2015, s. 358). Türkiye coğrafyası ve Mardin bölgesi özelinde çeşitli uygarlıkların kendi birikimlerinden yola çıkarak müzik kültürüne etkisi olduğu söylenebilir.

Alanyazın Taraması

Çocuk oyunlarının ve tekerlemelerin çocuğun akademik ve sosyal hayatına etkisi birçok araştırmacının dikkatini çekmiş ve hem uluslararası hem de ulusal çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların bir bölümünde derleme çalışmaları yer alırken bir bölümü de eğitsel açıdan etkisini incelemektedir.

Girmen'e (2012) ait olan "*Eskişehir folklorunda çocuk oyunları ve bu oyunların yaşam becerisi kazandırmadaki rolü*" adlı çalışmada; iletişim, problem çözme, liderlik, karar verme, takım çalışması, öz yönetim ve eğlenme becerileri açısından oyunun öneminden bahsedilmektedir. Esen'in (2008) "*Geleneksel çocuk oyunlarının eğitimsel değeri ve unutulmaya yüz tutmuş Ahıska oyunları*" adlı çalışmasında unutulmaya başlanan Ahıska oyunlarının hem derlemesi yapılmış hem de eğitsel açıdan işlevine değinilmiştir. Özden-Gürbüz'ün (2016) "*Geleneksel çocuk oyunları ve eğitimsel işlevleri: Emirdağ örneği*" adlı çalışmada yöreye ait ele alınan oyunların gelişimsel ve eğitimsel açıdan sunduğu katkılara yer verilmiştir.

Erdal'a (2019) ait "*Çocuk oyunlarında değerler eğitimi*" adlı çalışmada yer verdiği oyunların oynanış şekli, kuralları, katılımcı sayısı gibi özelliklerin yanı sıra bahsi geçen oyunların çocuklara aşıladığı değerlere dikkat çekilmiştir. Oyun temelli sosyal beceri eğitiminin sosyal beceri düzeylerine etkisi kapsamında anlamlı bir fark bulunarak, oyunun çocuğun sosyal becerilerini geliştirmede etkin bir rol oynadığı Durualp ve Aral'a (2010) ait "*Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi*" adlı çalışmada bahsedilmektedir. Savaş ve Gülüm'e (2014) ait olan "*Geleneksel oyunlarla öğretim yöntemi uygulamasının başarı ve kalıcılık üzerine etkisi*" adlı çalışmada ise deneysel bir çalışma yapılarak oyunla gerçekleştirilen eğitimin, klasik metotlarla gerçekleştirilen eğitime nazaran daha kalıcı ve başarılı olduğu kanıtlanmıştır.

Çocuk oyunlarını beden eğitimi alanında inceleyen Budak (2016) "*Geleneksel çocuk oyunlarının oryantasyon ve ritim yeteneği üzerine etkisi*" isimli çalışmasında, okullarda oynatılan geleneksel çocuk oyunlarının ritim yeteneği üzerine istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğunu, oryantasyon yeteneği üzerine ise istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığını tespit etmiştir.

Gökmen'e (2016) ait "*Okul öncesi müzik eğitiminde şarkıların oyunlu-oyunsuz olarak öğretiminin karşılaştırılması*" adlı tez çalışmasında, belirlenen şarkılarla beraber oyunla ve oynusuz eğitim karşılaştırması yapılmış, araştırma sonucunda ise oyunla müzik eğitiminde, oynusuz müzik eğitime göre anlamlı bir fark ortaya konulmuştur. Araştırmada oyunla birlikte şarkıların söylenmesi ile şarkı sözünün akılda kalıcılığı ve çocukların müziğe olan

ilgisinde bir artış görülürken, oyunla beraber çevresiyle uyumlu olma, odaklanma, zihinsel ve devinışsel olarak bir artış gözlemlenmiştir. Oyun yoluyla müzik eğitiminin etkileri konusunda diğer bir çalışma ise Korkmaz'a (2019) ait *“Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin 9-10 yaş grubu çocukların özsaygı düzeylerine etkisi”* adlı araştırmadır. Bu araştırmada, oyunla müzik eğitimi alan çocukların oyunla müzik eğitimi almayanlara göre özsaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Sözlü halk kültürü öğelerinden biri olan tekerlemelerin çeşitli alanlarda araştırma konusu olduğu, özellikle de okuma becerileri üzerindeki etkisini konu alan araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Şentürk'e (2008) ait *“Ana dil (Türkçe) öğretiminde tekerlemelerin kullanılması”*, Yılmaz-Alkan (2019) *“İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin akıcı okuma becerilerini geliştirmede tekerlemelerin etkisi”* ve Gülce-Özkaya'ya (2012) ait *“İlköğretim II. kademe öğrencilerinin sesli okuma becerilerine tekerleme eğitiminin etkisi”* adlı araştırmalarda; tekerlemelerin akıcı okuma, sesli okuma, dil yapısı, kelime dağarcığı ve ana dil öğretiminde etkili olduğuna dair tespitlerde bulunulmuştur.

Bircan (2017) *“Ortaokul Türkçe ders kitaplarında Türk halk kültürü unsurları üzerine bir değerlendirme”* isimli araştırmasında, ders kitaplarında en fazla deyim ve atasözlerine yer verilirken tekerlemelere çok az yer ayrıldığı, bu durumun ise kültürel aktarımda, halk unsurlarının kullanımında çeşitliliğinin azlığına neden olacağını belirtmektedir.

Gökkaya'nın (2008) *“Konuşma becerisinin sağaltılmasında tekerlemelerin kullanımı”* isimli çalışmasının ön test-son test sonuçlarına bakıldığında ise kekemelik, söz yitimi, boğumlanma, kelime, konuşma, dil ve ses bozukluğu gibi sorunların giderilmesinde tekerlemelerin etkisinin olduğu belirtilmektedir.

İlgün'e (2015) ait *“Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde telaffuz becerisini geliştirmeye yönelik tekerleme ve ninnilerin kullanımı”* adlı araştırmada, yabancılara verilen Türkçe eğitiminde tekerlemelerin kullanılmasının Türkçe öğretimini kolaylaştırdığı görülmektedir. Ayrıca yabancılara verilen Türkçe eğitimi sırasında tekerlemelerin ileri aşamalarda kullanılması görüşünün aksine başlangıç aşamasında da etkili olabileceği görüşüne yer verilmektedir.

Müzik eğitimi çerçevesinde de tekerlemeyi konu alan araştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda Akpınar'a (2010) ait *“Başlangıç keman eğitiminde kullanılabilir okul şarkıları, türküler ve tekerlemeler”* adlı çalışmada keman eğitiminin başlangıcında bilindik kültürel öğelerin kullanımının, kazanılması gereken beceriler üzerinde olumlu etkileri olabileceğine yer verilmiştir. Çalgı eğitimi konusunda Koğa-Demirbacak'a (2019) ait *“Viyolonsel eğitiminin başlangıç aşamasında tekerlemelerin ve Türk çocuk şarkılarının kullanımına*

yönelik eğitimci görüşleri” adlı çalışmada ise viyolonsel öğretiminde tekerlemelerin kullanımına ilişkin viyolonsel eğitimcilerinin olumlu bir şekilde yaklaştıkları görülmektedir.

Tekerlemelerin ses eğitimi ile ilişkilendirildiği çalışmalar da bulunmaktadır. Toker vd. (2018) *“Tekerlemelerin ses eğitiminde artikülasyona etkisi”* adlı araştırmalarında tekerlemeler sayesinde dilin belli bir esnekliğe sahip olup, doğru telaffuz sağladığı ayrıca solfej eğitiminde ve ritim duygusu oluşturmada da etkin bir rol oynadığı ifade edilmektedir. Bölgesel bazda yer alan türkülerin özellikle ritim eğitimine katkısını araştıran Çakır (2016) *“Sivas yöresine ait türkülerin ritim kalıpları ve bu ritim kalıplarının müzik eğitiminde uygulanabilirliği”* adlı çalışmasında Sivas yöresine ait eserlerin, müzik öğretmenliği programlarında, halk müziği konularının yer aldığı derslerde materyal olarak kullanılabileceğini belirtmiştir.

Yine halk unsurlarının eğitimde kullanımına ilişkin çeşitli çalışmalar olduğu da görülmektedir. Arapgirlioğlu’nun (1999) *“Geleneksel Türk halk müziği repertuarının okul müziğine uygunluğu üzerine bir inceleme”* adlı çalışmasında okul müziğine yönelik Türk halk müziği eserlerin uygunluğu belirlenmeye çalışılmış, eserlerin %39’unun ses alanı, uzunluk, usûl, söz ve ritim yapısı açısından uygun olduğu belirlenmiştir. Okullarda yöresel unsurların kullanılmasını destekler nitelikte bir diğer çalışmada Şendağ’ın (2009) *“Sayışma ve tekerleme derlemeleri çözümlemeleri”* adlı araştırmasıdır. Yapılan çalışmada derlenen ve çözümlenen tekerlemelerde prozodiye aykırı bir durum olmadığı, tekerlemelerin Andante ve Moderato hızlarda olduğu, ritmik açıdan ise doğal söyleniş tarzlarına uygunluğu belirtilmektedir.

Çocuk oyunlarını ele alan araştırmalara bakıldığında ise Tören’e (2011) ait *“Erzincan’dan derlenen çocuk oyunlarının çocuk eğitimindeki yeri”* adlı çalışmada tespit edilen oyunların çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal, psikolojik ve dil gelişimi açısından olumlu yönde etkileri olabileceği belirtilirken öğretmen yetiştiren eğitim programlarında, içeriğinde halk müziği konuları yer alan derslerde materyal olarak kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

Bu araştırma, yapılan görüşmeler neticesinde Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin belirlenmesi, belirlenen oyun ve tekerlemelerin ritim eğitimi ile ilişkilendirilerek deneysel bir çalışma sürecinde etkisinin incelenmesi yönleriyle diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırma yöntemi, çalışma grubu, veri toplama teknikleri, süreç-uygulama, veri analizi, geçerlik-güvenirlik hakkında bilgiler sunulmuştur.

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada, Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitiminde kullanılabilirliğini ve kültürel çeşitliliğe sahip olan Mardin'in Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitimindeki etkililiğini incelemek amacıyla karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada betimsel ve deneysel araştırma modeli bir arada kullanılmıştır.

Araştırma modeli, araştırmanın alt problemlerine yanıt aramak veya denenceleri test etmek için yapılan bir araştırma planıdır. Araştırmacı bu plana ve araştırmanın amacına en uygun ve en ekonomik şekilde verilerin toplanması, analizi ve çözümlenmesine yönelik olarak gerekli tüm koşulları organize eder (Selltiz, vd., 1959, s. 50). Karasar'a (2020) göre, araştırma koşullarının organize edilmesinde temelde betimleme ve deneme olmak üzere iki yaklaşım mevcuttur ve araştırmacı araştırma koşullarına bağlı olarak bu yaklaşımlardan ya birinden ya da her ikisinden yararlanmak zorundadır (s. 76).

Araştırmada bu bağlamda hem betimsel hem de deneysel yaklaşımlardan yararlanılmıştır. Betimsel araştırmalar, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır (Kaptan, 1998, s. 59). Deneysel yöntem, dikkatle kontrol edilmiş koşullar altında, belirli bir etkiye, harekete (girdi) karşılık nasıl bir tepkinin, davranışın (çıkıtı) meydana geleceğini saptamaya yönelik bir süreçtir (Kaptan, 1998, s. 74).

Araştırmanın deneysel boyutunda “Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Desen” kullanılmıştır. “Ön test-son test kontrol gruplu desende kontrol grubu kullanıldığı için iç geçerliği tehdit edebilecek tehlikeleri önlemek mümkündür. Tarih, olgunluk, merkeze yönelme, test etme ve araç gibi diğer kaynaklardan gelen hatalar deney grubunun yanında aynı derecede kontrol grubunu da etkileyeceğinden, bunların deney ve kontrol gruplarından elde edilecek sonuçlara olan etkileri de aşağı yukarı aynı olacaktır. Böylece kontrol ve deney

grubu sonuçları arasındaki farkın deneysel değişkenden ya da işlemden geldiğini söylemek mümkün olacaktır” (Kaptan, 1998, s. 83).

Çalışma Grubu

Araştırmanın alışma grubunu 2021-2022 eğitim-ğretim yılında Mardin Artuklu şehit Pilot Teğmen Ayfer Gök Ortaokulunda 6. sınıfta öğrenim görmekte olan (33 deney, 40 kontrol grubu olmak üzere) 73 ğrenci ve Mardin Artuklu’da yaşamakta olan (8’i erkek 2’si kadın olmak üzere) toplam 10 görüşmeci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın betimsel boyutunda literatür taraması yapılarak konunun kavramsal altyapısı oluşturulmuştur. Literatür taraması dâhilinde Mardin Artuklu yöresini konu alan çalışmalar incelenmiş olup ritim eğitiminde kullanılacak olan tekerleme ve ocuk oyunlarının tespitine yönelik olarak Mardin Artuklu’da yaşayan kişilerle görüşme tekniği kullanılarak veri toplanmaya çalışılmıştır. Çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu olarak ise, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Büyüköztürk vd.’ne (2022) göre “görüşme tekniği, araştırmacının katılımcılar ile bir araya gelip görüşme kayıtlarını çözümlemesine imkân sağlamaktadır” (s. 285).

Araştırmanın deneysel boyutunda ise veriler, Mardin Artuklu yöresine ait müzikli ocuk oyunları ve tekerlemeler kullanılarak verilen ritim eğitiminin öğrencilerin ritmik düzeylerine etkisini tespit edebilmek amacıyla, 6. sınıf müzik dersi kazanımları da göz önünde bulundurularak araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi vasıtası ile toplanmıştır.

Süreç-Uygulama

Araştırmanın ilk basamağında Mardin Artuklu yöresine ait müzikli ocuk oyunları ve tekerlemelerin tespiti için görüşme tekniğiyle nitel verilerin elde edilmesi kararlaştırılmış ve araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu müzik eğitimi alanından beş uzman ğretim yesi tarafından incelenmiş belirtilen eleştiri ve öneriler dikkate alınarak görüşme formuna son şekli verilmiştir. Mardin Artuklu’da yaşamakta olan (8’i erkek 2’si kadın olmak üzere) toplam 10 görüşmeci ile hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve içerik analizi yapılarak araştırma kapsamında ritim eğitiminde yer verilecek müzikli ocuk oyunları ve tekerlemeler tespit edilmiştir. Belirlenen Mardin Artuklu yöresine ait müzikli ocuk

oyunları ve tekerlemelerin ritim kalıpları oluşturulmuş ve 6 haftalık deney süreci planlanmıştır.

Deney sürecine başlanmadan önce araştırmacı tarafından başarı testi hazırlanmış ve uzman görüşlerine sunulmuştur. Başarı testine son şekli verildikten sonra araştırmanın deneysel kısmında yer alacak öğrencilere çalışmanın amacı ve içeriği hakkında bilgi verilmiş, deney ve kontrol grubuna ön test uygulaması yapılmıştır. Belirlenen gruplara 6 haftalık bir uygulama süreci planlanmış, deney grubuna Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin yer aldığı 6 haftalık bir ders süreci uygulanırken, kontrol grubuna ise aynı süre içerisinde geleneksel öğretim temelli (klasik) ders işlenmiştir. 6 haftalık süreç sonunda öğrencilere ritim algıları konusunda son test uygulanmıştır. Deneysel sürecin sonunda deney grubu öğrencilerinden uygulamaya ilişkin görüşleri alınmıştır. Araştırmada kullanılan başarı testi EK-8’de yer almaktadır.

Tablo 2. Araştırma Süreci

	Ön Test	Uygulama	Son Test
Deney	Başarı testi	6 Hafta	Başarı Testi
Kontrol	Başarı Testi	6 Hafta	Başarı Testi

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen veriler IBM SPSS 22. 0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programı ile kodlanarak analiz edilmiştir. Mardin Artuklu Şehit Pilot Teğmen Ayfer Gök Ortaokulunda 6. sınıfta öğrenim görmekte olan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin başarı testinden elde ettiği doğru ve yanlış cevapların dağılımı içi frekans (f) ve yüzde (%) analizi yapılmış, ayrıca öğrencilerin doğru cevaplardan elde ettiği toplam puanlar da tablolastırılarak ifade edilmiştir. Bu sayede öğrencilerin ön test ve son test puan düzeyleri ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

İstatistiksel testlerde hipotez test etme, örneklemden elde edilen sonuçlardan geniş gruplara genelleme yapmayı amaçlamaktadır. Hipotez test etmede bir “Anlamlılık Düzeyi” ölçütü seçilmektedir. Genellikle de (0.05) değerini seçmek bir gelenek hâlini almıştır (Kaptan, 1998). Bu daha açıkça şu şekilde açıklanabilir; yapılan yüz ölçümünden sadece beşinin (%5) hata vereceği ve bunun doksan beşinin (%95) hatasız bir ölçümü belirttiği sonucu çıkarılacaktır. Bunlardan (%95) değerine güven aralığı, (0.05) ya da (%5) değerine de anlamlılık düzeyi denilmektedir. Bu, hipotez testlerinde elde edilen (p) değerinin (0.05)’ten büyük olması durumunda araştırmacının hipotezinin yanlış olduğu ve karşılaştırılan iki nesne arasında fark olmadığı; (p) değerinin (0.05)’ten küçük olması durumunda ise araştırmacının

hipotezinin doğru olduğu ve karşılaştırılan iki nesne arasında anlamlı bir fark olduğu anlamına gelmektedir (Çelenk, 2010, s. 63).

Bu doğrultuda, araştırmada kullanılan testlerde %95 güven aralığı ve .05 anlamlılık düzeyine göre hipotezler test edilmiştir. Hipotez testlerinde elde edilen p değerinin .05'ten büyük olması durumunda sıfır hipotezi ya da yokluk hipotezinin kabul edildiği ve karşılaştırılan puanlar arasında fark olmadığı; p değerinin .05'ten küçük olması durumunda ise araştırma hipotezinin kabul edildiği ve karşılaştırılan puanlar arasında fark olduğu şeklinde yorum yapılmıştır.

Araştırmada hangi istatistiksel testlerin kullanılacağını belirlenmesine yönelik olarak normallik testi uygulanmıştır. Mayers'a (2013) göre, gözlem sayısı $n \geq 50$ ise Kolmogorov-Smirnov normallik testi, gözlem sayısı $n < 50$ ise Shapiro-Wilk normallik testi kullanılmaktadır. Bu doğrultuda araştırmadaki gözlem sayısı 73 olduğu için, dağılımın normalliğine yönelik olarak Kolmogorov-Smirnov normallik testi kullanılmıştır. Tablo 3'te Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 3. Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları

Başarı Testi Maddeleri	Ön Test			Son Test		
	İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
1- Dizekte yer alan nota kaç vuruştur?	.343	73	.000	.517	73	.000
2- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	.475	73	.000	.421	73	.000
3- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.350	73	.000	.448	73	.000
4- Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun olarak verilmiştir?	.350	73	.000	.393	73	.000
5- "İzmir-İzmir-Ankara-Van" tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir?	.435	73	.000	.540	73	.000
6- Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir?	.517	73	.000	.428	73	.000
7- Dizekte yer alan 8'lik nota kaç vuruştur?	.414	73	.000	.421	73	.000
8- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.372	73	.000	.511	73	.000
9- Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.455	73	.000	.343	73	.000
10- Öncüllerde yer alan hız terimlerinin sırasıyla yavaştan çabuğa olmak üzere doğru sıralanışına hangi seçenekte yer verilmektedir?	.448	73	.000	.414	73	.000
11- Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur?	.462	73	.000	.364	73	.000
12- Dizekte yer alan 16'lık nota kaç vuruştur?	.442	73	.000	.455	73	.000
13- "Adagio" hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.442	73	.000	.357	73	.000
14- Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.386	73	.000	.511	73	.000
15- Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur?	.475	73	.000	.393	73	.000
16- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	.400	73	.000	.400	73	.000
17- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.357	73	.000	.527	73	.000
18- Aşağıdakilerden hangisi vurmali çalgıdır?	.538	73	.000	.540	73	.000
19- "Allegro" hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.421	73	.000	.343	73	.000
20- Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.442	73	.000	.379	73	.000

Hipotez testlerinde normal dağılıma ait veriler “Parametrik”, normal dışı dağılıma ait veriler ise “Non-parametrik” testler ile analiz edilmektedir. Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonucunda hem ön testte hem de son testte verilerin normal dağılmadığı belirlenmiştir ($p=.000<.05$). Bu doğrultuda istatistiksel analizlerde non-parametrik testler kullanılmıştır.

Araştırmada, araştırmanın modeli ve alt problemler dâhilinde, gruplar arası karşılaştırmalarda non-parametrik testlerden Mann-Whitney U testi ve grup içi karşılaştırmalarda non-parametrik testlerden Wilcoxon Z testi kullanılmıştır. Mann-Whitney U testi kullanılarak, deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test ortalamaları karşılaştırılmış ve ön test-son test arasında fark olup olmadığı ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Wilcoxon Z testi kullanılarak ise, deney ve kontrol gruplarının kendi içlerinde ön test ve son test ortalamaları karşılaştırılmış ve ön test-son test arasında fark olup olmadığı ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Testler sonucunda f, %, $\bar{x}$, N, Sıra Ort. (SO), Sıra Top. (ST), Sd, U, z ve p değerleri tablolaştırılarak istatistiksel ve alansal yorumlar yapılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada ön test ve son testte kullanılacak başarı testi için 20 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuş ve oluşturulan maddeler kapsam geçerliği için uzman görüşüne sunulmuştur. Görüşleri alınan uzman grubunun bilgileri Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Uzman Grubu Bilgileri

	Üniversite/Fakülte/Bölüm	Unvan	Alan
1	Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı	Prof. Dr.	Müzik Eğitimi
2	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü	Doç. Dr.	Müzik Eğitimi-Ölçme ve Değerlendirme
3	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü	Doç. Dr.	Müzik Eğitimi
4	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü	Doç. Dr.	Müzik Eğitimi
5	Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı	Doç. Dr.	Müzik Eğitimi

Başarı testi için oluşturulan 20 madde “*Uygun, Uygun Değil ve Düzeltilmeli*” seçeneklerini içeren bir formla birlikte uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri alındıktan sonra testin kapsam geçerliği ve testte kalacak maddelerin tespiti için KGO (Kapsam Geçerlik Oranı) ve KGİ (Kapsam Geçerlik İndeksi) değerleri hesaplanmıştır. KGO hesaplamasında aşağıdaki formül kullanılmıştır:

$$KGO = \frac{N_G}{N/2} - 1$$

N_G : Kullanılabilir diyen uzman sayısı

N : Toplam uzman sayısı

KGİ hesaplaması ise kullanılabilir onayı alan maddelerin KGO değerlerinin ortalaması hesaplanarak elde edilmiştir. Tablo 5'te, kapsam geçerliğinde ve KGO değerlerinin karşılaştırılmasında kullanılacak KGÖ (Kapsam Geçerlik Ölçütü) değerleri görülmektedir.

Tablo 5. KGO Karşılaştırması İçin Minimum Değerler (Veneziano & Hooper, 1997)

Uzman Sayısı	KGÖ	Uzman Sayısı	KGÖ
5	0.99	13	0.54
6	0.99	14	0.51
7	0.99	15	0.49
8	0.78	20	0.42
9	0.75	25	0.37
10	0.62	30	0.33
11	0.59	35	0.31
12	0.56	40 ve üstü	0.29

Kapsam geçerliği sağlanması için elde edilen KGO değerinin, Tablo 5'te uzman sayısına göre verilen KGÖ değerinden büyük olması gerekmektedir. Yeşilyurt ve Çapraz (2018) ise, KGİ değerinin KGÖ değerinden büyük olması durumunda testte kalan maddelerin kapsam geçerliğini sağlayacağını; KGİ değerinin KGÖ değerinden küçük olması durumunda testte kalan maddelerin kapsam geçerliğini sağlamayacağını belirtmektedir.

Bu bilgilere istinaden uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen maddelere yönelik KGO, KGÖ ve KGİ değerleri Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Test Maddeleri KGO, KGÖ ve KGİ Değerleri

Madde	Uygun	Uygun Değil	Düzeltilmeli	KGO
1	5	0	0	1.00
2	5	0	0	1.00
3	5	0	0	1.00
4	5	0	0	1.00
5	5	0	0	1.00
6	5	0	0	1.00
7	5	0	0	1.00
8	5	0	0	1.00
9	5	0	0	1.00
10	5	0	0	1.00
11	5	0	0	1.00
12	5	0	0	1.00
13	5	0	0	1.00
14	5	0	0	1.00
15	5	0	0	1.00
16	5	0	0	1.00
17	5	0	0	1.00
18	5	0	0	1.00
19	5	0	0	1.00
20	5	0	0	1.00
Toplam Uzman Sayısı				5
Kapsam Geçerlik Ölçütü (KGÖ)				0.99
Kapsam Geçerlik İndeksi (KGİ)				1.00

Tablo 6'da KGO, KGÖ ve KGİ değerlerine bakıldığında, test KGO değeri KGÖ değerinden büyük 20 maddenin olduğu ve KGİ (1.00)>KGÖ (0.99) olduğu için testteki bu 20 maddenin kapsam geçerliğini sağladığı söylenebilir.

Kapsam geçerliğini sağlayan 20 maddelik test, yapı geçerliğinin de test edilmesi için, faktör analizi uygunluğuna yönelik olarak Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity testi ile analiz edilmiştir. Test sonuçları Tablo 7’de görülmektedir.

Tablo 7. Faktör Analizi Uygunluğu KMO ve Barlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliği Ölçümü		.655
Bartlett's Sphericity Testi	χ^2	361.680
	Sd	190
	p	.000

Tablo 7’ye göre test maddelerinin KMO değerinin 0.60’dan yüksek çıkması (KMO = 0.655 > 0.60) ve Barlett testi sonucu hesaplanan ki kare değerinin .05 düzeyinde anlamlı çıkması ($\chi^2_{190} = 361.680$, $p = .000 < .05$) maddelerin faktörleştirilebilir ve faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir. Tablo 8’de test maddeleri için yapılan faktör analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 8. Faktör Analizi Toplam Varyans Açıklaması Tablosu

Madde	Başlangıç Özdeğerleri			Kareli Yüklerin Ağırlıklı Toplamları			Kareli Yüklerin Döndürülmüş Toplamları		
	Toplam	% Varyans	% Yığılmalı	Toplam	% Varyans	% Yığılmalı	Toplam	% Varyans	% Yığılmalı
1	4.312	21.562	21.562	4.312	21.562	21.562	2.227	11.137	11.137
2	2.052	10.261	31.823	2.052	10.261	31.823	2.130	10.649	21.787
3	1.547	7.733	39.556	1.547	7.733	39.556	2.063	10.314	32.100
4	1.397	6.984	46.540	1.397	6.984	46.540	1.938	9.690	41.791
5	1.200	5.999	52.539	1.200	5.999	52.539	1.600	7.998	49.789
6	1.165	5.826	58.365	1.165	5.826	58.365	1.490	7.448	57.237
7	1.078	5.388	63.752	1.078	5.388	63.752	1.303	6.516	63.752
8	.961	4.804	68.556						
9	.886	4.428	72.984						
10	.776	3.880	76.863						
11	.747	3.736	80.599						
12	.680	3.401	84.000						
13	.654	3.268	87.269						
14	.523	2.614	89.883						
15	.485	2.425	92.308						
16	.458	2.292	94.600						
17	.336	1.682	96.282						
18	.289	1.443	97.726						
19	.243	1.216	98.942						
20	.212	1.058	100.000						

Faktör sayısının belirlenmesinde öz değeri 1’den büyük olan faktörler dikkate alınmakta ve açıklanan varyansın yüksek olması, ilgili kavram ya da yapının ne denli iyi ölçüldüğünü göstermektedir (Büyüköztürk, 2010). Tablo 8’e göre özdeğeri 1’den büyük 7 faktör tespit edilmiştir. Bu 7 faktörün toplam varyansın %63.752’sini açıkladığı görülmüştür. Her ne kadar 7 faktör tespit edilse de test maddeleri kazanımlar doğrultusunda belirlendiği ve bazı maddeler birden fazla kazanımda bulunabildiği için testin ritim bilgisine yönelik başarıyı

ölçen 3 boyutlu bir yapıda olduğu söylenebilir. Belirlenen kazanımlar ve kazanımları oluşturan test maddeleri aşağıdaki gibidir.

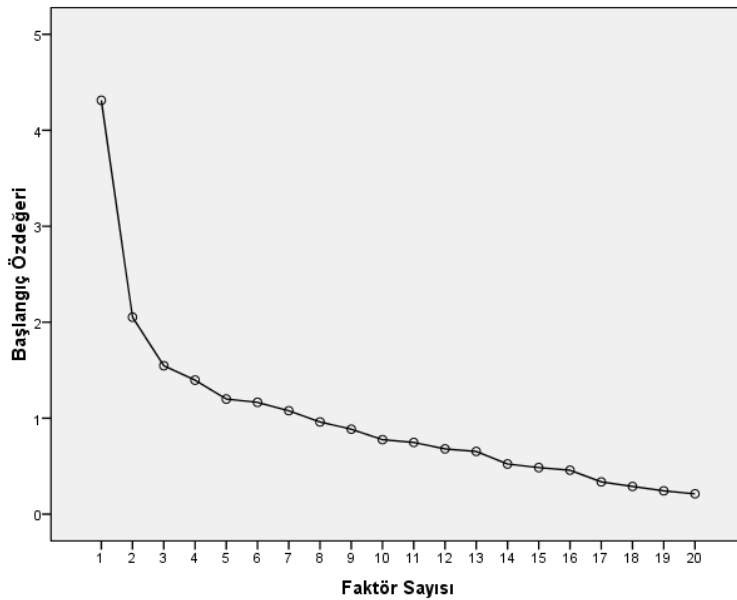
Kazanım 1: Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular. (madde 9, madde 10, madde 13, madde 19)

Kazanım 2: Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır. (madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20)

Kazanım 3: Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder. (madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17)

Şekil 1’de test maddelerinin faktör birikinti grafiği görülmektedir.

Şekil 1. Ölçek Faktör Birikinti Grafiği

Grafikte eğimin yataylaşmaya başladığı noktanın işaret ettiği sayı asıl faktör sayısını göstermektedir. Birikinti grafiği incelendiğinde üçüncü noktadan sonra eğimin yatay bir pozisyona geçmeye başladığı ve üç faktörden oluştuğu görülebilir.

Testte her bir faktörde bulunacak olan maddelerin yük değerlerinin 0.50 ve üzeri olması uygun değerler olarak kabul edilmektedir. Yapılan döndürülmüş faktör matrisi (Rotated Component Matrix) analizi ile maddelerin her bir faktördeki yük değerleri (Factor Loading) hesaplanmıştır. Tablo 9’da test maddelerinin faktör yük değerleri görülmektedir.

Tablo 9. Test Maddeleri Döndürülmüş Faktör Matrisi Analizi

Faktörler			Test Maddeleri		Döndürülmüş Faktör Yük Değerleri						
1	2	3			1	2	3	4	5	6	7
Mü.6.A.5	Mü.6.C.3		14-Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?		.728	.126	.036	.176	.082	.062	-.348
			17-Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak yer almaktadır?		.706	.148	-.059	.254	.086	.030	.186
			6-Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir?		.644	.241	.077	-.095	.162	.053	.240
			7-Dizekte yer alan 8'lik nota kaç vuruştur?		.220	.706	.141	.082	.135	-.184	.241
			16-Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?		.042	.695	.072	-.235	.268	.175	-.195
			12-Dizekte yer alan 16'lık nota kaç vuruştur?		.314	.612	-.013	.318	-.241	.166	.177
			15-Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur?		.279	.532	.033	.511	.007	.246	.087
			10-Öncüllerde yer alan hız terimlerinin sırasıyla yavaştan çabuğa olmak üzere sıralanışına hangi seçenekte yer verilmektedir?		-.239	.155	.735	.148	.242	-.081	.183
			13-“Adagio” hız teriminin anlamı hangi şıkta doğru olarak verilmiştir?		.226	.227	.704	-.077	-.037	.051	.175
			19-“Allegro” hız teriminin anlamı hangi şıkta doğru olarak verilmiştir?		.055	-.154	.672	.020	-.016	.333	-.082
	Mü.6.B.1		9-Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?		-.005	.015	.643	.218	-.048	-.022	-.267
			4-Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun verilmiştir.		.168	.014	.192	.734	.058	.083	-.175
			8-Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?		.079	-.010	.035	.724	.171	-.127	.122
			11-Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur?		-.311	.342	.058	.514	.286	.322	-.028
			14-Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?		.011	.054	.060	.033	.769	.045	-.020
			18-Aşağıdakilerden hangisi vurmali çalgıdır?		.432	-.035	.151	.227	.583	.073	.105
			14-Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?		.231	.251	-.213	.215	.527	.148	.086
			2-Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?		-.052	-.074	.088	.013	.150	.783	.124
			20-Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru verilmiştir?		.244	.306	.068	.005	.000	.646	.036
			1-Dizekte yer alan nota kaç vuruştur?		.109	.110	-.009	.017	.052	.151	.855

Tablo 9’da görüldüğü gibi, 0.50 ve üzeri madde yük değerlerinin dağılımına göre, “Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular” faktörü 4 maddeden oluşmakta olup, faktör yükleri .643 ile .735 arasında değişmektedir. “Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır” faktörü 20 maddeden oluşmakta olup, faktör yükleri .514 ile .855 arasında değişmektedir. “Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder” faktörü 6 maddeden oluşmakta olup, faktör yükleri .527 ile .769 arasında değişmektedir.

Geçerliği test edilip geçerliği sağladığı belirlenen testin güvenilirliğini test etmek üzere Cronbach Alfa güvenirlik testi uygulanmıştır. Özdamar’a (2013) göre, güvenirlik katsayısında baz alınacak değerler

“ $0.00 < \alpha < 0.40$ ise test güvenilir değildir.

$0.40 < \alpha < 0.60$ ise test düşük güvenirliktedir.

$0.60 < \alpha < 0.80$ ise test oldukça güvenilirirdir.

$0.80 < \alpha < 1.00$ ise test yüksek derecede güvenilirirdir” olarak belirtilmiştir.

Tablo 10’da ölçeğe ilişkin Cronbach Alfa güvenilirlik testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 10. Başarı Testi Cronbach Alfa Güvenirlik Testi Sonuçları

Maddeler	α
1- Dizekte yer alan nota kaç vuruştur?	.780
2- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	.782
3- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.772
4- Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4’lük ritim kalıbına uygun olarak verilmiştir?	.772
5- “İzmir-İzmir-Ankara-Van” tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir?	.779
6- Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir?	.771
7- Dizekte yer alan 8’lik nota kaç vuruştur?	.766
8- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.777
9- Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.783
10- Öncüllerde yer alan hız terimlerinin sırasıyla yavaştan çabuğa olmak üzere doğru sıralanışına hangi seçenekte yer verilmektedir?	.775
11- Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur?	.775
12- Dizekte yer alan 16’lık nota kaç vuruştur?	.764
13- “Adagio” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.770
14- Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.773
15- Dizekte yer alan 16’lık susun değeri kaç vuruştur?	.754
16- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	.775
17- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.771
18- Aşağıdakilerden hangisi vurmali çalgıdır?	.774
19- “Allegro” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.782
20- Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	.769
Test Toplam Güvenirlik	.782

Tablo 10 incelendiğinde, testin hem madde bazında ($\alpha=0.754$ ile 0.782), hem de test madde toplamı bazında güvenirliliği sağladığı ve oldukça güvenilir olduğu görülmektedir ($\alpha=0.782$).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen veriler doğrultusunda, yapılan görüşmelere ait bulgular ile deney ve kontrol grubuna uygulanan başarı test sonuçlarına ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemeler nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmada 10 kişi ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Tablo 11’de katılımcılar hakkında bilgiler yer almaktadır.

Tablo 11. *Görüşme Yapılan Kişilerin Demografik Bilgileri*

Görüşmeci	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Meslek
G.E.1	Erkek	72	Lise	Emekli
G.K.1	Kadın	66	Lise	Emekli
G.E.2	Erkek	40	Üniversite	Öğretim Görevlisi
G.E.3	Erkek	46	Üniversite	Öğretmen
G.E.4	Erkek	67	Üniversite	Emekli
G.E.5	Erkek	69	Lise	Esnaf
G.E.6	Erkek	46	Üniversite	Öğretmen
G.E.7	Erkek	43	Üniversite	Öğretmen
G.E.8	Erkek	32	Üniversite	Öğretmen
G.K.2	Kadın	66	Lise	Emekli

Görüşmecilere yöneltilen “Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemeler nelerdir?” sorusuna ilişkin katılımcıların vermiş oldukları cevaplar yer almaktadır.

“Ka ka la tıka”, “hedre bedre”, “hırka kırka”, “şilley billey” bu ve buna benzer oyunlar ve şarkılar yer almaktadır. Bazı oyunların başında sayışmacalar, şarkılar ve tekerlemeler söylenirken bazılarında oyunu oynarken söylenir (G.E.1).

“Nuri attı iki taş”, “kezi mezi”, “hedre bedre”, “şilley billey”, “mine mine minete” şu an aklıma gelenler bunlar (G.K.1).

“Bilindik genel geçer oyunlar tekerlemeler vardı. Yakalamaca, top oyunları, bezirgân başı gibi oyunlar oynanırdı. Geleneksel açıdan “hedre bedre” oyunu daha çok akrabalar arasında oynanırdı” (G.E.2).

“Çirre oyunu vardı. Amerikalıların beysbol oyunu gibi bir oyundu. Bizim zamanımızda top oynama topa ulaşma olağan bir durum değildi, bu yüzden topa benzer bir yapıyı sopayla vurur en uzağa atmaya çalışırdık. Belirlediğimiz alanlar vardı kim oraya ilk temas ederse o kazanırdı bu oyuna “çirre” diyoruz. Kültürün bir gereği olarak buğdayları tarlada aldıktan sonra ağustos eylül arası buğdayı kaynatıp kurutup ve ardından dövmesi gerçekleştirdi. Taşın oyuk kısmında herkes sırayla bulguru döver. Bulguru döverken de “hev ha maye” ya da “hav ha maye” gibi tohum ve bulgur ile ilgili tekerlemeyi söylerdik” (G.E.3).

“Hedre bedre vardı. Oyunu başlatan hedre bedre’yi her hece bir bacağa gelecek şekilde sesli şarkı olarak söyler, okumanın son hecesi kimin bacağına gelirse, o bacağını içeri doğru dar açılı olacak şekilde çeker. Diğer bacağı oyunda devam kalır. Oyuncuların tümünden uzatılmış bir tek bacak kalıncaya kadar devam eder. Tek bacağı açık kalan cezalandırılır. Cezalandırma şöyle yapılır: O kişinin bacağı havaya kaldırılıp hafifçe yere vurulur. Bu iş yapılırken makamlı şu şarkı söylenir: “heşriyyê heşriyyê heşriyyê bêhvediyê”, sonra bütün ayaklar yerde sürtülerek birbirine hareketli olarak nara atarak gülüşerek birbirine vurulur. Tabii birbirini acıtmadan. Bu oyunlar Arapça oynanılmaktadır, bunların Türkçeye çevrilmesi kafiye açısından uyumsuzluklar oluşturur. “amma Hasan” her oyuncu bir diğer oyuncunun elini üst tarafını işaret ve orta parmağı ile kıştırarak tutmaya çalışır ve tekerlemeyi söylemeye başlar. Tekerleme söylenirken “amma Hasan darap hacar/beynil sıcar/ferrul hamem/bakel hacel/tallik kide/tallik kide/la marayt ehhet/ huş inip/huş huş huş” der demez “pırrr” sesi ile iki oyuncu birbirini ürkütmeye çalışır. Genelde iki kişi ile oynanmaktadır. “hırka kırka” “hırka kırka/tisbeh fil may/av nav pıfff” oynanışı seçilen kişinin haberi olmadan göbeğinin altından başlanıp işaret parmak ile orta parmak ile yürünür gibi yukarı doğru çıkılır. Bu esnada her parmakla adım atıldığında ilgili şarkı hecelenerek söylenir. Sonra çocuğun zihni dağılıp, gülünce pıfff... denir. Çocuk gıdıklanır ve hep beraber gülünür. “rikuptu fiddip” bu bir tekerlemedir. “ennzel ficcib/erkeb iddib/vekilzibdi mittaka” amaç sürekli ve hızlanarak söylendiğinde yaşanan dil sürçmelerini tespit etmek. Dil sürçmesi yaşanınca kendi aralarında komik bir an yaşanıyor. “kaa kaa le tıka” “kaâ kaâ le tıkaâ/İmmik ve bûk ficcebel/Yeklün ihbeyz u leben/Ebûk idık tambora/İmmik tıhşı sannora. Aslında tekerlemenin başında yer alan “ka” sesi bir kartal veya akbaba sesini andırmak için söylenmektedir” (G.E.4).

“Amma Hasan, “hacencele”, “ka ka la tıka” şu an bunlar aklımda” (G.E.5).

“Hemen hemen her yerde oynanan oyunlar oynardık. Oynadığımız oyunlarda tekerleme ve şarkılar pek yer almıyordu. Arapça açısından oynadığımız oyunlar vardı ama şu an pek aklıma gelmemekte. Kürtçe olarak “hav ha maye” vardı. Büyüklerimiz taşlardan

oyulmuş çukurlarda bulgur döverken farklı ritimlerle o işi icra ettiklerini hatırlıyorum. O işi yaparken bu ritmik yapının insana güç enerji verdiği gözlemleniyordu. Sözü olmayan ama ritmi olan bazı durumlar vardı. İç ses veya nefes alıp vermeyi sesli bir şekilde yaparken bunlar gerçekleşiyordu. Sustukları zaman sanki enerjilerinin daha azaldığını hatırlıyorum (G.E.6).

“Çocuk oyunları ise “ırğayat” (misket) adlı oyunu oynardık. Tekerlemeli sayışmalı oyunlar vardı. Bunlardan biri “oyna dibbe” vardı. Tek ayak üzerinde oynanan bir oyundur. “hedre bedre”, “hacencele”, “amma Hasan” tabi günümüzde biraz melodileştirerek popülerlik kazandırmak için farklı şekilde söylenen “ka ka la tıka” vardı” (G.E.7).

“Günümüzde biraz daha popüler olan “ka ka la tıka” var. “meğni acuze” Türkçe tekerlemeler de söylenirdi” (G.E.8).

“Oynadığımız oyunların başında ebe seçiminde ya da müstakil biçimde tekerleme ile oynanan oyunlar vardı bunlardan biri “hedre bedre”, “hecencele” vardı” (G.K.2).

Katılımcıların görüşleri incelendiğinde Mardin Artuklu yöresinde Arapça ve Kürtçe çocuk oyunları ve tekerlemelerin daha yaygın bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. Katılımcılardan “ka ka la tıka” beş kişi, “enzel ficcip/rikupti fid dip” bir kişi, “he mav haye” iki kişi, “hırka bırka” iki kişi “hacencele bacencele” üç kişi, oyunlardan ise “amma Hasan” üç kişi ve “hedre bedre” altı kişi tarafından belirtilmiştir. Araştırmanın deneysel sürecinde, katılımcı görüşleri sonucunda tespit edilen tekerleme ve oyunlara yer verilmesi kararlaştırılmıştır.

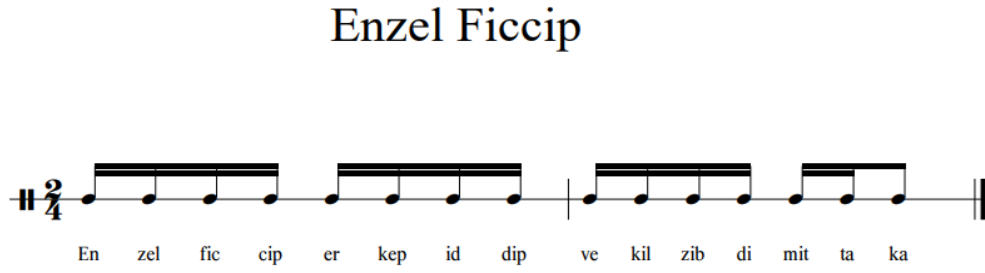
Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritmik yapısı nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgu ve yorumlar Şekil 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9’da yer almaktadır. Yapılan görüşmeler neticesinde Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyun ve tekerlemelerinden ritim eğitimde uygulanabilecek olan müzikli çocuk oyun ve tekerlemelerin ritmik kalıbı belirlenmiştir.

Şekil 2. Ka Ka La Tıka

“Ka ka la tıka” Mardin Artuklu yöresinde çocuklar arasında yaygın bir şekilde seslendirilen tekerlemedir. Yazın damlara çıkan çocukların havada gördükleri kartal, atmaca, kırlangıç, güvercin veya şahinleri gördükleri zaman söyledikleri tekerlemedir.

Şekil 3. Enzel Ficcip

Şekil 4. Rikuptu Fid Dip

Görüşme yapılan kişilerin farklı şekilde söylemesinden kaynaklı “rikuptu fid dip” veya “enzel ficcip” hâlinde iki şekilde yer verilmiştir. Bu tekerlemenin özellikle görüşme yapılan kişilerin çocukluk zamanlarında yaygın bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. Tekerlemenin kademeli bir şekilde hızlı söylenmesi en önemli özelliğidir. Tekerleme hızlı söylendiğinde yaşanan dil sürçmeleri çocuklar tarafında eğlenceli bulunmaktadır.

Şekil 5. He Mav Haye

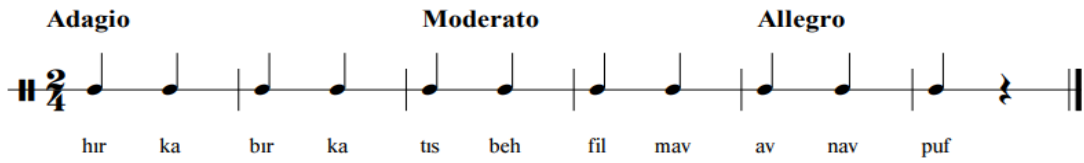
He Mav Haye

”He mav haye” buğday hasadından sonra bulgur döverken söylenen bir tekerlemedir.

Şekil 6. Hırka Bırka

Hırka Bırka

“Hırka bırka” adlı tekerleme genelde küçük yaş grubunda yer alan çocuklar veya bebeklere söylenen oyunlu bir tekerlemedir. Tekerlemeyi söyleyen kişi her heceye denk gelecek şekilde orta ve işaret parmağını hareket ettirir. Tekerlemeyi söyleyen kişi giderek hızlandıkça karşıda yer alan çocuğu gıdıklaması ile sonuçlanır.

Şekil 7. Amma Hasan

Amma Hasan

”Amma Hasan” görüşme yapılan kişilerin çocukluk zamanında kendi aralarında yaygın bir şekilde söyledikleri tekerlemelerdendir.

Şekil 8. Hedre Bedre

Hedre Bedre

“Hedre bedre” oyun içerisinde söylenen bir tekerlemedir. Bir araya gelen çocuklar ayak ve ellerini ortaya koyar. Tekerleme söylenirken her hece ortada yer alan ayak ve ellere denk gelecek şekilde söylenir. Tekerleme sonuna denk gelen kişinin eli veya ayağı ortadan çekilir. Bu durum en son kişinin eli veya ayağı kalana kadar devam eder ve en son kalan kişiye çocukların belirlediği bir ceza verilir. Bazen bu ceza esnasında “Heşriyyê heşriyyê heşriyyê bêhvediyyê” sözleri bir ağızdan söylenir.

Şekil 9. Hacencele Bacencele

Hacencele Bacencele

“Hacencele bacencele” daha çok küçük yaş gruplarında söylenen bir tekerlemedir. Evde dört beş çocuk bir araya gelip elini bir diğerrinin üstüne koyarak tekerleme söylenir. Tekerleme sonunda herkes elini kaldırır.

Ritim eğitiminde kullanılmak üzere ritmik kalıbı belirlenen müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelere ilişkin analiz yapılmıştır. Müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin çoğunluğunun basit ritmik bir yapıda olduğu bilinmektedir. Araştırmada yer verilen müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin 2/4 veya 4/4’lük ritmik yapıya sahip olduğu görülmektedir. Yöreye ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritmik açıdan basit bir yapıda olması kolayca öğrenmeye imkân vermektedir. Parça içerisinde çoğunlukla 4’lük, 8’lik ve 16’lık notalar yer alsa da 2’lik ve noktalı notalar da yer almaktadır.

1 vuruş, 4'lük nota

Yarım vuruş 8'lik nota

Çeyrek vuruş 16'lık nota

Tartımsal açıdan notalar incelendiğinde eserlerin çoğunda dörtlük nota, iki sekizlik nota, bir sekizlik ve iki onaltılık nota, iki onaltılık nota ve bir sekizlik nota, dört onaltılık tartım kalıplarının kullanıldığı görülmektedir. Öte yandan bazı eserlerde “Üçleme” gibi farklı tartım kalıplarına da yer verilmektedir. Genel olarak baktığımızda tartımsal açıdan zengin bir çeşitliliğin olduğu görülmektedir. Ele alınan ritmik kalıpları melodik açıdan incelediğimizde herhangi bir ses genişliğinin olmadığı görülmektedir. Yapılan görüşmelerde kaynak kişilerin melodik açıdan herhangi bir kuralı belirtmeden söylemeleri bu eserlerin ezgisel açıdan tek düze olduğunu göstermektedir.

Dörtlük nota (Van)

İki sekizlik nota (İzmir)

Bir sekizlik iki onaltılık nota (Ankara)

İki onaltılık bir sekizlik nota (Karaman)

Dört onaltılık nota (Gelibolu)

Ritim eğitime yönelik olarak belirlenen müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritmik açıdan sade, tartımsal açıdan çeşitlilikler barındıran, ezgisel açıdan ise sınırlı bir yapıya sahip oldukları görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitime ilişkin ön test ve son test puanları ne düzeydedir?” sorusuna ilişkin bulgu ve yorumlara Tablo 12 ve 13'te yer verilmiştir.

Tablo 12. Deney Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitime İlişkin Ön Test ve Son Test Puan Düzeyleri

Test Maddeleri	Ön Test				Son Test				Toplam	
	Yanlış		Doğru		Yanlış		Doğru			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1- Dizekte yer alan nota kaç vuruştur?	20	60.6	13	39.4	6	18.2	27	81.8	33	100.0
2- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	26	78.8	7	21.2	8	24.2	25	75.8	33	100.0
3- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	16	48.5	17	51.5	8	24.2	25	75.8	33	100.0
4- Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun olarak verilmiştir?	14	42.4	19	57.6	7	21.2	26	78.8	33	100.0
5- "İzmir-İzmir-Ankara-Van" tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir?	16	48.5	17	51.5	2	6.1	31	93.9	33	100.0
6- Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir?	30	90.9	3	9.1	10	30.3	23	69.7	33	100.0
7- Dizekte yer alan 8'lik nota kaç vuruştur?	21	63.6	12	36.4	8	24.2	25	75.8	33	100.0
8- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	15	45.5	18	54.5	4	12.1	29	87.9	33	100.0
9- Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	27	81.8	6	18.2	12	36.4	21	63.6	33	100.0
10- Öncüllerde yer alan hız terimlerinin sırasıyla yavaştan çabuğa olmak üzere doğru sıralanışına hangi seçenekte yer verilmektedir?	24	72.7	9	27.3	19	57.6	14	42.4	33	100.0
11- Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur?	26	78.8	7	21.2	15	45.5	18	54.5	33	100.0
12- Dizekte yer alan 16'lık nota kaç vuruştur?	25	75.8	8	24.2	6	18.2	27	81.8	33	100.0
13- "Adagio" hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	23	69.7	10	30.3	15	45.5	18	54.5	33	100.0
14- Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	16	48.5	17	51.5	7	21.2	26	78.8	33	100.0
15- Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur?	25	75.8	8	24.2	7	21.2	26	78.8	33	100.0
16- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	23	69.7	10	30.3	14	42.4	19	57.6	33	100.0
17- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	19	57.6	14	42.4	5	15.2	28	84.8	33	100.0
18- Aşağıdakilerden hangisi vurmali çalgıdır?	3	9.1	30	90.9	0	0	33	100.0	33	100.0
19- "Allegro" hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	23	69.7	10	30.3	13	39.4	20	60.6	33	100.0
20- Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	27	81.8	6	18.2	10	30.3	23	69.7	33	100.0
Toplam/Ortalama	419	63.49	241	36.51	176	26.67	484	73.33	33	100.0

Tablo 12 incelendiğinde deney grubunu oluşturan toplam 33 öğrenciden; Dizekte yer alan nota kaç vuruştur? (*madde 1*) sorusuna ön testte 20'sinin %60.6 oranla yanlış, 13'ünün %39.4 oranla doğru ve son testte 6'sının %18.2 oranla yanlış, 27'sinin %81.8 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan sus kaç vuruştur? (*madde 2*) sorusuna ön testte 26'sının %78.8 oranla yanlış, 7'sinin %21.2 oranla doğru ve son testte 8'inin %24.2 oranla yanlış, 25'inin %75.8 oranla doğru cevap verdiği;

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 3*) sorusuna ön testte 16'sının %48.5 oranla yanlış, 17'sinin %51.5 oranla doğru ve son testte 8'inin %24.2 oranla yanlış, 25'inin %75.8 oranla doğru cevap verdiği;

Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun olarak verilmiştir? (madde 4) sorusuna ön testte 14'ünün %42.4 oranla yanlış, 19'unun %57.6 oranla doğru ve son testte 7'sinin %21.2 oranla yanlış, 26'sının %78.8 oranla doğru cevap verdiği;

“İzmir-İzmir-Ankara-Van” tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir? (madde 5) sorusuna ön testte 16'sının %48.5 oranla yanlış, 17'sinin %51.5 oranla doğru ve son testte 2'sinin %6.1 oranla yanlış, 31'inin %93.9 oranla doğru cevap verdiği;

Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir? (madde 6) sorusuna ön testte 30'unun %90.9 oranla yanlış, 3'ünün %9.1 oranla doğru ve son testte 10'unun %30.3 oranla yanlış, 23'ünün %69.7 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan 8'lik nota kaç vuruştur? (madde 7) sorusuna ön testte 21'inin %63.6 oranla yanlış, 12'sinin %36.4 oranla doğru ve son testte 8'inin %24.2 oranla yanlış, 25'inin %75.8 oranla doğru cevap verdiği;

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 8) sorusuna ön testte 15'inin %45.5 oranla yanlış, 18'inin %54.5 oranla doğru ve son testte 4'ünün %12.1 oranla yanlış, 29'unun %87.9 oranla doğru cevap verdiği;

Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 9) sorusuna ön testte 27'sinin %81.8 oranla yanlış, 6'sının %18.2 oranla doğru ve son testte 12'sinin %36.4 oranla yanlış, 21'inin %63.6 oranla doğru cevap verdiği;

Öncüllerde yer alan hız terimlerinin sırasıyla yavaştan çabuğa olmak üzere doğru sıralanışına hangi seçenekte yer verilmektedir? (madde 10) sorusuna ön testte 24'ünün %72.7 oranla yanlış, 9'unun %27.3 oranla doğru ve son testte 19'unun %57.6 oranla yanlış, 14'ünün %42.4 oranla doğru cevap verdiği;

Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur? (madde 11) sorusuna ön testte 26'sının %78.8 oranla yanlış, 7'sinin %21.2 oranla doğru ve son testte 15'inin %45.5 oranla yanlış, 18'inin %54.5 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan 16'lık nota kaç vuruştur? (madde 12) sorusuna ön testte 25'inin %75.8 oranla yanlış, 8'inin %24.2 oranla doğru ve son testte 6'sının %18.2 oranla yanlış, 27'sinin %81.8 oranla doğru cevap verdiği;

“Adagio” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 13) sorusuna ön testte 23'ünün %69.7 oranla yanlış, 10'unun %30.3 oranla doğru ve son testte 15'inin %45.5 oranla yanlış, 18'inin %54.5 oranla doğru cevap verdiği;

Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 14) sorusuna ön testte 16'sının %48.5 oranla yanlış, 17'sinin %51.5 oranla doğru ve son testte 7'sinin %21.2 oranla yanlış, 26'sının %78.8 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur? (madde 15) sorusuna ön testte 25'inin %75.8 oranla yanlış, 8'inin %24.2 oranla doğru ve son testte 7'sinin %21.2 oranla yanlış, 26'sının %78.8 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan sus kaç vuruştur? (madde 16) sorusuna ön testte 23'ünün %69.7 oranla yanlış, 10'unun %30.3 oranla doğru ve son testte 14'ünün %42.4 oranla yanlış, 19'unun %57.6 oranla doğru cevap verdiği;

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 17) sorusuna ön testte 19'unun %57.6 oranla yanlış, 14'ünün %42.4 oranla doğru ve son testte 5'inin %15.2 oranla yanlış, 28'inin %84.8 oranla doğru cevap verdiği;

Aşağıdakilerden hangisi vurmali çalgıdır? (madde 18) sorusuna ön testte 3'ünün %9.1 oranla yanlış, 30'unun %90.9 oranla doğru ve son testte 0'ının %0 oranla yanlış, 33'ünün %100.0 oranla doğru cevap verdiği;

“Allegro” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 19) sorusuna ön testte 23'ünün %69.7 oranla yanlış, 10'unun %30.3 oranla doğru ve son testte 13'ünün %39.4 oranla yanlış, 20'sinin %60.6 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 20) sorusuna ön testte 27'sinin %81.8 oranla yanlış, 6'sının %18.2 oranla doğru ve son testte 10'unun %30.3 oranla yanlış, 23'ünün %69.7 oranla doğru cevap verdiği görülmektedir.

Uygulanan başarı testi genel puan düzeyine bakıldığında ise, deney grubu öğrencilerinin ön testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %63.49 oranla 419 puan ve doğru cevap puanı %36.51 oranla 241 puan iken, son testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %26.67 oranla 176 puan ve doğru cevap puanı %73.33 oranla 484 puan olmuştur.

Tablo 13. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Ön Test ve Son Test Puan Düzeyleri

Test Maddeleri	Ön Test				Son Test				Toplam	
	Yanlış		Doğru		Yanlış		Doğru			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1- Dizekte yer alan nota kaç vuruştur?	17	42.5	23	57.5	4	10.0	36	90.0	40	100.0
2- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	30	75.0	10	25.0	17	42.5	23	57.5	40	100.0
3- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	19	47.5	21	52.5	13	32.5	27	67.5	40	100.0
4- Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun olarak verilmiştir?	24	60.0	16	40.0	22	55.0	18	45.0	40	100.0
5- "İzmir-İzmir-Ankara-Van" tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir?	7	17.5	33	82.5	2	5.0	38	95.0	40	100.0
6- Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir?	33	82.5	7	17.5	14	35.0	26	65.0	40	100.0
7- Dizekte yer alan 8'lik nota kaç vuruştur?	26	65.0	14	35.0	17	42.5	23	57.5	40	100.0
8- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	17	42.5	23	57.5	7	17.5	33	82.5	40	100.0
9- Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	26	65.0	14	35.0	25	62.5	15	37.5	40	100.0
10- Öncüllerde yer alan hız terimlerinin sırasıyla yavaştan çabuğa olmak üzere doğru sıralanışına hangi seçenekte yer verilmektedir?	28	70.0	12	30.0	28	70.0	12	30.0	40	100.0
11- Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur?	28	70.0	12	30.0	25	62.5	15	37.5	40	100.0
12- Dizekte yer alan 16'lık nota kaç vuruştur?	26	65.0	14	35.0	14	35.0	26	65.0	40	100.0
13- "Adagio" hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	28	70.0	12	30.0	24	60.0	16	40.0	40	100.0
14- Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	14	35.0	26	65.0	4	10.0	36	90.0	40	100.0
15- Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur?	31	77.5	9	22.5	22	55.0	18	45.0	40	100.0
16- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	22	55.0	18	45.0	14	35.0	26	65.0	40	100.0
17- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	20	50.0	20	50.0	3	7.5	37	92.5	40	100.0
18- Aşağıdakilerden hangisi vurmali çalgıdır?	2	5.0	38	95.0	3	7.5	37	92.5	40	100.0
19- "Allegro" hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	25	62.5	15	37.5	23	57.5	17	42.5	40	100.0
20- Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	24	60.0	16	40.0	21	52.5	19	47.5	40	100.0
Toplam/Ortalama	447	55.875	353	44.125	302	37.75	498	62.25	40	100.0

Tablo 13 incelendiğinde kontrol grubunu oluşturan toplam 40 öğrenciden; Dizekte yer alan nota kaç vuruştur? (*madde 1*) sorusuna ön testte 17'sinin %42.5 oranla yanlış, 23'ünün %57.5 oranla doğru ve son testte 4'ünün %10.0 oranla yanlış, 36'sının %90.0 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan sus kaç vuruştur? (*madde 2*) sorusuna ön testte 30'unun %75.0 oranla yanlış, 10'unun %25.0 oranla doğru ve son testte 17'sinin %42.5 oranla yanlış, 23'ünün %57.5 oranla doğru cevap verdiği;

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 3*) sorusuna ön testte 19'unun %47.5 oranla yanlış, 21'inin %52.5 oranla doğru ve son testte 13'ünün %32.5 oranla yanlış, 27'sinin %67.5 oranla doğru cevap verdiği;

Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun olarak verilmiştir? (madde 4) sorusuna ön testte 24'ünün %60.0 oranla yanlış, 16'sının %40.0 oranla doğru ve son testte 22'sinin %55.0 oranla yanlış, 18'inin %45.0 oranla doğru cevap verdiği;

“İzmir-İzmir-Ankara-Van” tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir? (madde 5) sorusuna ön testte 7'sinin %17.5 oranla yanlış, 33'ünün %82.5 oranla doğru ve son testte 2'sinin %5.0 oranla yanlış, 38'inin %95.0 oranla doğru cevap verdiği;

Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir? (madde 6) sorusuna ön testte 33'ünün %82.5 oranla yanlış, 7'sinin %17.5 oranla doğru ve son testte 14'ünün %35.0 oranla yanlış, 26'sının %65.0 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan 8'lik nota kaç vuruştur? (madde 7) sorusuna ön testte 26'sının %65.0 oranla yanlış, 14'ünün %35.0 oranla doğru ve son testte 17'sinin %42.5 oranla yanlış, 23'ünün %57.5 oranla doğru cevap verdiği;

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 8) sorusuna ön testte 17'sinin %42.5 oranla yanlış, 23'ünün %57.5 oranla doğru ve son testte 7'sinin %17.5 oranla yanlış, 33'ünün %82.5 oranla doğru cevap verdiği;

Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 9) sorusuna ön testte 26'sının %65.0 oranla yanlış, 14'ünün %35.0 oranla doğru ve son testte 25'inin %62.5 oranla yanlış, 15'inin %37.5 oranla doğru cevap verdiği;

Öncüllerde yer alan hız terimlerinin sırasıyla yavaştan çabuğa olmak üzere doğru sıralanışına hangi seçenekte yer verilmektedir? (madde 10) sorusuna ön testte 28'inin %70.0 oranla yanlış, 12'sinin %30.0 oranla doğru ve son testte 28'inin %70.0 oranla yanlış, 12'sinin %30.0 oranla doğru cevap verdiği;

Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur? (madde 11) sorusuna ön testte oranla yanlış, 12'sinin %30.0 oranla doğru ve son testte 25'inin %62.5 oranla yanlış, 15'inin %37.5 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan 16'lık nota kaç vuruştur? (madde 12) sorusuna ön testte 26'sının %65.0 oranla yanlış, 14'ünün %35.0 oranla doğru ve son testte 14'ünün %35.0 oranla yanlış, 26'sının %65.0 oranla doğru cevap verdiği;

“Adagio” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 13) sorusuna ön testte 28'inin %70.0 oranla yanlış, 12'sinin %30.0 oranla doğru ve son testte 24'ünün %60.0 oranla yanlış, 16'sının %40.0 oranla doğru cevap verdiği;

Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 14) sorusuna ön testte 14'ünün %35.0 oranla yanlış, 26'sının %65.0 oranla doğru ve son testte 4'ünün %10.0 oranla yanlış, 36'sının %90.0 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur? (madde 15) sorusuna ön testte 31'inin %77.5 oranla yanlış, 9'unun %22.5 oranla doğru ve son testte 22'sinin %55.0 oranla yanlış, 18'inin %45.0 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan sus kaç vuruştur? (madde 16) sorusuna ön testte 22'sinin %55.0 oranla yanlış, 18'inin %45.0 oranla doğru ve son testte 14'ünün %35.0 oranla yanlış, 26'sının %65.0 oranla doğru cevap verdiği;

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 17) sorusuna ön testte 20'sinin %50.0 oranla yanlış, 20'sinin %50.0 oranla doğru ve son testte 3'ünün %7.5 oranla yanlış, 37'sinin %92.5 oranla doğru cevap verdiği;

Aşağıdakilerden hangisi vurmali çalgıdır? (madde 18) sorusuna ön testte 2'sinin %5.0 oranla yanlış, 38'inin %95.0 oranla doğru ve son testte 3'ünün %7.5 oranla yanlış, 37'sinin %92.5 oranla doğru cevap verdiği;

“Allegro” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 19) sorusuna ön testte 25'inin %62.5 oranla yanlış, 15'inin %37.5 oranla doğru ve son testte 23'ünün %57.5 oranla yanlış, 17'sinin %42.5 oranla doğru cevap verdiği;

Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 20) sorusuna ön testte 24'ünün %60.0 oranla yanlış, 16'sının %40.0 oranla doğru ve son testte 21'inin %52.5 oranla yanlış, 19'unun %47.5 oranla doğru cevap verdiği görülmektedir.

Uygulanan başarı testi genel puan düzeyine bakıldığında ise, kontrol grubu öğrencilerinin ön testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %55.875 oranla 447 puan ve doğru cevap puanı %44.125 oranla 353 puan iken, son testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %37.75 oranla 302 puan ve doğru cevap puanı %62.25 oranla 498 puan olmuştur.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Deney ve Kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitimine ilişkin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgu ve yorumlar Tablo 14, 15, 16 ve 17’de yer almaktadır.

Tablo 14. Deney Grubu Ön Test-Son Test Farklılıklarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Başarı Testi Maddeleri	Sıralar	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	P
1- Dizekte yer alan nota kaç vuruştur?	Negatif Sıra	1	8.50	8.50	-3.500	.000
	Pozitif Sıra	15	8.50	127.50		
	Eşit Sıra	17				
2- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	Negatif Sıra	2	11.50	23.00	-3.838	.000
	Pozitif Sıra	20	11.50	230.00		
	Eşit Sıra	11				
5- “İzmir-İzmir-Ankara-Van” tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir?	Negatif Sıra	0	.00	.00	-3.742	.000
	Pozitif Sıra	14	7.50	105.00		
	Eşit Sıra	19				
6- Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir?	Negatif Sıra	1	11.50	11.50	-4.264	.000
	Pozitif Sıra	21	11.50	241.50		
	Eşit Sıra	11				
7- Dizekte yer alan 8’lik nota kaç vuruştur?	Negatif Sıra	3	10.00	30.00	-2.982	.003
	Pozitif Sıra	16	10.00	160.00		
	Eşit Sıra	14				
8- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Negatif Sıra	2	8.00	16.00	-2.840	.005
	Pozitif Sıra	13	8.00	104.00		
	Eşit Sıra	18				
9- Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Negatif Sıra	3	11.00	33.00	-3.273	.001
	Pozitif Sıra	18	11.00	198.00		
	Eşit Sıra	12				
11- Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur?	Negatif Sıra	5	11.00	55.00	-2.400	.016
	Pozitif Sıra	16	11.00	176.00		
	Eşit Sıra	12				
12- Dizekte yer alan 16’lık nota kaç vuruştur?	Negatif Sıra	1	11.00	11.00	-4.146	.000
	Pozitif Sıra	20	11.00	220.00		
	Eşit Sıra	12				
13- “Adagio” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Negatif Sıra	3	7.50	22.50	-2.138	.033
	Pozitif Sıra	11	7.50	82.50		
	Eşit Sıra	19				
14- Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Negatif Sıra	4	9.00	36.00	-2.183	.029
	Pozitif Sıra	13	9.00	117.00		
	Eşit Sıra	16				
15- Dizekte yer alan 16’lık susun değeri kaç vuruştur?	Negatif Sıra	1	10.50	10.50	-4.025	.000
	Pozitif Sıra	19	10.50	199.50		
	Eşit Sıra	13				
16- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	Negatif Sıra	5	10.00	50.00	-2.065	.039
	Pozitif Sıra	14	10.00	140.00		
	Eşit Sıra	14				
17- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Negatif Sıra	1	8.50	8.50	-3.500	.000
	Pozitif Sıra	15	8.50	127.50		
	Eşit Sıra	17				
19- “Allegro” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Negatif Sıra	6	11.50	69.00	-2.132	.033
	Pozitif Sıra	16	11.50	184.00		
	Eşit Sıra	11				
20- Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Negatif Sıra	1	10.00	10.00	-3.900	.000
	Pozitif Sıra	18	10.00	180.00		
	Eşit Sıra	14				
Ön Test Genel-Son Test Genel	Negatif Sıra	1	1.00	1.00	-4.926	.000
	Pozitif Sıra	31	17.00	527.000		
	Eşit Sıra	1				

Tablo 14’te 33 kişiden oluşan deney grubunun ön test ve son test ortalamalarının Negatif Sıralar (NS), Pozitif Sıralar (PS) ve Eşit Sıralar (ES) sonuçlarına göre;

Dizekte yer alan nota kaç vuruştur? (*madde 1*) maddesinde NS=1, PS=15 ve ES=17 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra

Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=8.50, ön test ST=8.50 ve son test SO=8.50, son test ST=127.50) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-3.500, p=0.000<0.05$).

Dizekte yer alan sus kaç vuruştur? (madde 2) maddesinde NS=2, PS=20 ve ES=11 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=11.50, ön test ST=23.00 ve son test SO=11.50, son test ST=230.00) ön teste göre Son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-3.838, p=0.000<0.05$).

“İzmir-İzmir-Ankara-Van” tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir? (madde 5) maddesinde NS=0, PS=14 ve ES=19 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=.00, ön test ST=.00 ve son test SO=7.50, son test ST=105.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-3.742, p=0.000<0.05$).

Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir? (madde 6) maddesinde NS=1, PS=21 ve ES=11 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=11.50, ön test ST=11.50 ve son test SO=11.50, son test ST=241.50) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir.

Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-4.264, p=0.000<0.05$).

Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir? (madde 7) maddesinde NS=3, PS=16 ve ES=14 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=10.00, ön test ST=30.00 ve son test SO=10.00, son test ST=160.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.982, p=0.003<0.05$).

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 8) maddesinde NS=2, PS=13 ve ES=18 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=8.00, ön test ST=16.00 ve son test SO=8.00, son test ST=104.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.840, p=0.005<0.05$).

Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 9) maddesinde NS=3, PS=18 ve ES=12 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=11.00, ön test ST=33.00 ve son test SO=11.00, son test ST=198.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre

son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-3.273$, $p=0.001<0.05$).

Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur? (*madde 11*) maddesinde NS=5, PS=16 ve ES=12 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=11.00, ön test ST=55.00 ve son test SO=11.00, son test ST=176.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.400$, $p=0.016<0.05$).

Dizekte yer alan 16'lık nota kaç vuruştur? (*madde 12*) maddesinde NS=1, PS=20 ve ES=12 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=11.00, ön test ST=11.00 ve son test SO=11.00, son test ST=220.00) ön test'e göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-4.146$, $p=0.000<0.05$).

“Adagio” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 13*) maddesinde NS=3, PS=11 ve ES=19 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=7.50, ön test ST=22.50 ve son test SO=7.50, son test ST=82.50) ön teste göre Son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.138$, $p=0.033<0.05$).

Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 14*) maddesinde NS=4, PS=13 ve ES=16 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=9.00, ön test ST=36.00 ve son test SO= 9.00, son test ST = 117.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.183$, $p=0.029<0.05$).

Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur? (*madde 15*) maddesinde NS=1, PS=19 ve ES=13 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=10.50, ön test ST=10.50 ve son test SO=10.50, son test ST=199.50) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-4.025$, $p=0.000<0.05$).

Dizekte yer alan sus kaç vuruştur? (*madde 16*) maddesinde NS=5, PS=14 ve ES=14 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=10.00, ön test ST=50.00 ve son test SO=10.00, son test ST=140.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.065$, $p=0.039<0.05$).

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 17*) maddesinde NS=1, PS=15 ve ES=17 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit

sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=8.50, ön test ST=8.50 ve son test SO=8.50, son test ST=127.50) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-3.500, p=0.000<0.05$).

“Allegro” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 19) maddesinde NS=6, PS=16 ve ES=11 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=11.50, ön test ST=69.00 ve son test SO=11.50, son test ST=184.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.132, p=0.033<0.05$).

Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 20) maddesinde NS=1, PS=18 ve ES=14 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=10.00, ön test ST=10.00 ve son test SO=10.00, son test ST=180.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-3.900, p=0.000<0.05$).

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 3), Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun olarak verilmiştir? (madde 4), Öncüllerde yer alan hız terimlerinin sırasıyla yavaştan çabuğa olmak üzere doğru sıralanışına hangi seçenekte yer verilmektedir? (madde 10) ve Aşağıdakilerden

hangisi vurmalı çalgıdır? (*madde 18*) maddelerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Başarı testi ön test-son test genel ortalama puanlarına bakıldığında ise, deney grubu öğrencilerinin NS=1, PS=31 ve ES=1 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=1.00, ön test ST=1.00 ve son test SO=17.00, son test ST=527.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-4.926$, $p=0.000<0.05$). Başka bir anlatımla, ritim eğitiminde Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelere yer verilmesinin deney grubu öğrencilerinin başarılarına etkisi olmuştur.

Tablo 15. Kontrol Grubu Ön test-Son test Farklılıklarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Başarı Testi Maddeleri	Sıralar	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	P
1- Dizekte yer alan nota kaç vuruştur?	Negatif Sıra	3	10.00	30.00	-2.982	.003
	Pozitif Sıra	16	10.00	160.00		
	Eşit Sıra	21				
2- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	Negatif Sıra	1	8.00	8.00	-3.357	.001
	Pozitif Sıra	14	8.00	112.00		
	Eşit Sıra	25				
6- Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir?	Negatif Sıra	3	13.00	39.00	-3.800	.000
	Pozitif Sıra	22	13.00	286.00		
	Eşit Sıra	15				
7- Dizekte yer alan 8'lik nota kaç vuruştur?	Negatif Sıra	5	10.00	50.00	-2.065	.039
	Pozitif Sıra	14	10.00	140.00		
	Eşit Sıra	21				
8- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Negatif Sıra	3	8.50	25.50	-2.500	.012
	Pozitif Sıra	13	8.50	110.50		
	Eşit Sıra	24				
12- Dizekte yer alan 16'lık nota kaç vuruştur?	Negatif Sıra	0	.00	.00	-3.464	.001
	Pozitif Sıra	12	6.50	78.00		
	Eşit Sıra	28				
14- Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Negatif Sıra	3	8.50	25.50	-2.500	.012
	Pozitif Sıra	13	8.50	110.50		
	Eşit Sıra	24				
15- Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur?	Negatif Sıra	2	7.00	14.00	-2.496	.013
	Pozitif Sıra	11	7.00	77.00		
	Eşit Sıra	27				
16- Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?	Negatif Sıra	3	7.50	22.50	-2.138	.033
	Pozitif Sıra	11	7.50	82.50		
	Eşit Sıra	26				
17- Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Negatif Sıra	0	.00	.00	-4.123	.000
	Pozitif Sıra	17	9.00	153.00		
	Eşit Sıra	23				
Ön Test Genel-Son Test Genel	Negatif Sıra	3	6.33	19.00	-5.117	.000
	Pozitif Sıra	35	20.63	722.00		
	Eşit Sıra	2				

Tablo 15’te 40 kişiden oluşan kontrol grubunun ön test ve son test ortalamalarının Negatif Sıralar (NS), Pozitif Sıralar (PS) ve Eşit Sıralar (ES) sonuçlarına göre;

Dizekte yer alan nota kaç vuruştur? (*madde 1*) maddesinde NS=3, PS=16 ve ES=21 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=10.00, ön test ST=30.00 ve son test SO=10.00, son test ST=160.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.982, p=0.003<0.05$).

Dizekte yer alan sus kaç vuruştur? (*madde 2*) maddesinde NS=1, PS=14 ve ES=25 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=8.00, ön test ST=8.00 ve son test SO=8.00, son test ST=112.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-3.357, p=0.001<0.05$).

Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir? (*madde 6*) maddesinde NS=3, PS=22 ve ES=15 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının Son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=13.00, ön test ST=39.00 ve son test SO=13.00, son test ST=286.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-3.800, p=0.000<0.05$).

Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir? (*madde 7*) maddesinde NS=5, PS=14 ve ES=21 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=10.00, ön test ST=50.00 ve son test SO=10.00, son test ST=140.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.065, p=0.039<0.05$).

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 8*) maddesinde NS=3, PS=13 ve ES=24 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=8.50, ön test ST=25.50 ve son test SO=8.50, son test ST = 110.50) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.500, p=0.012<0.05$).

Dizekte yer alan 16'lık nota kaç vuruştur? (*madde 12*) maddesinde NS=0, PS=12 ve ES=28 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=.00, ön test ST=.00 ve son test SO=6.50, son test ST=78.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-3.464, p=0.001<0.05$).

Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 14*) maddesinde NS=3, PS=13 ve ES=24 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan

öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=8.50, ön test ST=25.50 ve son test SO=8.50, son test ST=110.50) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.500$, $p=0.012<0.05$).

Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur? (madde 15) maddesinde NS=2, PS=11 ve ES=27 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=7.00, ön test ST=14.00 ve son test SO=7.00, son test ST=77.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.496$, $p=0.013<0.05$).

Dizekte yer alan sus kaç vuruştur? (madde 16) maddesinde NS=3, PS=11 ve ES=26 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=7.50, ön test ST=22.50 ve son test SO=7.50, son test ST=82.50) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-2.138$, $p=0.033<0.05$).

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (madde 17) maddesinde NS=0, PS=17 ve ES=23 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu

görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=.00, ön test ST=.00 ve son test SO=9.00, son test ST=153.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-4.123, p=0.000<0.05$).

Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 3*), Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun olarak verilmiştir? (*madde 4*), “İzmir-İzmir-Ankara-Van” tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir? (*madde 5*), Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 9*), Öncüllerde yer alan hız terimlerinin sırasıyla yavaştan çabuğa olmak üzere doğru sıralanışına hangi seçenekte yer verilmektedir? (*madde 10*), Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur? (*madde 11*), “Adagio” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 13*), Aşağıdakilerden hangisi vurmali çalgıdır? (*madde 18*), “Allegro” hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 19*) ve Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 20*) maddelerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Başarı testi ön test-son test genel ortalama puanlarına bakıldığında ise, kontrol grubu öğrencilerinin NS=3, PS=35 ve ES=2 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=6.33, ön test ST=19.00 ve son test SO=20.63, son test ST=722.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-5.117, p=0.000<0.05$).

Tablo 16. Deney ve Kontrol Grubu Ön Test Farklılığına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Başarı Testi Maddeleri	Grup	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
5- “İzmir-İzmir-Ankara-Van” tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir?	Deney	33	30.80	1016.50	455.500	.005
	Kontrol	40	42.11	1684.50		
20- Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Deney	33	32.64	1077.00	516.000	.045
	Kontrol	40	40.60	1624.00		
Ön Test Genel Ortalama	Deney	33	30.36	1002.00	441.000	.014
	Kontrol	40	42.48	1699.00		

Tablo 16'ya göre, 33 kişiden oluşan deney ve 40 kişiden oluşan kontrol gruplarının ön test puan farklılıklarına bakıldığında, madde bazında ölçek maddelerinden 5. madde ($U=455.500$, $p=.005<.05$) ve 20. maddede ($U=516.000$, $p=.045<.05$) ve ön test genel ortalama puanları arasında ($U=441.000$, $p=.014<.05$) istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Farklılıklara göre sıra ortalamaları ve sıra toplamaları incelendiğinde, “İzmir-İzmir-Ankara-Van” tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir? (*madde 5*) ($SO_{Deney}=30.80$, $ST_{Deney}=1016.50$ ve $SO_{Kontrol}=42.11$, $ST_{Kontrol}=1684.50$) ve Dizekte yer alan 2 vuruşluk notanın ismi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 20*) ($SO_{Deney}=32.64$, $ST_{Deney}=1077.00$ ve $SO_{Kontrol}=40.60$, $ST_{Kontrol}=1624.00$) maddelerinde ve ön test genel ortalama puanlarında ($SO_{Deney}=30.36$, $ST_{Deney}=1002.00$ ve $SO_{Kontrol}=42.48$, $ST_{Kontrol}=1699.00$) kontrol grubu öğrencilerinin sıra ortalamaları ve sıra toplamalarının deney grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Başka bir anlatımla, kontrol grubu öğrencileri deney grubu öğrencilerine göre başarı testinde ön testte daha başarılı bir görünüm sergilemektedirler.

Tablo 17. Deney ve Kontrol Grubu Son Test Farklılığına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Başarı Testi Maddeleri	Grup	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
4- Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun olarak verilmiştir?	Deney	33	43.76	1444.00	437.000	.004
	Kontrol	40	31.43	1257.00		
9- Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?	Deney	33	42.23	1393.50	487.500	.027
	Kontrol	40	32.69	1307.50		
15- Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur?	Deney	33	43.76	1444.00	437.000	.004
	Kontrol	40	31.43	1257.00		
Son Test Genel Ortalama	Deney	33	43.38	1431.50	449.500	.019
	Kontrol	40	31.74	1269.50		

Tablo 17'ye göre, 33 kişiden oluşan Deney ve 40 kişiden oluşan Kontrol gruplarının son test puan farklılıklarına bakıldığında, madde bazında ölçek maddelerinden 4. madde ($U=437.000$, $p=.004<.05$), 9. madde ($U=487.500$, $p=.027<.05$) ve 15. maddede ($U=437.000$, $p=.004<.05$) ve son test genel ortalama puanları arasında ($U=449.500$, $p=.019<.05$) istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Farklılıklara göre sıra ortalamaları ve sıra toplamaları incelendiğinde, Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun olarak verilmiştir? (*madde 4*) ($SO_{Deney}=43.76$, $ST_{Deney}=1444.00$ ve $SO_{Kontrol}=31.43$, $ST_{Kontrol}=1257.00$), Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir? (*madde 9*) ($SO_{Deney}=42.23$, $ST_{Deney}=1393.50$ ve $SO_{Kontrol}=32.69$, $ST_{Kontrol}=1307.50$) ve Dizekte yer alan 16'lık susun değeri kaç vuruştur? (*madde 15*) ($SO_{Deney}=43.76$, $ST_{Deney}=1444.00$ ve $SO_{Kontrol}=31.43$, $ST_{Kontrol}=1257.00$) maddelerinde ve son test genel ortalama puanlarında ($SO_{Deney}=43.38$, $ST_{Deney}=1431.50$ ve $SO_{Kontrol}=31.74$, $ST_{Kontrol}=1269.50$) deney grubu öğrencilerinin sıra

ortalamları ve sıra toplamlarının kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Başka bir anlatımla, deney grubu öğrencileri kontrol grubu öğrencilerine göre başarı testinde son testte daha başarılı bir görünüm sergilemiş ve ritim eğitiminde Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelere yer verilmesinin deney grubu öğrencilerinin başarılarına etkisi olmuştur.

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “Deney ve Kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitimine ilişkin kazanımlara göre ön test ve son test puanları ne düzeydedir?” sorusuna yönelik bulgu ve yorumlara Tablo 18 ve 19’da yer verilmiştir.

Tablo 18. Deney Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Ön Test ve Son Test Puan Düzeyleri

Kazanımlar	Ön Test				Son Test				Toplam	
	Yanlış		Doğru		Yanlış		Doğru			
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (madde 9, madde 10, madde 13, madde 19)	97	73.475	35	26.525	59	44.725	73	55.275	33	100.0
Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20)	419	63.49	241	36.51	176	26.67	484	73.33	33	100.0
Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17)	112	56.58	86	43.42	36	18.18	162	81.82	33	100.0

Tablo 18 incelendiğinde deney grubunu oluşturan toplam 33 öğrencinin;

Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (madde 9, madde 10, madde 13, madde 19) kazanımında ön testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %73.475 oranla 97 puan ve doğru cevap puanı %26.525 oranla 35 puan iken, son testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %44.725 oranla 59 puan ve doğru cevap puanı %55.275 oranla 73 puan olmuştur.

Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20) kazanımında ön testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %63.49 oranla 419 puan ve doğru cevap puanı %36.51 oranla 241 puan iken, son testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %26.67 oranla 176 puan ve doğru cevap puanı %73.33 oranla 484 puan olmuştur.

Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17) kazanımında ön testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %56.58 oranla 112 puan ve doğru cevap puanı %43.42 oranla 86 puan

iken, son testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %18.18 oranla 36 puan ve doğru cevap puanı %81.82 oranla 162 puan olmuştur.

Tablo 19. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Ön Test ve Son Test Puan Düzeyleri

Kazanımlar	Ön Test				Son Test				Toplam	
	Yanlış		Doğru		Yanlış		Doğru			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (madde 9, madde 10, madde 13, madde 19)	107	66.875	53	33.125	100	62.5	60	37.5	40	100.0
Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20)	447	55.875	353	44.125	302	37.75	498	62.25	40	100.0
Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17)	110	45.83	130	54.17	43	16.25	197	83.75	40	100.0

Tablo 19 incelendiğinde kontrol grubunu oluşturan toplam 40 öğrencinin;

Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (madde 9, madde 10, madde 13, madde 19) kazanımında ön testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %66.875 oranla 107 puan ve doğru cevap puanı %33.125 oranla 53 puan iken, son testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %62.5 oranla 100 puan ve doğru cevap puanı %37.5 oranla 60 puan olmuştur.

Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20) kazanımında ön testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %55.875 oranla 447 puan ve doğru cevap puanı %44.125 oranla 353 puan iken, son testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %37.75 oranla 302 puan ve doğru cevap puanı %62.25 oranla 498 puan olmuştur.

Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17) kazanımında ön testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %45.83 oranla 110 puan ve doğru cevap puanı %54.17 oranla 130 puan iken, son testte toplam 20 sorudan aldığı yanlış cevap puanı %16.25 oranla 43 puan ve doğru cevap puanı %83.75 oranla 197 puan olmuştur.

Araştırmanın altıncı alt problemi olan “Deney ve Kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitimine ilişkin kazanımlara göre ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yönelik bulgu ve yorumlara Tablo 20, 21, 22 ve 23’te yer verilmiştir.

Tablo 20. Deney Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Ön test-Son test Farklılıklarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Kazanımlar	Sıralar	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (madde 9, madde 10, madde 13, madde 19)	Negatif Sıra	4	12.13	48.50	-3.439	.001
	Pozitif Sıra	23	14.33	329.50		
	Eşit Sıra	6				
Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20)	Negatif Sıra	1	1.00	1.00	-4.926	.000
	Pozitif Sıra	31	17.00	527.00		
	Eşit Sıra	1				
Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17)	Negatif Sıra	1	3.50	3.50	-4.478	.000
	Pozitif Sıra	26	14.40	374.50		
	Eşit Sıra	6				

Tablo 20’de 33 kişiden oluşan deney grubunun ritim eğitimine ilişkin kazanımlara yönelik ön test ve son test ortalamalarının Negatif Sıralar (NS), Pozitif Sıralar (PS) ve Eşit Sıralar (ES) sonuçlarına göre;

Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (madde 9, madde 10, madde 13, madde 19) kazanımında NS=4, PS=23 ve ES=6 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=12.13, ön test ST=48.50 ve son test SO=14.33, son test ST=329.50) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-3.439, p=0.001<0.05$).

Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20) kazanımında NS=1, PS=31 ve ES=1 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının Son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=1.00, ön test ST=1.00 ve son test SO=17.00, son test ST=527.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-4.926, p=0.000<0.05$).

Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17) kazanımında NS=1, PS=26 ve ES=6 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=3.50, ön test ST=3.50 ve son test SO=14.40, son test ST=374.50) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-4.478$, $p=0.000<0.05$).

Başka bir anlatımla, ritim eğitiminde Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelere yer verilmesinin kazanımlar açısından deney grubu öğrencilerinin başarılarına etkisi olmuştur.

Tablo 21. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Ön test-Son test Farklılıklarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Kazanımlar	Sıralar	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (madde 9, madde 10, madde 13, madde 19)	Negatif Sıra	16	18.03	288.50	-.454	.650
	Pozitif Sıra	19	17.97	341.50		
	Eşit Sıra	5				
Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20)	Negatif Sıra	3	6.33	19.00	-5.117	.000
	Pozitif Sıra	35	20.63	722.00		
	Eşit Sıra	2				
Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17)	Negatif Sıra	3	12.33	37.00	-4.802	.000
	Pozitif Sıra	34	19.59	666.00		
	Eşit Sıra	3				

Tablo 21’de 40 kişiden oluşan kontrol grubunun ritim eğitimine ilişkin kazanımlara yönelik ön test ve son test ortalamalarının Negatif Sıralar (NS), Pozitif Sıralar (PS) ve Eşit Sıralar (ES) sonuçlarına göre;

Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (madde 9, madde 10, madde 13, madde 19) kazanımında NS=16, PS=19 ve ES=5 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına denk olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=18.03, ön test ST=288.50 ve son test SO=17.97, son test ST=341.50) ön test ve son test arasında farklılık olmadığı söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise kontrol grubu öğrencilerinin ön test

ve son test puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($Z=-454, p=0.650>0.05$).

Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (*madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20*) kazanımında NS=3, PS=35 ve ES=2 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=6.33, ön test ST=19.00 ve son test SO=20.63, son test ST=722.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-5.117, p=0.000<0.05$).

Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (*madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17*) kazanımında NS=3, PS=34 ve ES=3 şeklindedir. Negatif sıralara (ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (son test puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (ön test ve son test puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (ön test SO=12.33, ön test ST=37.00 ve son test SO=19.59, son test ST=666.00) ön teste göre son test lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($Z=-4.802, p=0.000<0.05$).

Tablo 22. *Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitime İlişkin Kazanımlara Göre Ön Test Farklılığına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları*

Kazanımlar	Grup	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (<i>madde 9, madde 10, madde 13, madde 19</i>)	Deney	33	34.27	1131.00	570.000	.297
	Kontrol	40	39.25	1570.00		
Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (<i>madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20</i>)	Deney	33	30.36	1002.00	441.000	.014
	Kontrol	40	42.48	1699.00		
Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (<i>madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17</i>)	Deney	33	31.32	1033.50	472.500	.033
	Kontrol	40	41.69	1667.50		

Tablo 22'ye göre, 33 kişiden oluşan Deney ve 40 kişiden oluşan Kontrol gruplarının ön test puan farklılıklarına bakıldığında, kazanımlar bazında Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (*madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20*) kazanımında ($U=441.000$, $p=.014<.05$) ve Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (*madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17*) kazanımında ($U=472.500$, $p=.033<.05$) istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (*madde 9, madde 10, madde 13, madde 19*) kazanımında ise, istatistiksel açıdan herhangi bir farklılık bulunmamıştır ($U=570.000$, $p=.297>.05$).

Farklılıklara göre sıra ortalamaları ve sıra toplamaları incelendiğinde, “Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (*madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20*) kazanımında ($SO_{Deney}=30.36$, $ST_{Deney}=1002.00$ ve $SO_{Kontrol}=42.48$, $ST_{Kontrol}=1699.00$) ve Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (*madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17*) kazanımında ($SO_{Deney}=31.32$, $ST_{Deney}=1033.50$ ve $SO_{Kontrol}=41.69$, $ST_{Kontrol}=1667.50$) kontrol grubu öğrencilerinin sıra ortalamaları ve sıra toplamalarının deney grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Başka bir anlatımla, kontrol grubu öğrencileri deney grubu öğrencilerine göre başarı testi kazanımlarında ön testte daha başarılı bir görünüm sergilemektedirler.

Tablo 23. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ritim Eğitimine İlişkin Kazanımlara Göre Son Test Farklılığına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Kazanımlar	Grup	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (<i>madde 9, madde 10, madde 13, madde 19</i>)	Deney	33	42.88	1415.00	466.000	.028
	Kontrol	40	32.15	1286.00		
Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (<i>madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20</i>)	Deney	33	43.38	1431.50	449.500	.019
	Kontrol	40	31.74	1269.50		
Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (<i>madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17</i>)	Deney	33	37.23	1228.50	652.500	.930
	Kontrol	40	36.81	1472.50		

Tablo 23'e göre, 33 kişiden oluşan Deney ve 40 kişiden oluşan Kontrol gruplarının son test puan farklılıklarına bakıldığında, kazanımlar bazında Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (*madde 9, madde 10, madde 13, madde 19*) kazanımında ($U=466.000$, $p=.028<.05$) ve Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (*madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9,*

madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20) kazanımında ($U=449.500$, $p=.019<.05$) istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder (*madde 3, madde 5, madde 6, madde 8, madde 14, madde 17*) kazanımında ise, istatistiksel açıdan herhangi bir farklılık bulunmamıştır ($U=652.500$, $p=.930>.05$).

Farklılıklara göre sıra ortalamaları ve sıra toplamaları incelendiğinde, Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular (*madde 9, madde 10, madde 13, madde 19*) kazanımında ($SO_{Deney}=42.88$, $ST_{Deney}=1415.00$ ve $SO_{Kontrol}=32.15$, $ST_{Kontrol}=1286.00$) ve “Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (*madde 1, madde 2, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, madde 8, madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 14, madde 15, madde 16, madde 17, madde 18, madde 19, madde 20*)” kazanımında ($SO_{Deney}=43.38$, $ST_{Deney}=1431.50$ ve $SO_{Kontrol}=31.74$, $ST_{Kontrol}=1269.50$) deney grubu öğrencilerinin sıra ortalamaları ve sıra toplamalarının kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Başka bir anlatımla, deney grubu öğrencileri kontrol grubu öğrencilerine göre başarı testi kazanımlarında son testte daha başarılı bir görünüm sergilemiş ve ritim eğitiminde Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelere yer verilmesinin deney grubu öğrencilerinin başarılarına etkisi olmuştur.

Araştırmanın yedinci alt problemi olan “Deney grubundaki öğrencilerin Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitiminde kullanımına yönelik görüşleri nelerdir?” sorusuna yönelik bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Deney grubunda yer alan öğrencilere 6 hafta boyunca Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerle ritim eğitimine yönelik ders etkinliği gerçekleştirilmiş olup her hafta gerçekleştirilen dersin ardından öğrencilerin süreci değerlendirmeleri istenilmiştir. Deney grubundaki bazı öğrencilerin görüşleri şöyledir;

“Bugün ders şahane geçti. Umarım hep böyle devam eder.” (D.G.1)

“Bugün dersimiz çok güzel geçti. Çok iyi çalıştık çok güzel oynadık.” (D.G.2)

“Ders çok güzel geçti.” (D.G.3)

“Bugün çok güzel geçti. Amma Hasan’ı öğrendik.” (D.G.4)

“Bugün ders harika geçti.” (D.G.5)

“Ders iyi geçti. Teşekkürler.” (D.G.6)

“Bugün müzik çok güzeldi. Çok eğlendik.” (D.G.7)

“Güzel bir müzik dersindeydik. Güzel başladı ve güzel bitti. Konuşanlar olmasa çok daha güzel olacaktı.” (D.G.8)

“Bu ders çok güzeldi çünkü her şeyi öğrendim.” (D.G.9)

“Güzel geçti sözleri biraz zordu ama çok eğlendik.” (D.G.10)

“Mis gibi güzel bir dersti.” (D.G.11)

“Bence bu ders çok güzel geçti. Yeni bir şet öğrendim.” (D.G.12)

“Bu ders hoşuma gitti çünkü güzel bir ders oldu.” (D.G.13)

“Hoşuma gitti. Çok güzel bir ders oldu. Keşke daha fazla müzik dersimiz olsa.” (D.G.14)

“Hoşuma gitti çünkü ders eğlenceli.” (D.G.15)

“Bu ders çok güzeldi ve sevdim.” (D.G.16)

“Ders çok eğlenceliydi. Bana göre tekerleme zordu ama eğlenceliydi.” (D.G.17)

“İlk defa Kürtçe tekerleme derste işledik ve tekerleme çok güzeldi.” (D.G.18)

“Bugün derste Hedre Bedre’yi öğrendik müzik çok güzeldi ve Mehmet hocamız çok iyiydi. Dersimizi çok seviyorum çok eğlenceli. Teşekkürler Mehmet Hoca.” (D.G.19)

“Ders çok güzel geçti memnunum.” (D.G.20)

“Çok güzeldi çok eğlenceliydi. Çok sevdim.” (D.G.21)

“Çok güzel keyif aldık teşekkürler hocam.” (D.G.22)

“Çok güzeldi çok eğlendik hep yapalım bu dersi çok eğlendik.” (D.G.23)

Yapılan değerlendirmelere bakıldığında genel olarak ders sürecinin beğenildiği ve derse severek katılım sağladıklarına ilişkin görüşlerin yer aldığı görülmektedir. Öğrenciler tarafından her hafta farklı bir müzikli çocuk oyunu veya tekerleme öğrenmenin ilgi ile karşılandığı görülmektedir. Deney grubu içerisinde eğitim öğretime geç başlayan ve yabancı uyruklu öğrencilerin de bulunduğu tespit edilmiştir. Bu öğrencilerin çoğunun da ders sürecini beğendiği ve dersi severek takip ettikleri gözlemlenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç ve Öneriler

Çalışmanın nitel boyutunu oluşturan birinci alt probleme ilişkin olarak görüşme yapılan kişilerden elde edilen veriler doğrultusunda yöreye özgü “Hecencele Bacencele, He Mav Haye, Hedre Bedre, Amma Hasan, Hırka Bırka, Rikuptu Fid Dip, Ka Ka La Tıka” adlı müzikli çocuk oyunu ve tekerlemeler belirlenmiştir. Ritim eğitiminde kullanılmak üzere tespit edilen müzikli çocuk oyunu ve tekerlemelerin ritim kalıpları araştırmacı tarafından söylenişine uygun olarak oluşturulmuştur.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin olarak ritim eğitiminde kullanılmak üzere belirlenen müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritmik yapısı incelenmiş, yapılan incelemeler sonucunda müzikli çocuk oyunları ve tekerlemenin basit bir ritmik yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir. İncelenen müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin bazılarının 2/4 bazılarının ise 4/4'lük ritme sahip olduğu görülmektedir. Parça içinde çoğunlukla 4'lük, 8'lik ve 16'luk notalar yer alsa da 2'lik ve noktalı notalara da rastlanmaktadır. Tartımsal açıdan notalar incelendiğinde eserlerin çoğunda “Van-İzmir-Karaman-Ankara-Gelibolu” kalıplarının kullanıldığı, tartımsal açıdan zengin bir çeşitliliğin olduğu, melodik açıdan ise ses genişliğinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin olarak, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitimine ilişkin ön test ve son test puan düzeyleri incelendiğinde başarı testi ile kazanımlara göre madde madde ön test ve son test doğru ve yanlış cevap puanlarına ulaşılmıştır. Genel puan düzeyine bakıldığında ise, deney grubu öğrencilerinin başarı testinden aldıkları puanın ön teste göre son testte arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin olarak başarı testi ön test-son test genel ortalama puanlarına bakıldığında; kontrol grubu öğrencilerinin, ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Deney grubu öğrencilerinin de ön test puanı yüksek olan öğrenci sayısının son test puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha az olduğu görülmektedir.

Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında ön teste göre son test lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak

ritim eğitiminde Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelere yer verilmesinin deney grubu öğrencilerinin başarılarına etkisi olmuştur.

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin olarak, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitimine ilişkin kazanımlara göre ön test ve son test puanlarına göre deney grubunda yer alan öğrencilerin başarı testinde yer alan üç kazanımda ön testte alınan puanlar ile son testte alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin olarak, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ritim eğitimine ilişkin kazanımlara göre ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı konusunda ise deney ve kontrol gruplarının ön test puan farklılıklarına bakıldığında, kazanımlar bazında “Mü.6.B.1-Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır kazanımında ve Mü.6.C.3-Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder” kazanımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. “Mü.6.A.5-Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular” kazanımında ise istatistiksel açıdan herhangi bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda kontrol grubu öğrencileri deney grubu öğrencilerine göre başarı testi kazanımlarında ön testte daha başarılı bir görünüm sergilemekte iken; son testte kontrol ve deney grubunda yer alan öğrencilerin farklılıklara göre sıra ortalamaları ve sıra toplamaları incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin sıra ortalamaları ve sıra toplamalarının kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre başarı testi kazanımlarında son testte daha başarılı bir görünüm sergiledikleri ve ritim eğitiminde Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelere yer verilmesinin deney grubu öğrencilerinin başarılarına olumlu yönde etkisi olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin olarak, deney grubundaki öğrencilerin Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitiminde kullanımına yönelik görüşleri incelendiğinde; genel olarak ders sürecinin beğenildiği, derse severek katılım sağladıkları, her hafta farklı bir müzikli çocuk oyunu veya tekerleme öğrenmenin öğrenciler tarafından beğeniyle karşılandığı tespit edilmiştir. Ayrıca deney grubu içerisinde eğitim öğretime geç başlayan ve yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu bu öğrencilerin de çoğunun ders sürecini beğendiği ve dersi severek takip ettikleri gözlemlenmiştir.

Bu araştırmada Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin ritim eğitimine etkisi ele alınmış olup araştırma aracılığıyla kültürel unsurlara ve ülkemizde

her bölgenin, yörenin kültürel çeşitlilik ve zenginlik bakımından sahip olunan değerlerine dikkat çekilmek istenmiştir. Ritim eğitiminde yer verilen müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin müzik öğretmenlerine fikir vermesi yönüyle farklı şehirlerimizde de çok çeşitli çalışmalar yapılabilir. Kültürel ve yöresel değerlerimizin müzik eğitimiyle ilişkilendirilmesi öğrenci başarısına katkı sağlamakla birlikte kültürel aktarımın gerçekleştirilmesi ve kültüre hizmet boyutlarıyla da eğitim öğretime değer katacak bir adım olarak düşünülmektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler şunlardır:

- Mardin Artuklu yöresine ait türküler olduğu gibi müzikli çocuk oyunları da melodik açıdan da ele alınıp derleme faaliyetlerinde bulunulabilir.
- Yöresel unsurları dikkate alan kültürümüz bünyesinde bulunan farklı dillere ait müziksel öğelere yönelik daha fazla alan araştırması yapılabilir.
- Müzik dersi içerisinde; yaşanan yöreye ait müzik unsurları (yöresel ezgiler, oyunlar, ninniler, tekerlemeler) diğer kazanımlara yönelik olarak da eğitim öğretimde kullanılabilir.
- Yapılacak alan araştırmalarında yöresel unsurların öğretilmesi ile yöresel unsurların ders etkinliklerinin etkisi üzerine çalışmalar daha fazla sayıda araştırmacı tarafından daha geniş bir örneklem grubu üzerinde uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, G. (2010). *Başlangıç keman eğitiminde kullanılabilir okul şarkıları, türküler ve tekerlemeler* (Tez. No. 308617) [Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi-Kırıkkale]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aksoy, A. B., & Dere-Çiftçi, H. (2019). *Erken çocukluk döneminde oyun* (4. baskı). Pegem.
- Aktaş-Arnas, Y. (2017). Oyun, öğrenme ve deneyimin birleşimi: Çocuk müzeleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 17-30. <https://www.researchgate.net>
- Altar, C. M. (2013). *Sanat felsefesi üzerine* (3. baskı). Pan.
- Arapgirlioğlu, H. (1999). *Geleneksel Türk halk müziği repertuarının okul müziğine uygunluğu üzerine bir inceleme* (Tez No. 85750) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Arslan, H. (2019). *Artuklular döneminde Mardin etkisi* (Tez No. 569101) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi-Sakarya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ay, M. (2003). *Müzikte hareket ve beden ilişkisinin pedagoji yöntemleriyle karşılaştırılması* (Tez No. 137111) [Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aycan, B. (2018). *Dalcroze, Orff Schulwerk ve Kodaly yöntemlerinin müzik eğitiminde kullanımına ilişkin bir inceleme* (Tez No. 514768) [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Behar, C. (2014). *Aşk olmayınca meşk olmaz* (5. baskı). Yapı Kredi.
- Bekmezci, H., & Özkan, H. (2015). Oyun ve oyuncağın çocuk sağlığına etkisi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastahanesi Dergisi*, 5(2), 81-87. <https://jag.journalagent.com>
- Bircan, D. (2017). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarında Türk halk kültürü unsurları üzerine bir değerlendirme* (Tez No. 493987) [Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi-Tokat]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Birgül, A. E., & Akyol, A. K. (2018). Türkçe etkinliklerinin anasınıfına devam eden çocukların gelişimlerine etkisinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 709-730. <http://hdl.handle.net/11452/13155>
- Boas, F. (2017). *Antropoloji ve modern yaşam* (D. Uludağ, Çev.). Doğubatı.
- Boratav, P. N. (1997). *100 soruda Türk halk edebiyatı* (8. baskı). Gerçek.
- Budak, M. (2016). *Geleneksel çocuk oyunlarının oryantasyon ve ritim yeteneği üzerine etkisi* (Tez No. 462509) [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Budak, M., Kılıç, M., & Taşkın, H. (2017). The effect of traditional children's games on orientation and rhythm ability. *Ovidius University Annals, Series Physical Education & Sport/Science, Movement & Health*, 17(2), 200-204. <https://analefefs.ro/en/analefefs/2017/i2s/pe-autori/BUDAK%20Maya.pdf>
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum* (11. baskı). Pegem.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2022). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (32. baskı). Pegem.

- Coulson, J., Carr, C. T., Hutchinson, L., Eagle, D., & Hawkins, J. (1990). *Yeni Oxford Resimli Ansiklopedik Sözlük*. (R. Akdikmen vd., Çev.). Sabah. (Çalışmanın orijinali 1975'te yayımlanmıştır)
- Çakır, B. (2016). *Sivas yöresine ait türkülerin ritim kalıpları ve bu ritim kalıplarının müzik eğitiminde uygulanabilirliği* (Tez No. 429627) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi-Erzurum]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çaytemel, S. (2017). *Gençlerin yaratıcılığında müzik öğreniminin etkileri* (Tez No. 464601) [Yüksek lisans tezi Haliç Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çelenk, K. (2010). *Keman öğretiminde vibrato becerisinin geliştirilmesine yönelik deneysel bir çalışma (Gazi üniversitesi örneği)* (Tez No. 279634) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Dilci, T., & Gür, T. (2012). Tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına yönelik ilköğretim öğrencilerinin görüşleri Sivas ili örneği. *Turkish Studies*, 7(4), 1503-1518. <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423933409.pdf>
- Durualp, E., & Aral, N. (2010). Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 160-172. <https://dergipark.org.tr/en/pub/hunefd/issue/7799/102172>
- Duymaz, A. (2002). *İrfanı arzulayan sözler tekerlemeler*. Akçağ.
- Dündar, M. (2003). Anaokulu ve ilköğretimin birinci sınıfında ritim eğitimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 171-180. <http://www.gefad.gazi.edu.tr/en/download/article-file/77377>
- Egemen, A., Yılmaz, Ö., & Akil, İ. (2004). Oyun, oyuncak ve çocuk. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi* 5(2), 39-42. <http://adudspace.adu.edu.tr>
- Erdal, K. (2019). Çocuk oyunlarında değerler eğitimi. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 53-59. <https://dergipark.org.tr>
- Esen, M. A. (2008). Geleneksel çocuk oyunlarının eğitimsel değeri ve unutulmaya yüz tutmuş Ahıska oyunları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 357-367. <https://dergipark.org.tr>
- Gezginci, N. (2020). *Çocuklarda boş zaman değerlendirmesi ve gelenekselden moderne değişen oyunlar: Çankırı örneği* (Tez No. 632457) [Yüksek lisans tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi-Çankırı]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Girmen, P. (2012). Eskişehir folklorunda çocuk oyunları ve bu oyunların yaşam becerisi kazandırmadaki rolü. *Milli Folklor*, 24(95), 263-273. <https://www.millifolklor.com>
- Gökkaya, H. (2008). *Konuşma becerisinin sağaltılmasında tekerlemelerin kullanılması* (Tez No. 219023) [Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi-Bolu]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gökmen, İ. (2016). *Okul öncesi müzik eğitiminde şarkıların oyunlu-oyunsuz olarak öğretiminin karşılaştırılması* (Tez No. 436721) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gökşen, C. (2014). Oyunların çocukların gelişimine katkıları ve Gaziantep çocuk oyunları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (52), 229-259. <https://app.trdizin.gov.tr/makale/TWpFMU1EY3pNdz09/>

- Göktaş, G. (2006). *Oyun tekerlemelerinin araştırılması ve incelemesi* (Tez No. 187572) [Yüksek lisans tezi, Muğla Üniversitesi-Muğla]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gülce-Özkaya, P. (2012). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin sesli okuma becerilerine tekerleme eğitiminin etkisi* (Tez No. 497488) [Yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gülle, A. (2019). *Kodaly yönteminin ortaokul öğrencilerinin blok flüt icra performanslarına ve müzik dersi tutumlarına olan etkisinin incelenmesi* (Tez No. 555590) [Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi-Mersin]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Günay, E. (2006). *Müzik sosyolojisi-sosyolojiden müzik kültürüne bir bakış*. Bağlam.
- Güzel, A., & Torun, A. (2003). *Türk halk edebiyatı el kitabı* [e-kitap sürümü]. http://esgici.net/022_009/Turk%20Halk%20Edebiyatı%20El%20Kitabı%20%20Abdu%20rrahman%20Guzel.pdf
- Hacıosmanoğlu, S. (2014). *Osmanlı'da çocuk musikisi*. Fanus.
- Houlahan, M., & Tacka, P. (2015). *Kodaly today: A cognitive approach to elementary music education*. (2. ed.). Oxford University Press.
- İlgün, K. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde telaffuz becerisini geliştirmeye yönelik tekerleme ve ninnilerin kullanımı* (Tez No. 388153) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kaplan, A. (2013). *Kültürel müzikoloji*. Bağlam.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik teknikleri*. Tek Işık.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler* (35. basım). Nobel.
- Karğın, D. (2018). *Şanlıurfa ili ve çevresi çocuk oyunları* (Tez No. 576193) [Yüksek lisans tezi, Ardahan Üniversitesi-Ardahan]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karolyi, O. (2019). *Müziğe giriş* (M. Nemutlu, Çev.). Pan. (Çalışmanın orijinali 1995'te yayımlanmıştır)
- Koğa-Demirbacak, N. K. (2019). *Viyolonsel eğitiminin başlangıç aşamasında tekerlemelerin ve Türk çocuk şarkılarının kullanımına yönelik eğitimci görüşleri* (Tez No. 555353) [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi-Denizli]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Korkmaz, O. (2019). *Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin 9-10 yaş grubu çocukların özsaygı düzeylerine etkisi* (Tez No. 558489) [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kuradayıoğlu, M., & Potur, Ö. (2015). Temel dil becerilerinin kazandırılması açısından tekerlemeler. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 15, 40-62. <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=a9fce6a5-f3ec-4413-a2a0-03457f74c8f5%40sessionmgr102>
- Küçük, B. (2019). *Kodaly ve Dalcroze yaklaşımlarıyla oluşturulmuş etkinliklerin 5E modeline göre tasarlanan ilkokul 3. sınıf müzik derslerinde kullanımı* (Tez No. 543705) [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Mak, M. (2017). *Müziğin çok kültürlü kodları: Mardin* (Tez No. 479287) [Doktora tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Mayers, A. (2013). *Introduction to statistics and SPSS in psychology*. Pearson.
- Onur, B., & Güney, N. (2004). *Türkiye’de çocuk oyunları: Araştırmalar*. Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi. <https://dspace.ankara.edu.tr>
- Otaçioğlu, S. G. (2005). *Müzik öğretmenliği piyano eğitimi dersi için bir model* (Tez No. 187745) [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Özbek, M. (2014). *Türk halk müziği el kitabı 1 terim sözlüğü*. (2. baskı). Atatürk Kültür Merkezi.
- Özdamar, K. (2013). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi* (Cilt 2). Nisan.
- Özdemir-Tuncer, D. (2012). *Okul öncesi eğitiminde Dalcroze yaklaşımı* (Tez No. 236688) [Doktora tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Özden-Gürbüz, D. (2016). Geleneksel çocuk oyunları ve eğitimsel işlevleri: Emirdağ örneği. *Turkish Studies*, 11(14), 529-564 <http://web.a.ebscohost.com>
- Özer, A., Gürkan, C., & Ramazanoğlu, O. (2006). Oyunun çocuk gelişimi üzerine etkileri. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*. 5(6), 67-79.
- Özkan, İ. H. (1984). *Türk mûsikîsi nazariyatı ve usûlleri kudüm velveleleri*. Ötüken.
- Reinhard, K., & Reinhard, U. (2007) *Türkiye’nin müziği* (Cilt 1-2). (S. Sun, Çev.). Sun. (Çalışmanın orijinali 1962’de yayımlanmıştır)
- Sarı, E. (2009). Mardin’de kültürlerarası iletişim ve kültürel kimliğin/farkın inşası. *Alternatif Politika*, 1(2), 227. <http://alternatifpolitika.com/eng/site/dosyalar/arsiv/2-Eylul-2009/3.engin-sari.pdf>
- Savaş, E., & Gülüm, K. (2014). Geleneksel oyunlarla öğretim yöntemi uygulamasının başarı ve kalıcılık üzerine etkisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 183-202. <https://dergipark.org.tr/en/pub/trakyasobed/issue/30214/326155>
- Say, A. (2005). *Müzik ansiklopedisi* (Cilt 3). Müzik Ansiklopedisi.
- Schmidt-Jones, C. (2008). *The basic elements of music*. [Textbook Equity Edition] <http://textbookequity.org/category/music/>
- Selltiz, C., Jahoda, M., Deutsch, M., & Cook, S. W. (1959). *Research methods in social relations* (Revised Edition). Holt, Rinehart & Winston.
- Sinagatullin, M. I. (2003). *Constructing multicultural education in a diverse society*. Scarecrow, USA.
- Sülün, M. (2019). *Çocuğun gelişmesinde oyun alanlarının rolü ve mekânsal gereklilikler: Ankara örneğinde özel ve kamusal çocuk oyun alanları üzerinden bir inceleme* (Tez No. 603253) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şen, Ü. S. (2015). *Müzik estetiği üzerine*. Pegem.
- Şen, Ü. S. (2020). İlköğretim müzik öğretiminde oyun, dans ve drama. Y. Şen-Ü. S. Şen (Ed.) *Yeni etkinlik ve uygulamalarla sınıf eğitiminde müzik öğretimi içinde* (ss. 165-197). Nobel.

- Şendağ, B. A. (2009). *Sayışma ve tekerleme derlemeleri çözümlemeleri* (Tez No. 278292) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şentürk, H. (2008). *Ana dil (Türkçe) öğretiminde tekerlemelerin kullanılması* (Tez No. 226660) [Yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi-Zonguldak]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Taştemir, M. (2003). Mardin. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt. 28, ss. 48-51).
- Toker, S. (2011). Türkçenin anadili olarak öğretiminde ninni ve tekerlemelerin yeri. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 1(1), 25-29. <http://www.ijses.org/index.php/ijses/article/view/16>
- Toker, S., Sevinç, S., & Önder-Yiğit, V. (2018). Tekerlemelerin ses eğitiminde artikülasyona etkisi. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 3(1), 321-336 <https://dergipark.org.tr/en/pub/inciss/issue/57390/813294>
- Toksoy, A. C., & Beşiroğlu, Ş. (2006). Orff Yaklaşımı çerçevesinde İlköğretim I. Kademesinde müzik ve hareket eğitimine başlangıç için bir model önerisi. *İTÜ Dergisi/b Sosyal Bilimler*, 3(2), 23-34.
- Tören, A. (2011). *Erzincan'dan derlenen çocuk oyunlarının çocuk eğitimindeki yeri* (Tez No. 294119) [Yüksek lisans tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi-Erzincan]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tufan, S. (2011). *Müzik öğretmeni adaylarının Dalcroze-Kodaly ve orff yaklaşımlarıyla ilgili görüşleri ile bu yaklaşımların adayların öğretmenlik uygulamasına ilişkin tutumlarına olan etkisi* (Tez No. 298608) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Türk Dil Kurumu. (2021). *Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uçal, E. (2003). *Okul öncesi müzik eğitiminde Orff öğretisinin müziksel beceriler üzerindeki etkileri* (Tez No. 546579) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Uçan, A. (2015). *Geçmişten günümüze Türk müzik kültürü*. (3. basım). Evrensel.
- Ukay, E. G. (2020). *Okul öncesi eğitiminde tekerleme ve sayışmacaların kullanımının incelenmesi* (Tez No. 628862) [Yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi-Uşak]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Uşaklıgil, I., Özdemir, M. A., Özdemir, S., Öztürk, A., Acay, S., & Tercanlı, C. (2008). *Müzikli çocuk oyunları*. Morpa.
- Veneziano, L., & Hooper, J. (1997). A method for quantifying content validity of health-related questionnaires. *American Journal of Health Behavior*, 21(1), 67-70. <https://www.scienceopen.com/document?vid=8254f3c9-3a49-4e44-b430-1643adfc84ae>
- Yardımcı, M. (2004). *Başlangıçtan günümüze Türk halk şiiri* (5. baskı). Ürün.
- Yıldırım, K. (1995). *Kodaly yöntemi ile müzik eğitimi* (Tez No. 51300) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldız, A. (2008). Sözlü kültür bağlamında yetişkin okuryazarlığını yeniden düşünmek. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(1), 51-67. <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/46856/1141.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Yılmaz-Alkan, Z. (2019). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin akıcı okuma becerilerini geliştirmede tekerlemelerin etkisi* (Tez No. 546579) [Yüksek lisans tezi, Ordu Üniversitesi-Ordu]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Zengin, A. Y., & Zengin, N. (2003). *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı*. Efa.

EKLER

EK-1. Yönetim Kurulu Kararı

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-56785782-101.02.02-2100194049
Konu : Yönetim Kurul Kararı (Mehmet
YÜCESOY) Düzetme

27.07.2021

DAĞITIM YERLERİNE

Enstitü Yönetim Kurulunun 13.07.2021 tarih ve 23/20 sayılı kararı ile; Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mehmet YÜCESOY'un tez önerisi görüşüldü.

Buna göre; Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mehmet YÜCESOY'un danışmanı Doç.Dr. Ülkü Sevim ŞEN ile **“Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları Ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması”** başlıklı tez önerisinin Yükseköğretim Kurulu Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 8/1 maddesi uyarınca kabulüne, durumun Ana Bilim Dalı Başkanlığına bildirilmesine oy birliği ile karar verildi

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim

Prof.Dr. Refik DİLBER
Müdür Yardımcısı

Dağıtım:

Gereği:

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanlığına
Sayın Doç.Dr. Ülkü Sevim ŞEN

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: C327AB5A0D1

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ata Turk-universitesi-cbys>

Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
25240 Erzurum
Tel: +90 442 2315630
Elektronik Ad: <http://www.atauni.edu.tr/#!birim=egitim-bilimleri-enstitusu>
Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bilgi: Mahmut ADIGÜZEL
Faks: +90 442 2315883
E-Posta: egitbil@atauni.edu.tr

EK-2. Etik Kurul Kararı

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu

Sayı : E-56785782-050.02.04-2200066176
Konu : Etik Kurul Kararı (Mehmet
YÜCESOY 03/03)

02.03.2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 04.02.2022 tarihli ve E-56587500556-2200040932 sayılı belge.

Danışmanlığını Doç.Dr. Ülkü Sevim ŞEN'nin yürüttüğü yüksek lisans öğrencisi Mehmet YÜCESOY'un, "Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması" isimli yüksek lisans tez çalışması ile ilgili, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu'nun 24.02.2022 tarih ve 03/03 sayılı kararı ektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Muhsine BÖREKÇİ
Kurul Başkanı

Ek : Etik Kurulu Kararı (03-03)

Dağıtım:

Gereği:

Sayın Doç.Dr. Ülkü Sevim ŞEN

Bilgi:

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Başkanlığına
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul
Başkanlığına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: EDC81203664

Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
25240 Erzurum
Tel: +90 442 2315630
Elektronik Ağ: <http://www.atauni.edu.tr/#!birim=egitim-bilimleri-enstitusu>
Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ata Turk-universitesi-ebys>

Bilgi: Ayşe Demet BİNDESEN TOKSOY
Faks: +90 442 2315883
E-Posta: egitbil@atauni.edu.tr

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL BAŞKANLIĞI
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu
ERZURUM

Toplantının Mahiyeti :Etik Kurul
Toplantının Tarihi :24.02.2022
Toplantının Sayısı :03

Karar-03: Danışmanlığını Doç.Dr. Ülkü Sevim ŞEN'nin yürüttüğü yüksek lisans öğrencisi Mehmet YÜCESOY'un, "Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması" isimli yüksek lisans tez çalışması ile ilgili etik kurul onay belgesi talebi ile ilgili husus görüşüldü

Yapılan görüşmelerden sonra adı geçenin "Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması" isimli tez çalışması ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına, oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ
Birim Etik Kurul Başkanı

Prof.Dr. Yavuz TAŞKESENİGİL
Birim Etik Kurul Başkan Yardımcısı

Prof. Dr. Betül ASLAN
Birim Etik Kurul Üyesi

Prof.Dr. Mücahit DİLEKMEN
Birim Etik Kurul Üyesi

Prof.Dr. Barış DEMİRCİ
Raportör

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu Karar Formu

KARAR BİLGİLERİ	Toplantı Sayısı: 03 Karar No: 03	Toplantı Tarihi: 24.02.2022
	Aşağıda bilgileri verilen yüksek lisans tez ile ilgili çalışmanın, etik ilkeler açısından değerlendirilmesi isteği ile ilgili husus görüşüldü. Yapılan görüşmelerden sonra; söz konusu yüksek lisans tez ile ilgili yapılacak çalışma için, araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak konuyla ilgili çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına, Etik Kurulu oy birliği ile karar vermiştir.	
ÇALIŞMA BİLGİLERİ	Proje Yürütücüsü: Mehmet YÜCESOY Çalışma Konusu: Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması	

EĞİTİM BİLİMLERİ BİRİM ETİK KURULU		İMZA
Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ	Etik Kurul Başkanı	
Prof.Dr. Yavuz TAŞKESENLİGİL	Etik Kurul Başkan Yardımcısı	
Prof. Dr. Betül ASLAN	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Mücahit DİLEKMEN	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Barış DEMİRCİ	Etik Kurul Raportörü	

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurul Başkanlığı
PROJE DEĞERLENDİRME FORMU

Projenin/Çalışmanın Adı: Danışmanlığını Doç.Dr. Ülkü Sevim ŞEN'nin yürüttüğü yüksek lisans öğrencisi Mehmet YÜCESOY'un, "Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması" isimli yüksek lisans tez çalışması ile ilgili Etik Kurul uygunluk onay belgesi talep edilmesi.

Gönderildiği Tarih: 24.02.2022

Teslim Tarihi: 24.02.2022

Değerlendirenin Adı Soyadı: Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı Adına

Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ
Etik Kurul Başkanı

İmza :

Bu Yüksek Lisans Tez uygundur: ☒

Gerekçe/Açıklama: Yapılacak çalışmada yaklaşım ve yöntemler dikkate alınarak, konu ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel açıdan herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Bu Yüksek Lisans Tez uygun değildir: ☐

Gerekçe/Açıklama

ETİK BİLDİRİM BELGESİ

ATATÜRK NİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ BİRİM ETİK KURULU BAŞKANLIĞINA

Eğitim Bilimleri Birim Etik Kuruluna Etik Onay Belgesi için başvurusu yapılan “Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması” başlıklı araştırma kapsamında;

1. Başvuru dosyasında tam metin olarak son hali yer alan öneri ile gerçekleştirmeyi planladığım araştırmanın daha önceden tarafımdan/başka araştırmacılar tarafından yapılmamış olduğunu,
2. Kurula sunduğum tüm bilgilerin eksiksiz ve doğru olduğunu,
3. Araştırmanın tüm aşamalarında insan haklarına, ilgili mevzuata, genel hukuk kurallarına ve kurulunuzun verdiği kararlara uyacağımı,
4. Araştırma sırasında kurula sunduğum dosyadaki dokümanlarda ya da bilgilerde bir değişiklik olursa kurulunuza yazılı olarak bildireceğimi, gerektiğinde yeniden başvuracağımı,
5. Çalışmaya başlamadan önce araştırmanın yapılacağı kurumlardan öncede belirttiğim izin belgesini/belgelerini alacağımı,

kabul, beyan ve taahhüt ederim. 04/02/2022

Sorumlu araştırmacı:

Unvanı Adı/Soyadı: Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN

İmzası:

EK-3. İzin Belgeleri

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Yüksek lisans tez danışmanlığını yürüttüğüm Mehmet YÜCESOY'un tez konusu "Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması" dır. Tez çalışmasının bu aşamasında araştırmaya yönelik başarı testi ve 6 haftalık deneysel bir çalışma (deney-kontrol gruplu) yapılabilmesi için 17 Nisan-06 Haziran 2022 tarihleri arasında, Mardin İli Artuklu İlçesinde yer alan Şehit Pilot Teğmen Ayfer Gök Ortaokulunda 6. sınıfta öğrenim görmekte olan 70 öğrenci oluşturacaktır. Çalışma grubundaki öğrencilere araştırma öncesinde amaç, yöntem ve araştırma hakkında bilgi verilerek görüşlerini belirtmelerinde gönüllülük esas alınacaktır.

Adı geçen okulda uygulama yapılabilmesi için Mardin İli Artuklu İlçe Mili Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınması hususunda gereğini bilgilerinize arz ederim.

Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİNE

07/03/2022

BAŞVURU NO	20220307 [REDACTED]
ÜNİVERSİTE ADI	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
ENSTİTÜ ADI	GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
BÖLÜM ADI	MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI
ÜNVAN	Öğrenci
TC KİMLİK NUMARASI	[REDACTED]
KONU	MARDİN ARTUKLU YÖRESİNE AIT MÜZİKLİ ÇOCUK OYUNLARININ RİTİM EĞİTİMİNDE KULLANILMASI
ARAŞTIRMA TÜRÜ	Yüksek Lisans Tezi
ÖRNEKLEM GRUBU	Öğrenci,
KAPSAMI	Okul/Kurum,
İLLER	MARDİN
KURUM TÜRLERİ	Resmi Ortaokul,
İLETİŞİM BİLGİLERİ	Adres: [REDACTED] Telefon: [REDACTED] Eposta: [REDACTED]

Yukarıda bilgileri bulunan proje uygulamaları için Milli Eğitim Bakanlığından gerekli izinlerin alınması hususunda gereğini bilgilerinize arz ederim.

Ek listesi

Tez Önerisi
Veli Onam Formu
Veri toplama araçları

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI OKUL VE KURUMLARDA
GERÇEKLEŞTİRİLECEK ARAŞTIRMA UYGULAMALARINA İLİŞKİN
ARAŞTIRMA İZİNİ BAŞVURU TAAHHÜTNAMESİ**

1. Araştırmam boyunca anayasa/kanun ve yönetmeliklere uygun davranacağımı,
2. Araştırmayı yürüteceğim okulun/kurumun kurallarına uyacağımı,
3. Araştırmam boyunca hiç kimseyi araştırmama/çalışmama katılmaya zorlamayacağımı,
4. Araştırmayı/çalışmayı bana tahsis edilen mekân/sınıf ve zamanda gerçekleştireceğimi,
5. Araştırmanın olası fiziksel/ruhsal zararları konusunda katılımcıları bilgilendireceğimi,
6. Araştırmam/ çalışmam sırasında topladığım kişisel bilgileri koruyacağımı,
7. Araştırmam/çalışmam için gerektiği kadar veri toplayacağımı,
8. Araştırma/çalışma sırasında öğrencilerin derslerinde/çalışmalarında herhangi bir kayıplarının olmayacağını,
9. Araştırmam/çalışmam sırasında herhangi bir ticari faaliyette bulunmayacağımı, katılımcıları herhangi bir ürün/eser/tedaviye yönlendirmeyeceğimi,
10. Araştırma izin evraklarını okul yönetimine teslim edeceğimi,
11. Araştırma/çalışma sırasında izni olan evrakları kullanacağımı,
12. Tıbbi araştırmalarda araştırma/çalışmanın uygulama sırasında etik kurallara uyacağımı,
13. Araştırma/çalışma sırasında topladığım ses ve görüntü kayıtlarını güvenilir ortamlarda saklayacağımı ve araştırma/çalışma sonrasında imha edeceğimi,
14. Genelge hükümlerine aykırı davranmam ve herhangi bir yanlış ifade, beyan ve maddi gerçeği gizleme gibi durumlarda adli ve idari işlemlerin yürütülmesini kabul edeceğimi,
15. İzin alınmış araştırmalarda/projelerde insanlarla ilgili yapılacak anket, görüşme, gözlem, alan araştırması, uygulama ve incelemelerde sağlık, güvenlik, insan hakları, mevcut mevzuat hükümleri, hukukun genel ilkelerini ihlal etmeyeceğimi ve etik ilkelere uyacağımı,
16. Araştırma ile ilgili sonuç raporlarını çalışmanın bitiş tarihinden itibaren 30 gün içinde izin aldığım birime ulaştıracağımı,

Kabul ettiğimi beyan ederim.

Araştırmanın Adı : Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Gökük Oyunlarının
Ritim Eğitiminde Kullanılması
Araştırmacı : Mehmet YÜCESOY

Tarih

07/03/2022

İmza

İsim - Soyisim

Mehmet YÜCESOY

EK-4. Araştırma Uygulama İzni

T.C.
MARDİN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-63050228-165.01-53040032
Konu : Araştırma Uygulama İzinleri

29.06.2022

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Siirt Üniversitesi Rektörlüğünün 25/05/2022 tarihli ve E-47309771-302.08.01-45143 sayılı yazısı.
b) Muş Alparslan Üniversitesi Rektörlüğü Genel Sekreterlik Yazı İşleri Müdürlüğünün 20/06/2022 tarihli ve E-51732808-605.01-52060 sayılı yazısı.
c) Mardin Artuklu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğünün 20/06/2022 tarihli ve E-65966818-600-57250 sayılı yazısı.
d) Mardin Artuklu Üniversitesi Rektörlüğü Personel Daire Başkanlığının 06/06/2022 tarihli ve E-34233153-900-55524 sayılı yazısı.
e) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 11/03/2022 tarihli ve E-88179374 -302.08.01-2200084568 sayılı yazısı.
f) Valilik Makamının 28/06/2022 tarihli ve E-63050228-165.01-52917438 sayılı Oluru.

İlgi (a) yazıya istinaden; Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Emrah KARACA, Doç. Dr. Ata PESEN danışmanlığında "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretim Programı Farkındalıkları ile 21. Yüzyıl Öğreten Becerilerinin incelenmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında Mardin ili tüm ilçelere bağlı resmi ortaokul ve resmi liselerde 22/06/2022-22/12/2022 tarihleri arasında uygulama yapması ile ilgili evrakları incelenmiş olup;

İlgi (b) yazıya istinaden; Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 2020218015 numaralı öğrencisi Ahmet AKTAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Yunus ANTER 'in danışmanlığında "Covid-19 Pandemi Sürecinde Sosyoekonomik Açından Dezavantajlı Ortaöğretim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi: Mardin-Derik İlçesi Örneği" başlıklı tez çalışması kapsamında Mardin ili Derik ilçesine bağlı Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Resmi İmam-Hatip Anadolu Lisesi, Resmi Anadolu Lisesinde 01/09/2022-30/09/2022 tarihleri arasında uygulama yapması ile ilgili evrakları incelenmiş olup;

İlgi (c) yazıya istinaden; Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Bahar MERCAN, Prof. Dr. Abdurrahman EKİNCİ'nin danışmanlığında "Okul yöneticilerinin mülteci öğrencilere yönelik sosyal adalet liderliği davranışlarının değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında Mardin ili Kızıltepe ilçesine bağlı İlkokul, Ortaokul ve Liselerde görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlere, 01/09/2022-30/10/2022 tarihleri arasında uygulama yapması ile ilgili evrakları incelenmiş olup;

İlgi (d) yazıya istinaden; Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesinde görev yapmakta olan Dr.Öğr.Üyesi Neslihan SARI; "Mardin'de Burun Kanaması (Epistaxis) Prevelansı" başlıklı tanımlayıcı araştırma çalışması kapsamında Mardin ili Artuklu ilçesine bağlı bulunan ortaokullarda 12/09/2022-23/01/2023 tarihleri arasında uygulama yapması ile ilgili evrakları incelenmiş olup;

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres :

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 () _____
E-Posta: stratejigelistirme47@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bilgi için:
Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
İnternet Adresi: _____
Faks: _____

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden a9cc-9b94-38dc-93fb-0f2f kodu ile teyit edilebilir.

İlgi (e) yazıya istinaden; Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Mehmet YÜCESOY, Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN'nin danışmanlığında "Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması" başlıklı tez çalışması kapsamında Mardin ili Artuklu ilçesinde yer alan Şehit Pilot Teğmen Ayfer Gök Ortaokulunda 17/04/2022–06/06/2022 tarihleri arasında uygulama yapması ile ilgili evrakları incelenmiş olup;

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa, yürürlükteki diğer tüm düzenlemelerde belirtilen hüküm esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına dayalı olarak yapması ilgi (f) yazıda uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Murat DEMİR
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek :

-İlgi (f) Olur (2 Sayfa)

Dağıtım :

-Siirt Üniversitesi Rektörlüğü
-Muş Alparslan Üniversitesi
-Mardin Artuklu Üniversitesi Rektörlüğüne
-Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne

Adres :

Telefon No : 0 ()
E-Posta: stratejigelisti
Kep Adresi : meb@hu
Bu evrak güvenli :

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için:

Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
İnternet Adresi: Faks:

meb.gov.tr adresinden a9cc-9b94-38dc-93fb-0f2f kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
MARDİN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-63050228-165.01-52917438
Konu : Araştırma Uygulama İzinleri

28.06.2022

VALİLİK MAKMINA

- İlgi : a) Siirt Üniversitesi Rektörlüğünün 25/05/2022 tarihli ve E-47309771-302.08.01-45143 sayılı yazısı.
b) Muş Alparslan Üniversitesi Rektörlüğü Genel Sekreterlik Yazı İşleri Müdürlüğünün 25/05/2022 tarihli ve E-51732808-605.01-52060 sayılı yazısı.
c) Mardin Artuklu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğünün 20/06/2022 tarihli ve E-65966818-600-57250 sayılı yazısı.
d) Mardin Artuklu Üniversitesi Rektörlüğü Personel Daire Başkanlığının 06/06/2022 tarihli ve E-34233153-900-55524 sayılı yazısı.
e) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 11/03/2022 tarihli ve E-88179374 -302.08.01-2200084568 sayılı yazısı.

İlgi (a) yazıya istinaden; Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Emrah KARACA, Doç. Dr. Ata PESEN danışmanlığında "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretim Programı Farkındalıkları ile 21. Yüzyıl Öğreten Becerilerinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında Mardin ili tüm ilçelere bağlı resmi ortaokul ve resmi liselerde 22/06/2022–22/12/2022 tarihleri arasında uygulama yapması ile ilgili evrakları incelenmiş olup;

İlgi (b) yazıya istinaden; Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 2020218015 numaralı öğrencisi Ahmet AKTAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Yunus ANTER 'in danışmanlığında "Covid-19 Pandemi Sürecinde Sosyoekonomik Açından Dezavantajlı Ortaöğretim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi: Mardin-Derik İlçesi Örneği" başlıklı tez çalışması kapsamında Mardin ili Derik ilçesine bağlı Resmi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Resmi İmam-Hatip Anadolu Lisesi, Resmi Anadolu Lisesinde 01/09/2022–30/09/2022 tarihleri arasında uygulama yapması ile ilgili evrakları incelenmiş olup;

İlgi (c) yazıya istinaden; Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Bahar MERCAN, Prof. Dr. Abdurrahman EKİNCİ'nin danışmanlığında "Okul yöneticilerinin mülteci öğrencilere yönelik sosyal adalet liderliği davranışlarının değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında Mardin ili Kızıltepe ilçesine bağlı İlkokul, Ortaokul ve Liselerde görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlere, 01/09/2022–30/10/2022 tarihleri arasında uygulama yapması ile ilgili evrakları incelenmiş olup;

İlgi (d) yazıya istinaden; Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesinde görev yapmakta olan Dr.Öğr.Üyesi Neslihan SARI; "Mardin'de Burun Kanaması (Epistaxis) Prevelansı" başlıklı tanımlayıcı araştırma çalışması kapsamında Mardin ili Artuklu ilçesine bağlı bulunan ortaokullarda 12/09/2022–23/01/2023 tarihleri arasında uygulama yapması ile ilgili evrakları incelenmiş olup;

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres :

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (482) 212 12 58

E-Posta: stratejigelistirme47@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

İnternet Adresi: www.mardinmem.meb.gov.tr

Faks: 4822121236

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 5e90-5116-33e8-95b7-793b kodu ile teyit edilebilir.

İlgi (e) yazıya istinaden; Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Mehmet YÜCESOY, Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN'nin danışmanlığında "Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması" başlıklı tez çalışması kapsamında Mardin ili Artuklu ilçesinde yer alan Şehit Pilot Teğmen Ayfer Gök Ortaokulunda 17/04/2022–06/06/2022 tarihleri arasında uygulama yapması ile ilgili evrakları incelenmiş olup;

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa, yürürlükteki diğer tüm düzenlemelerde belirtilen hüküm esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına dayalı olarak yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Tekin ORUÇ
Müdür a.
Şube Müdürü

OLUR
Murat DEMİR
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres :

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için:

Telefon No : 0 (482) 212 12 58

Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

E-Posta: strategijelistirme47@meb.gov.tr

İnternet Adresi: www.mardinmem.meb.gov.tr

Faks: 4822121236

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 5e90-5116-33e8-95b7-793b kodu ile teyit edilebilir.

EK-5. Veli Onam Formu

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, “Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması” adıyla, 17/04/2022-06/06/2022 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Bu çalışmada, Mardin Artuklu yöresine ait müzikli çocuk oyunları ve tekerlemelerin notaya alınması ile birlikte somut olmayan kültürel halk öğelerinin yazılı hale getirilip kaybolmasının önlenmiş olması, hem de ritim eğitimi konusunda yeni örnek eserler oluşturulması ve müzik eğitimcilerine yeni materyal sunulması amaçlanmaktadır.

Araştırma Uygulaması: Başarı testi ve deneysel (deney-kontrol gruplu) bir çalışma şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı tamamen sizin isteğinize bağlıdır, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmamama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı: Mehmet YÜCESOY

İletişim bilgileri:

Tel: Mail:

Velisi bulunduğum sınıfı numaralı öğrencisi’in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum. (Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).

...../...../.....

İsim-Soy isim İmza:

Veli Adı-Soyadı:

Telefon Numarası

EK-6. Görüşme Formu

GÖRÜŞME FORMU

Değerli katılımcı bu görüşme formu Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalında Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN'in danışmanlığında yapılmakta olan; "Mardin Artuklu Yöresine Ait Müzikli Çocuk Oyunları ve Tekerlemelerin Ritim Eğitiminde Kullanılması" adlı yüksek lisans tez çalışmasının veri toplama aracı olarak hazırlanmıştır.

Görüşme tamamen gönüllük esasına dayalı olup dilediğiniz zaman görüşmeye son verebiliriz. Görüşmemiz yaklaşık 25-30 dakika sürecektir. İzin verirsiniz görüşmemiz kayıt altına (ses kaydı) alınacaktır. Elde edilen veriler sadece bu bilimsel çalışma için kullanılacak ve kişiye ait bilgiler tamamen gizli tutulacaktır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için ayırdığınız zaman, kıymetli emekleriniz ve çalışmaya olan desteğiniz için teşekkür ederim.

Mehmet YÜCESOY

Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Kültür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mani, bilmece, ninni, şarkı, hikâye, çocuk oyunu, ağıt) hakkında düşünceleriniz nelerdir?
2. Mardin'in çok kültürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri yaşamınızda yer aldı mı?
3. Geçmişten günümüze baktığımızda çocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kültüründeki yeri nedir?
4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz çocuk oyunu şarkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?
5. Eğitimde çocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?
6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değişikliklere bağlı olarak çocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

Katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

EK-7. Görüşme Verileri

(G.E.1)

1. Kültür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mani, bilmece, ninni, şarkı, hikâye, çocuk oyunu, ağıt) hakkında düşünceleriniz nelerdir?

“Halk edebiyatı ürünleri geleneğimizin yapısını oluşturur. Çocukluktan başlar, ölüme kadar devam eder. Kültürün ayrılmaz bir parçasıdır.”

2. Mardin’in çok kültürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri yaşamınızda yer aldı mı?

“Elbette yer almaktadır. Çocukken mahallede, okulda, ilerleyen yıllarda düğün, kınalarda, dini günlerde, ramazanlarda, ölümlerde, ağıtlarla her şekilde yer almaktadır. Anneler çocuklarını uyutmak için ninni söyler. Bu ninniler Arapça, Kürtçe, Türkçe olarak yer almaktadır.”

3. Geçmişten günümüze baktığımızda çocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kültüründeki yeri nedir?

“Mahallede ve okulda çocuklar oyun oynarken, sıra belirlerken bu tekerlemeleri söylerdik. Bazen oyunların içinde, bazen oyun öncesinde, ebe seçimi yaparken sayışmaca görevinde kullanırdık.”

4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz çocuk oyunu şarkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?

“Çocuklar kendi aralarında oyun oynadıkları zaman söyledikleri şarkılar vardır. Dedelerinden kalma “ka ka la tıka”, “hedre bedre”, “hırka birka”, “şilley billey” bu ve buna benzer oyunlar ve şarkılar yer almaktadır. Bazıları oyunların başında söylenirken, bazıları da oyun oynarken söylenir.”

5. Eğitimde çocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

“Okullarda kültürümüze ait şarkı, türkü, tekerlemelerin kullanılması gayet iyi bir şeydir. Özüne uygun bir şekilde aktarılması gerektiğini düşünmekteyim.”

6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değişikliklere bağlı olarak çocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

“Günümüze baktığımızda, bu şarkılar, oyunlar artık hiç kullanılmıyor. Şimdi genel olarak evde ve okulda Türkçe öğrenildiğinden ayrıca teknoloji bağımlılığı arttığından bu şarkılar, oyunlar, bilmececeler artık kullanılmıyor. Bunların gelecek kuşaklara aktarılması gerektiğini düşünüyorum.”

(G.K.1)

1. Kùltür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mânî, bilmece, ninni, şarkı, hikâye, çocuk oyunu, ağıt) hakkında düşünceleriniz nelerdir?
“İnsanların yaptığı hemen her şey birer kültürel aktivitedir. Bunların arasında oyunlar, danslar, yemekler, düğünler, doğumlar, ölümler yer almaktadır. Bu durumlarda illaki sözel unsurlara rastlamak mümkündür.”
2. Mardin’in çok kültürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri yaşamınızda yer aldı mı?
“Evet, çocukken ekseriyetle oyun, bilmece, tekerlemelerle büyüdük.”
3. Geçmişten günümüze baktığımızda çocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kültüründeki yeri nedir?
4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz çocuk oyunu şarkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?
“Nuri attı iki taş, kezi mezi, hedre bedre, şilley billey, mine mine minete” şuan aklıma gelenler bunlar.
5. Eğitimde çocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?
“Eğitimde bu değerlerimizin kullanılması gerektiğini düşünüyorum.”
6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değişikliklere bağlı olarak çocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

(G.E.2)

1. Kültür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mâni, bilmece, ninni,  arkı, hikâye,  ocuk oyunu, ağıt) hakkında d   nceleriniz nelerdir?

“Bizim jenerasyon tam televizyon çağına geçişe denk gelmektedir. Büyüklerimiz anlattığı hik yelerle, masallarla ve bunun gibi adet ve geleneklerle gelecek nesillere aktararak devam etti. Bu şekilde de devam etmesi gerektiğini düşünüyorum. Yaşam tarzımızın yediğimiz yemek, oynadığımız dans, bilinçaltımızda yer edindiğini düşünüyorum. Bu geleneksel söz unsurları günümüzde pek bir anlam ifade etmeyebilir fakat biraz  ağıda la tırarak günlük ya amımıza uyumlu hale getirerek kültürün ya atılmasının önemli olduğunu d   nmekteyim.”

2. Mardin’in çok kültürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri ya amınızda yer aldı mı?

“ ocukluk dönemimde K rt  yaygın bir dil değıldi ama yine de bilir duyardık ara sıra konu urduk. Arapça ise bölgenin yoğunlukta konu tuğı bir dildir. Süryani arkadaşlarım vardı ama S ryanicenin yaygın bir şekilde kullanılan bir dil olmadığını söyleyebilirim.”

3. Geçmişten günümüze baktığımızda  ocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kültüründeki yeri nedir?

“Sözlü unsurlar Mardin kültüründe önemli bir yere sahipti. Televizyon gibi teknolojik araçların ortaya çıkması ve dijitalleşme sürecinin başlaması ile bu etkisini yitirdiğini söyleyebilirim. Eskiden dedem oturur hikâyeler, masallar anlatırdı. Annelerimiz ninniler, hikâyeler s ylerti. Annem anaokulu öğretmeniydi bu konuda daha fazla sözel unsurlarla yeti tirildik. Sokakta tekerlemeler s ylertdik, tabi  u an pek kullanılmıyor bu yüzden de bazıları unutuluyor.”

4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz  ocuk oyunu  arkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?

“Yakalamaca, top oyunları, bezirgân ba ı gibi bilindik oyunlar, tekerlemeler vardı. Geleneksel açıdan ise daha çok akrabalar arasında oynanan “hedre bedre” vardı.”

5. Eğıtimde  ocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

“Bölgemizde yer alan tekerlemeler ve diğ r unsurlar eğıtimde kullanılmalı. Bu unsurlar aynı yöre insanı için iletişim aracıdır. Kültürel kodlarımız ile yetişen eski nesillerin birbiri ile daha sağılıklı iletişim kurduğunu görmekteyiz. Bu sebeple kültürel kodlarımızı kaybetmemek için eğıtim ile bir arada kullanılması gerektiğini düşünüyorum.”

6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değışikliklere bağılı olarak  ocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

“Çocuk oyunları ve tekerlemelerin günümüze modernize edip yaşatılması gerektiğini düşünmekteyim. Çağımızın vebası haline gelen ekran bağımlılığı karşısında sürekli evde, toplumdan kopuk bireyler yetişmesini önlemek için işe yarayacak yöntemlerden biri olarak görmekteyim. Özetle halk ürünlerinin, tekerlemelerin ve çocuk oyunlarının özünden koparılmadan gelecek nesiller ile uyumlu bir şekilde yer alacağını düşünmekteyim.”

(G.E.3)

1. Kültür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mâni, bilmece, ninni, şarkı, hikâye,  ocuk oyunu, ağıt) hakkında düşünceleriniz nelerdir?

“Kültür bir toplumun geçmişı ile geleceği arasındaki köprüdür. Çoğu insan bu kültür üzerinde büyür ve gelişir. Teknolojiyi kültürün önüne set koyan, engeller olarak görüyorum. Kültürü devam ettirmek, gençlerle hemhal etmek ve araştırılması bunun gibi çalışmalarla aktarılması l zım. Bunun masal, hikâye veya farklı kültür ürünleriyle aktarılması gerekiyor. Bu bölgede insanların yıllarca hoşgörüyle yaşadığı, kendilerine ait çeşitli hik yeleri, masalları olmuştur, bunlar çok önemli şeylerdir. Geçmişte insanlar şimdiki gibi telefon, televizyonla zaman ge irmiyorlardı.”

2. Mardin’in çok kültürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri yaşamınızda yer aldı mı?

“Bu bölgede oda kültürü vardı. Oda kültüründe insanlar hikâyeler, masallar, fıkralar, günün olaylarını konu edinen, günlerini güzelleştiren sohbetler ediyorlardı. Bu kültürden yetişen insanlar, günümüzde kanaat önderi kişiler arasındadır. O dönem büyüklerimiz herhangi bir okulda eğitimlerini tamamlayamasalar bile bu tür kültürel yaşantılarla irfan sahibi oluyorlardı.”

3. Geçmişten günümüze baktığımızda  ocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kültüründeki yeri nedir?

“Mardin’de çokkültürlü bir ortamda yetiştik. Hristiyanlarla, Araplarla o kadar i  i eydik ki oyunlarımızın hangisi Arapça, hangisi Kürtçe olduğunun ayrımını yapmadan, fark gözetmeden oynardık. Mardin’i Mardin kılan bu mozaiktir. Mardin, kimsenin başkasının dini ve etnik farklılığını sorgulamadan hoşgörüyle yaşadığı bir yerdir.”

4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz  ocuk oyunu şarkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?

“Amerikalıların beysbol oyunu gibi oynanan  ırre oyunu vardı. Bizim zamanımızda top oynama, topa ulaşma pek mümkün olmadığından topa benzer bir şeye sopayla vurur en uzağa atmaya çalışırdık. Belirlediğimiz alana ilk temas eden kazanırdı. Ayrıca bölge kültürünün bir geleneği olarak buğdayları tarladan aldıktan sonra ağustos-eylül arası buğdayı kaynatıp, kurutup ve ardından dövmesi gerçekleşirdi. Taşın oyuk kısmında herkes sırayla bulguru d ver, bu esnada da “he mav haye” ya da “hav ha maye” gibi tohum ve bulgur ile ilgili tekerlemeyi söyledik.”

5. Eğitimde  ocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

“Gelişmiş ülkelerde gördüğüm bir durum var. Mesela İtalyanların,  ocukların eğitim alanlarını kilise bahçelerinde yaptığını gördüm. Çocukları kilisenin müziği ve korusuyla

büyütmeye çalışıyorlardı. Bu noktada bizim de kültürler değerlerimizin aktarılması gerektiğini, ahlaktan ve toplumsal değerlerimizden kopmamak için bu tür etkinliklerin devam ettirilmesi gerektiğini düşünüyorum.”

6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değişikliklere bağlı olarak çocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

“Çocuklarımızı telefondan ziyade akranlarıyla oynayabileceği oyunlarla yetiştirmeye çalışırsak sosyal gelişimini artırmış oluruz. Sosyalleşen çocuk, toplumda, ayakları yere sağlam basan birey olur ve toplumla iç içe olabileceği bir hayat sürer. Fakat çocuk bireysel bir şekilde yetişirse, topluma ayak uyduramaz ve toplumdan kopuk bir şekilde yaşar. Bu kopuklukla beraber bencil bir duygu ortaya çıkar, paylaşım, merhamet, empati olmaz. Oyunlar konusunda ise teknolojinin bize emredeceği değil bizim teknolojiye emredeceğimiz bir bilince sahip olmalıyız.”

(G.E.4)

1. Kültür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mâni, bilmece, ninni,  arkı, hikâye,  ocuk oyunu, ağıt) hakkında d   nceleriniz nelerdir?

“Elbette masal, fıkra, tekerlemelerin kültür içinde özel bir yeri vardır. Geçmişten günümüze baktığımızda yaşatılması gerektiğini düşünüyorum. Mesela sözlerin, şarkıların yeni kuşaklara aktarılması çok iyi olur. Onlarda aynı zevki alabilirler.”

2. Mardin’in çok kültürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri ya amınızda yer aldı mı?

“Mardin’de bilindiğı üzere üç lisan kon  lmaktadır. İlk olarak öğrendiğim dil Arapçadır, daha sonra okulda Türkçe öğrendim ve az da olsa Kürtçe biliyorum. Tabi burada farklı kültürler vardır. Hem Kürtlerin, hem Türklerin, hem Arapların hem de kültürlerin ke i tiğ  bölgeler vardır. Ben de bu kültürlerden istifade ettim. Elbette  ocukluğumdan bu yana yaşadığım anılarım vardır.”

3. Geçmişten günümüze baktığımızda  ocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kültüründeki yeri nedir?

“Bizim zamanımızda  ocuk oyunları ve tekerlemelerin çok güzel bir yeri vardı. Evlerde televizyon yoktu, hep bunlarla vakit geçirirdik. Gelişme  ağında ruhen ve bedenen bunların faydasından istifade ettik.”

4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz  ocuk oyunu  arkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?

“Hedre bedre vardı. Oyunu başlatan hedre bedre’yi her hece bir bacağı gelece ek şekilde sesli  arkı olarak söyler, okumanın son hecesi kimin bacağına gelirse, o bacağını içeri doğru dar açı olacak şekilde çeker. Diğ r bacağı kalır. Oyuncuların tümünden uzatılmış bir tek bacak kalıncaya kadar devam eder. Tek bacağı açık kalan cezalandırılır. Cezalandırma şöyle yapılır: O kişinin bacağı havaya kaldırılıp hafifçe yere vurulur. Bu yapılırca makamlı  u  arkı söylenir: He riyy  he riyy  he riyy  b hvediy . Sonra b t  n ayaklar yerde sürtülerek birbirine hareketli olarak nara atarak, g l  erek birbirine vurulur tabi birbirini acıtmadan. Bu oyunlar Arapça oynanılmaktadır, bunların Türkçeye  evrilmesi kaf ye açısından uyumsuzluklar oluşturur. “Amma Hasan” her oyuncu bir diğ r oyuncunun elini üst tarafını işaret ve orta parmağı ile k st rarak tutmaya çalışır ve tekerlemeyi söylemeye ba lar. Tekerleme söylenirken “Amma Hasan Darap hac r/Beynil sıcar/Ferrul hamem/Bakel hac l/Tallik kide/Tallik kide/La marayt eh et/ Hu  inip/Hu  hu  hu ”. Der demez “p rrr” sesi ile iki oyuncu birbirinin irkilmesini sağlıyordu. Genelde iki kişi ile oynanmaktadır. “H rka b rka”. H rka B rka tisbeh fil may av nav p fff. Oynanışı seçilen kişinin haberi olmadan göbeğinin altından ba lanıp işaret parmak ile orta parmak

ile yürünür gibi yukarı doğru çıkılır. Bu esnada her parmakla adım atıldığında ilgili şarkı hecelenerek söylenir. Sonra çocuğun zihni dağılıp, gülünce pıfff... denir. Çocuk gıdıklanır ve hep beraber gülünür. “Rikuptu fiddip” bu bir tekerlemedir. Ennzal ficcib erkeb iddib vekil zibdi mittaka. Amaç sürekli ve hızlanarak söylendiğinde yaşanan dil sürçmelerini tespit etmek. Dil sürçmesi yaşanınca kendi aralarında komik bir an yaşıyor. “Kaa kaa le tika”. (kaâ kaâ le tikaâ immik ve bûk ficcebel yeklün ihbeyz u leben ebûk idik tambora, immik tıhşi sannora). Aslında tekerlemenin başında yer alan “ka” sesi bir kartal veya akbaba sesini andırmak için söylenmektedir.”

5. Eğitimde çocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

“Eğitim, bireyin davranışlarında değişiklik yapma sürecidir. Özellikle de kendi yaşantısı yoluyla gerçekleştiği zaman mutlaka davranışları etkilenir. Çocuk oyunları ve tekerlemeler sayesinde hayal gücünün, hafızasının gelişmesi, ruhen ve bedenen daha rahat, serbest olması, zevk almasını sağlaması yönleriyle bir gelişim yaşanmaktadır. Böylece kendini ortaya koyma, grupla beraber iş yapma gibi sosyal yönü de gelişir diye düşünüyorum.”

6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değişikliklere bağlı olarak çocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

“Bence ben bu kültüre nerede başladıysam, oradan aynı şekilde devam etmesini istiyorum. Oyunların, çocuğun ruhsal ve sosyal açıdan gelişimini ve ilerleyen süreçte hayatını etkileyeceğini düşünmekteyim. Bu yüzden kültürel unsurların devam etmesini hatta bu çalışmanın örnek alınarak benzerlerinin yapılmasıyla gelecek nesillere aktarılacağını düşünmekteyim. Çocuk oyunlarla büyür, gelişir. Eğer çocukları telefon veya televizyonun karşısında büyütmeye kalkışırsak hayata da seyirci kalmaya devam edecektir. Kültürümüze ait oyunları oynayanlar, hayatın içine girer, o oyunlardan hayatına aktarır ve faydalı olur diye düşünmekteyim.”

(G.E.5)

1. Kùltür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mani, bilmece, ninni, şarkı, hikâye, çocuk oyunu, ağıt) hakkında düşünceleriniz nelerdir?

“Bir medeniyeti oluşturan gelenek ve görenekleridir. Kùltürün içinde yer alan geleneklerin içinde de oyunlar, danslar, resimler, ağıtlar yer almaktadır. O yüzden sözlü veya yazılı halk ürünleri bir kùltürün kendi özelliğini, kişiliğini oluşturan unsurlardır.”

2. Mardin’in çok kùltürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri yaşamınızda yer aldı mı?

“Elbette, bunlar doğum, ölüm, düğün gibi günlerde geleneklerimizde yer alan unsurlardır. Dini olarak farklılıklarımız olsa da bazı alanlarda benzerlikler de mevcuttur. Önceden büyüklerimiz masallar, hikâyeler, nasihatler, önceki yaşadıkları olayları anlatıyorlardı. Fakat şimdi bu sözlü gelenekten söz etmek zor.”

3. Geçmişten günümüze baktığımızda çocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kùltüründeki yeri nedir?

“Mardin kùltüründe tekerlemeler bazen sohbetlerde, bazen sokakta oyunlarda yer alırdı. Çocukken oyunlarımızı Arapça konuşarak gerçekleştirirdik. Hikâye veya masal anlatmadan önce giriş için mâni ve tekerlemeler söylenirdi. Çocuklar kendi aralarında sayışma amacıyla tekerleme söylerdi. Müzik duruma göre değişiyor tabi.”

4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz çocuk oyunu şarkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?

“Amma Hasan, hacencele, ka ka la tı ka şuan bunlar aklımda.”

5. Eğitimde çocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

“Güzel bir birleşim olduğunu düşünüyorum. Çocukken kullandığımız bu edebi ürünlerin günümüzde de kullanılmasını ve eğitimle verilmesini memnuniyetle karşılarım.”

6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değişikliklere bağlı olarak çocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

“Buranın kadim topluluklarından biri olan Aramların bir kolu olan Süryanilere ait öğelerin de kullanılmasını isterim.”

(G.E.6)

1. Kùltür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mâni, bilmece, ninni, şarkı, hikâye, çocuk oyunu, ağıt) hakkında düşünceleriniz nelerdir?

“Sözlü halk ürünleri masallar, türküler bir toplumun geleneğinde önemli bir yer tutmaktadır. Bir sonraki nesille sağlıklı bir iletişim kurma noktasında da tekerleme, masal, fıkra gibi türler hayati değere sahiptir diye düşünmekteyim.”

2. Mardin’in çok kültürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri yaşamınızda yer aldı mı?

“Çocukluğum köyde geçti. Eğitim hayatıma Mardin merkezde devam ettim. Bu süreç içinde farklı dillerde hikâyeler, masallar elbette yer aldı. Fakat oynadığımız oyunların bazılarında şarkı ve tekerlemeye pek yer vermezdik.”

3. Geçmişten günümüze baktığımızda çocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kültüründeki yeri nedir?

“Mardin ve bölge coğrafyası birçok kültüre ev sahipliği yapmaktadır. Oda kültürü vardır. Oda kültürü hikâyeler, masallar ve buna benzer birçok şey anlatılarak gerçekleşirdi. Bunun dışında sokakta oynadığımız oyunlar, okulda yaptığımız etkinliklerle, dolu dolu bir sözlü gelenekten bahsedebiliriz.”

4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz çocuk oyunu şarkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?

“Hemen her yerde oynanan oyunlar oynardık. Oynadığımız oyunlarda tekerleme ve şarkılar pek yer almıyordu. Arapça oynadığımız oyunlar vardı ama şu an pek hatırlayamadım. Kürtçe olarak “He mav haye” vardı. Büyüklerimiz taşlardan oyulmuş çukurlarda bulgur döverken, farklı ritimlerle o işi icra ettiklerini hatırlıyorum. Buğday döverken söylenen bu ritmik yapının insana güç ve enerji verdiği gözlemleniyordu. İç ses veya nefes alıp vermeyi sesli bir şekilde yaparken bunlar gerçekleşiyordu. Sustukları zaman sanki enerjilerinin daha azaldığını hatırlıyorum.”

5. Eğitimde çocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

“Bir öğretmen ve dört çocuk babası olarak, çocukların yaparak yaşayarak ve oyun ağırlıklı olarak kalıcı bilgiye ulaştıklarını görebiliyoruz. Mutlaka tekerlemelerle, oyunlarla eğitim verilmesi gerekiyor. Nasihatın, sözün, uyarının öğretemeyeceği pek çok şeyi oyunlar öğretmektedir.”

6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değişikliklere bağlı olarak çocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

“Korkarım ki teknolojik gelişmeler bizi de çocuklarımızı da sokaklardan, köylerden, doğal hayattan, hayatın gerçeklerinden uzaklaştırdı. Bu şekilde devam edeceğini düşünmüyorum,

doğal olmayan bir sonuç. Hayatın gerçekliğinde mutlaka masallar, oyunlar, tekerlemeler olmalı. Biz kurum olarak, unutulmaya yüz tutan geleneksel el sanatlarını araştırıyor ve bu konuda usta öğreticiler yetiştiriyoruz. Yalnız bunlarla yetinmeyip unutulmaya yüz tutan tüm kültürel değerleri (müzik, yemek, dans) araştırıyoruz. Bunu okullarda bir ders etkinliği şeklinde uygulamamız gerekiyor diye düşünüyorum. Geleneksel yöntemler önemlidir ama gelene ek yaparak ancak kültürel zenginliğimizi bir sonraki kuşağa aktarabiliriz.”

(G.E.7)

1. Kültür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mâni, bilmece, ninni,  arkı, hikâye,  ocuk oyunu, ağıt) hakkında d   nceleriniz nelerdir?

“Hikâye, masal, fıkra bunlar kültürümüzü  lu turan unsurlardır. Tekerleme,  arkı ve bilmeceler bir bireyin gelişimi için son derece önem arz etmektedir. Birey ve toplum ilişkisi açısından baktığımızda iyi yeti mi  birey, iyi bir toplum ve kültürü  lu turmaktadır.”

2. Mardin’in çok kültürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri ya amınızda yer aldı mı?

“Ninniler genelde farklı dillerde söylenmektedir. Arapça ninnilerin arasında Kürtçe kelimelerin arada bir söylendiğini anımsıyorum. Verilmek istenen mesajı belli bir makamla ve hik yele tirerek anlatım söz konusudur. “Di nemi” bana söylenen ninnilerden biridir. Sözlü kültür açısından oda kültürü önemli bir rol oynamaktadır. Oda sohbetlerinde aile ve aile yakınları bir araya gelir. Özellikle kış mevsiminde soba etrafından gerçekleştirilen bir aktivitedir. Oda sohbetlerinde hikâyeler, yaşanmış olaylar tarihi veya güncel olaylar, masal, fıkra, tekerlemeler vb. yer alırdı.”

3. Geçmişten günümüze baktığımızda  ocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kültüründeki yeri nedir?

“Genelde Anadolu’da hemen her şehirde çocukların oynadıkları oyunları Mardin bölgesinde yaygın olarak kullanılan Arapça ve Kürtçeye göre telaffuz ederdik. Örneğin ip atlamaya “habbel”, misket oyununa “ır ayat” derdik.”

4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz  ocuk oyunu  arkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?

“Bunlardan biri tek ayak üzerinde oynanan “oyna dıbbe” adlı bir oyundur. Ayrıca tekerlemeli, sayı malı oyunlar vardı. “Hedre bedre, hacencele amma Hasan” tabi günümüzde biraz melodile tirerek popülerlik kazandırmak için farklı şekilde söylenen “ka ka la tıka” vardı.”

5. Eğitimde  ocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

“Eğitimde bu gibi yaklaşımların bireyin gelişimini olumlu yönde etkileyeceğini d   nmekteyim. Tekerleme söylemeye çalışan bir  ocuk, yanlış yaparken güler ve gülerek öğrenmeye çalışır, bu güzel bir örnek  lu turmaktadır. Bu bakımdan hem kültürel izlerimizden kopmama hem de   retim açısından olumlu bir birliktelik olduğunu d   nmekteyim.”

6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değişikliklere bağlı olarak  ocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

“Geçmişte bizim yetişme tarzımız ile günümüz şartları oldukça farklıdır. Televizyonun yeni yeni ortaya çıkması çocukluk dönemimize denk gelmektedir. Ülkede televizyon yayınları o zaman kısıtlı bir zaman diliminde yayınlanıyordu. Daha çok yurtdışı kanalları izlerdik. Türkiye’nin diğer bölgelerinde büyüyen yetişen yaşlılarımız “susam sokağı” adlı çizgi filmle büyürken biz Suriye’de Arapça versiyonu olan “ıftah ya sımsım” adlı çizgi film ile büyüdük. Şimdiki çocuklarımızı da teknolojik gelişmelere ayak uydururken geçmişimizden kopuk yetiştirmememiz gerektiğini düşünmekteyim.”

(G.E.8)

1. Kültür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mâni, bilmece, ninni, şarkı, hikâye,  ocuk oyunu, ağıt) hakkında düşünceleriniz nelerdir?

“Masal, fıkra, efsane, ağıt, tekerleme, mâni, bilmece, ninni, şarkı, hikâye,  ocuk oyunu, her birinin bir konusu ve öğretici bir yanı vardır. Tüm insanlığa birtakım kültürel mesajlar iletir. Günümüzde çok popüler olmasa da Anadolu’nun eskimeyen kültür geleneklerinde önemini koruyarak; çocuklara anlatılıp kültür ve ahlaki mesajları iletir.”

2. Mardin’in çok kültürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri yaşıamınızda yer aldı mı?

“Ben m zisyenim bu sebeple daha çok şarkı formunda sözlü halk ürünleri ile karşılaşıyorum. Mardin’de Kürtçe, Arapça, Süryanice söylediğimiz şarkılar var.”

3. Geçmişten günümüze baktığımızda  ocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kültüründeki yeri nedir?

“ ocuklarda müzikal açıdan tempo tutma, psiko-motor gelişim ve beraber bir i  yaparak sosyalleşmeleri açısından çok önemlidir. Açıkçası Mardin’in eski mahalle dokusunda yetişen biri değıldim fakat aramızda illaki tekerlemeler, şarkılar, sayışmalar söylenirdi.”

4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz  ocuk oyunu şarkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşılabir misiniz?

“Günümüzde biraz daha popüler olan “ka ka la tıka” var. “Meğni acuze” Türkçe tekerlemeler de söylenirdi.”

5. Eğıtimde  ocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

“Tekerleme ve sayışmalar bana göre daha çok okulöncesi bölümü özellikle kreş ve anaokullarını kapsamaktadır. Çalgı  ğretimi açısından da örneğın marakas ile orff  algıları ile eşlik edilebilir, çocukların gelişimlerine yardımcı olacak şekilde kullanılabilir diye düşünüyorum.”

6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değışikliklere bağlı olarak  ocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

“Bu konuda daha çok kurumlara i  düşmektedir. Belediyelerin, derneklerin, sivil toplum kuruluşlarının daha aktif olması gerektiğini düşünmekteyim. Mahalle ortamından çok apartman kültürünün h kim olduğu bir dönemdeyiz. Dolayısıyla  ocuklar bu durumdan mahrum bir şekilde yetiştiriliyor. Mahalle kültürünün geliştirlmesi ve çocuklarımıza aktarılması konusunda yerel kuruluşların desteğinin artması gerektiğini düşünmekteyim.”

(G.K.2)

1. Kültür bünyesinde sözlü halk ürünleri (masal, fıkra, efsane, tekerleme, mâni, bilmece, ninni, şarkı, hikâye,  ocuk oyunu, ağıt) hakkında düşünceleriniz nelerdir?

“Cumhuriyet yıllarından beri anne ve babamın aktardıkları ve çocukluğumda da şahit olduğum bir durumdan bahsetmek isterim. O zamanlar hemen her aile müzik eğıtimi almaya  zen gösterirdi. Dönemin alaylı müzik öğreticileri, ev halkına veya bir ferdine enstrüman eğıtimi verirdi. Müzik eğıtimi alan kadınlar ise çocuklarına bazen gün içinde bazen gece ninni olarak öğrendiklerini söyler ve müziklerini icra ederlerdi.”

2. Mardin’in çok kültürlü yapısı göz önüne alındığında farklı dillere ait sözlü halk ürünleri yaşamınızda yer aldı mı?

“Mardin dinler diller şehri burada Kürtçe, Arapça ve Türkçe daha çok yöresel Mardin ezgileri, ninniler belli makamsal  er eve dâhilinde söylenirdi.”

3. Geçmişten günümüze baktığımızda  ocuk oyunları ve tekerlemelerin Mardin kültüründeki yeri nedir?

4. Geçmişte oynadığınız veya söylediğiniz  ocuk oyunu şarkısı ve tekerleme var mı? Varsa bizimle paylaşabilir misiniz?

“Mardin’de yer alan ev ve sokakların durumuna göre avlularda toplanırdı ve hemen hemen otuz ile kırk arasında  ocuk bir arada oyun oynardık. Beş taş,    taş,  urtma, tel, körebe gibi oyunları oynanırdı. Bu oyunlarda e , ebe seçimi için “hecencele, hedre bedre” gibi sayışmaca, tekerlemeler söylenirdi.”

5. “Eğıtimde  ocuk oyunları ve tekerlemelerin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

“Bir eğıtimci,  ğretmen olarak bu gibi aktivitelerin, etkinliklerin olması kadar doğal bir durum yoktur. Ders müfredatları içerisinde hali hazırda olması gereken bir konu olarak görmekteyim.”

6. Teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzımızdaki değışikliklere bağılı olarak  ocuk oyunları ve tekerlemeler gelecekte nerede olmalıdır?

“Bazı değışimler oldu, görüyorsunuz ki olumlu yönde değıl. Bu tür olumsuzluklar değıerlerimizi ve eğıtimi etkilemektedir. Umuyorum ki bizim zamanımızda var olan değıerlere tekrardan bir dönüş olur.”

EK-8. Başarı Testi

BAŞARI TESTİ

1-Dizekte yer alan nota kaç vuruştur?

- A) 1 vuruş B) 4 vuruş C) 3 vuruş D) Yarım vuruş

2-Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?

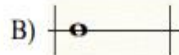
- A) Çeyrek vuruş B) 1 vuruş C) 2 vuruş D) 4 vuruş

3-Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

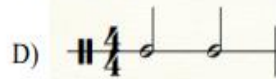

- A) Karaman B) İzmir C) Ankara D) Gelibolu

4-Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi 2/4'lük ritim kalıbına uygun verilmiştir.

5-"İzmir İzmir Ankara Van" tartım kalıbı aşağıdaki hangi seçenekte doğru verilmiştir?

6-Müzik eserlerinin hızını belirlemeye yardımcı olmak üzere değişik hızlara ayarlanabilen araca ne denir?

- A) Akort Cihazı B) Diyapazon C) Metronom D) Megafon

7-Dizekte yer alan 8'lik nota kaç vuruştur?

- A) Yarım vuruş B) 3 vuruş C) 1 vuruş D) Çeyrek vuruş

8-Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıpları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) İzmir-Van B) Van-Van C) Van-Karaman D) Gelibolu-Van

9-Moderato hız teriminin anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

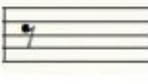
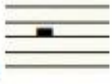
- A) Orta B) Çabuk C) Yavaş D) Çok yavaş

- I. Allegro
II. Adagio
III. Moderato

10- Öncüllerde yer alan hız terimlerini sırasıyla yavaştan çabuğa doğru hangi seçenekte yer verilmektedir?

- A) III-II-I B) II-I-III C) III-II-I D) II-III-I

11- Aşağıdakilerden hangisi sekizlik sustur?

- A) B) C) D)

12- Dizekte yer alan 16'lık nota kaç vuruştur?

- A) 4 vuruş B) Çeyrek vuruş C) Yarım vuruş D) 3 vuruş

13-“Adagio” hız teriminin anlamı hangi şıkta doğru olarak verilmiştir?

- A) Yavaş B) Orta C) Çabuk D) Orta çabuk

14-Gelibolu tartım kalıbının yazımı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

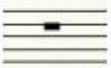
- A) B) C) D)

15- Dizekte yer alan 16'lık sus notası kaç vuruştur?

- A) 4 vuruş B) Yarım vuruş C) 1 vuruş D) Çeyrek vuruş

16-Dizekte yer alan sus kaç vuruştur?

- A) 1 vuruş B) 2 vuruş C) Yarım vuruş D) 4 vuruş

17-Ritim çizgisinde yer alan tartım kalıbı hangi seçenekte doğru olarak yer almaktadır?

- A) İzmir-Van
B) Van-Van
C) Karaman-Ankara
D) Ankara-Van

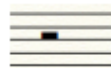
18- Aşağıdakilerden hangisi vurmali çalgıdır?

- A) B) C) D)

19-“Allegro” hız teriminin anlamı hangi şıkta doğru olarak verilmiştir?

- A) Yavaş B) Çabuk C) Orta D) Çok yavaş

20- Dizekte yer alan 2 vuruşa sahip olan notanın değeri hangi seçenekte doğrudur?

- A) 16'lık B) 1'lik C) 2'lik D) 8'lik

EK-9. Uygulama Süreci

1.Hafta

Konu: Nota Değerleri ve Vuruş Süreleri

Tekerleme/Çocuk Oyun Şarkısı: Hacencele Bacencele/He mav haye

Ders Planı

Sınıf: 6

Öğrenme Alanı: Müzikal algı ve bilgilenme

Kazanımlar: 6.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

Araç-Gereçler: Ritim çubuğu

Dersin İşlenişi

Giriş:

Öğretmen bir tekerleme söyleyerek derse giriş yapar ve dikkatleri toplar.

Öğretmen öğrencilere kendi bildikleri tekerlemeleri söylemelerini ister.

Öğretmen tekerlemelerin içinde ritmik yapının yer aldığından bahseder.

Sezdirme Keşfetme Gelişme

Tahtaya nota değer ve vuruşları yazılır.

Nota ve vuruşları hakkında açıklama yapılır.

Tahtaya hacencele bacencele tekerlemesi yazılır ve öğretmen tarafından tekerleme seslendirilir.

Hacencele Bacencele

HACENCELE BACENCELE

Hacencele bacencele (-----)

Tarık turo bi mıraka (İki güvercin bir dağın başında)

Terte yevne bşişt turo (-----)

Hele gera sa bakıye (Vay vay günahkârın başına)

Veyla veyla li hateyto (Vay vay niye verdin)

Babınne kurıp tannure (-----Tandır)

Sakase kerkase (-----)

Öğrencilerinde sürece katılarak tekerlemeyi söylemeye başlar.

Tekerleme içinde yer alan nota değerleri hakkında öğrencilerin görüşlerine yer verilir.

Öğretmen bu sefer “he mav haye” tekerlemesini tahtaya yazar.

He Mav Haye

HE MAV HAYE

He mav haye he mav ha (-----)

Mıhavu mıhavu he mav ha (-----)

Tohum havu mıhavu hema (Tohum-----)

He mav haye he hav ha (-----)

Tohum havu mıhavu hema (-----)

*Bulgur dövölürken köylölürce hep bir ağızdan söylenen bir tekerlemedir. Bulgur döven erkeklerin tekerleme söylerken ki sesleri tokmak sesleriyle ahenk içinde olmalıdır.

Öğretmen he mav haye adlı tekerlemenin söyleniş hikâyesinin anlatır ve sınıfça söylenir.

Öğrenciler tekerlemeyi söylerken bulgur döver gibi gerekli yerlerde vuruş yaparak eşlik edilir.

Değerlendirme

2. Hafta

Konu: Ritim Kalıpları

Tekerleme/Çocuk Oyun Şarkısı: Hedre Bedre

Ders Planı

Sınıf: 6

Öğrenme Alanı: Müzikal algı ve bilgilenme

Kazanımlar: 6.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

Araç-Gereçler: Ritim çubuğu, marakas, tef

Dersin İşlenişi

Giriş:

Öğretmen öğrencilere sokakta oynadıkları oyunları ve bu oyunları oynarken söyledikleri sayısmaca şarkı ve tekerlemelerin neler olduğunu sorar. Öğretmen 2/4, 3/4 ve 4/4'lük ritim kalıplarından bahseder.

Öğrencilerle beraber oyun oynarken söyledikleri şarkı ve sayısmacaların bir ritmik yapısı olduğu fark edilmesi sağlanır.

Sezdirme Keşfetme Gelişme

2/4, 3/4 ve 4/4'lük ritim kalıpları tahtaya yazılır ve öğretmen tarafından açıklanır. Tahtaya “Hedre Bedre” çocuk oyun şarkısı yazılır ve öğretmen tarafından oynanış şekli tarif edilir.

Hedre Bedre

HEDRE BEDRE

Hedre bedre minişsem (Hedre bedre şamdan)

İridlü arba' ismen. (Kendine dört para istiyor)

Hıt içir ırfa' icir (Ayak koy, ayak kaldır)

Ye oğlan. (Ya oğlan)

“Hedre bedre” adlı çocuk oyun şarkısı sınıfça seslendirilir. Sınıf iki gruba ayrılır birinci grup şarkıyı söylerken uygulanacak hareketleri yapar ikinci grup ise yine ritmik olarak şarkıya eşlik eder.

Değerlendirme

3. Hafta

Konu: Tartım Kalıpları

Tekerleme/Çocuk Oyun Şarkısı: Amma Hasan

Ders Planı

Sınıf: 6

Öğrenme Alanı: Müzikal algı ve bilgilenme

Kazanımlar: 6.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

Araç-Gereçler: Ritim çubuğu, marakas, tef

Dersin İşlenişi

Öğretmen ders öncesi belirlediği bir ritim kalıbını çalarak derse giriş yapar ve sınıfın dikkatini çeker. Öğretmen tartım kalıplarını (Van, İzmir, Ankara, Karaman, Anadolu) tahtaya yazar ve öğrencilere bunların neler olduğunu sorar.

Öğretmen tartım kalıplarının vuruşları hakkında açıklama yapar. Tahtaya yazmış olduğu tartım kalıplarını teker teker seslendirir. Öğrencilerinde tekrar etmesini ister. Öğretmen ve sınıf ortak bir şekilde belirledikleri tartım kalıpları dizisini çalmaya çalışır. Öğretmen tahtaya “Amma Hasan” adlı tekerlemeyi tahtaya yazar ve bunu belli bir tartım kalıbı eşliğinde seslendirir.

Amma Hasan

AMMA HASAN

Amma Hasan	(Hasan amca).
Darap hacar	(Taş attı).
Beynil sıcar	(Ağaçların arasına).
Ferrul hamem	(Kumrular uçu).
Bakel hacel	(Keklikler kaldı).
Tallik kide	(Bak böyle).
Tallık kide	(Bak şöyle).
La marayt ehhet	(Görmezsen kimseyi).
Huş inip	(Üzüm topla).
Huş huş huş	(Topla topla topla).

Öğretmen sınıfla beraber “Amma Hasan” adlı tekerlemeyi oluşturdıkları tartım kalıpları dizisi ile seslendirmeye çalışırlar. Öğretmen öğrencilerden herkesin tahtaya yazılan tartım kalıplarını kullanarak tekerlemeye yeniden eşlik edecekleri bir ders süreci gerçekleştirilir.

Değerlendirme

4. Hafta

Konu: Hız Terimleri

Tekerleme/Çocuk Oyun Şarkısı: Hırka Bırka, He Mav Haye

Ders Planı

Sınıf: 6

Öğrenme Alanı: Müzikal algı ve bilgilenme, dinleme ve söyleme.

Kazanımlar: Mü.6.A.5. Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular.

Araç-Gereçler: Ritim çubuğu, marakas, tef

Dersin İşlenişi

Giriş:

Öğretmen yavaş ve çabuk kavramları hakkında öğrencilerinin düşüncelerini ifade etmelerini ister.

Öğrencilerin yavaş ve çabuk kavramı ile özdeşleşen hayvan nesne doğa olayı vb. örnek vermesi beklenir.

Öğretmen müzikte yavaş ve çabuk kavramları olduğunu belirtir.

Öğretmen öğrencilerin müzikte yavaş ve çabuk kavramlarının yer aldığı örnekler vermesini bekler.

Öğretmen somut bir örnek olarak bir ninniye çabuk bir halayı yavaş seslendirir ve konu ile ilişkili olarak farkındalık oluşturur.

Sezdirme Keşfetme Gelişme

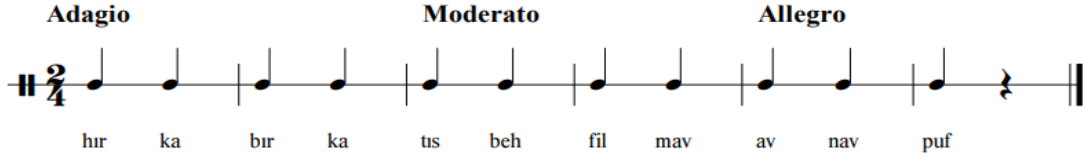
Öğretmen hız terimleri tahtaya yazar ve açıklar.

Geçen haftalarda öğrenilen “He mav haye” adlı tekerleme öğretmenin belirlediği hız terimleri eşliğinde seslendirilir.

Öğretmen giderek hızlanma ve giderek hızlanma kavramlarını tahtaya yazar ve açıklar.

Öğretmen “Hırka bırka” adlı tekerlemeyi tahtaya yazar.

Hırka Bırka

HIRKA BIRKA

Hırka bırka tisbeh fil may av nav pıfff... Buruşuk bez suda yüzer, av nav pıff...

Oyunun oynanması: Küçük çocuğun göbeğinin altından başlanıp işaret parmak ile orta parmak ayaklarla yürünür gibi yukarı doğru çıkılır. Bu esnada her parmakla adım atıldığında ilgili şarkı hece hece söylenir. Sonra çocuğun zihni dağılıp, gülünce pıfff... denir. Çocuk gıdıklanır ve hep beraber gülünür. Öğrenciler öğretmenin rehberliğinde giderek hızlanarak tekerlemeyi söylemeye çalışır.

Değerlendirme

5. Hafta

Konu: Tartım Kalıpları

Tekerleme/Çocuk Oyun Şarkısı: Rikuptu fid dip

Ders Planı

Sınıf: 6

Öğrenme Alanı: Müzikal algı ve bilgilenme, dinleme ve söyleme.

Kazanımlar: Mü.6.C.3. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.

Araç-Gereçler: Ritim çubuğu, marakas, tef

Dersin İşlenişi

Giriş:

Öğretmen derse bir tartım kalıbını çalarak giriş yapar ve öğrencilerinde ayrı ritmik yapıyı alkış ile eşlik etmesini bekler.

Öğretmen öğrencilere çevremizde buna uygun bir örnek vermeleri istenir. Öğretmen ramazan davulcusu örneğini sunar.

Öğretmen bu gibi tartım kalıplarının müzikte önemli bir yer kapladığını ve çeşitlilik sağladığını belirtir.

Sezdirme Keşfetme Gelişme

Öğretmen “Rikuptu fid dip” adlı tekerlemeyi tahtaya yazar ve seslendirir.

Rikuptı Fid Dip

RİKİPTU FİDDİP- ENZEL FİCCİP

Rikiptu fid dip (Ayıya bindim)

Niziltu fi cip (Kuyuya indim)

Ciptu zipde min taka (Dolaptan kaymak getirdim)

Enzel Ficcip

ENNZEL FİCCİB,

Enzel ficcib, (Kuyuya inirim)

Erkeb iddib vekil (Ayıya binerim)

Zibdî mittaka (Tereyağı yerim)

Öğretmen öğrencilerin tekerlemeye uygun bir tartımla eşlik etmesini bekler. Öğretmen tartım kalıplarını, sus ve es kavramlarını tahtaya yazar ve tanıtır. Öğretmen rastgele seçmiş olduğu tartım kalıplarını yan yana yazar ve sınıfla birlikte icra ederler. Öğretmen ve öğrenciler belirledikleri tartım kalıplarıyla “Rikiptu fid dip” adlı tekerlemeyi tekrar seslendirirler.

Değerlendirme

6. Hafta

Konu: Ritim genel tekrar dersi

Tekerleme/Çocuk Oyun Şarkısı: Ka ka latıka

Ders Planı

Sınıf: 6

Öğrenme Alanı: Müzikal algı ve bilgilenme, dinleme ve söyleme.

Kazanımlar: Mü.6.C.3. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.

6.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

Araç-Gereçler: Ritim çubuğu, marakas, tef

Dersin İşlenişi

Giriş:

Öğretmen bu zamana kadar neler yapıldığını öğrencilere sorar.

Öğretmen kısa bir tekrar ile konuyu toparlar.

Öğretmen bu zamana kadar öğretilen nota/sus değer ve vuruşlarını, ritim yapılarını, hız terimleri ve tartım kalıplarını bir şarkıda uygulayacaklarını belirtir.

Öğretmen “Ka ka la tıka” adlı çocuk şarkısını tahtaya yazar.

Ka Ka La Tıka

KA KA LA TİKA

kaâ kaâ le tıkaâ

immik ve bûk ficcebel

yeklün ihbeyz u leben

ebûk idık tambora

immik tıhşı sannora

Tüm öğrenciler şarkıyı seslendirirken şarkının ritmik yapısına ve hızına uygun olarak icra etmeye çalışır. Şarkıda uzatılan seslerin kaç vuruş oldukları hakkında görüş paylaşılır. Şarkıya uygun tartım kalıpları ile eşlik edilmeye çalışılır. Tüm konu tekrar edildikten sonra öğrencilerden şarkıya uygun olarak beden perküsyonu veya dans ile eşlik edilmesi istenir.

Değerlendirme

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı: Mehmet YÜCESOY

EĞİTİM

2003-2011 Türkiyem İlköğretim Okulu

2011-2015 Abdülkadir ERİŞ Güzel Sanatlar Lisesi

2015-2019 Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Lisans

2019-2022 Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi A.B.D. Müzik Öğretmenliği Bölümü Tezli Yüksek Lisans Programı

DENEYİM

2020-2022 Şehit Pilot Teğmen Ayfer Gök Ortaokulu Müzik Öğretmenliği görevine devam ediyor.